

Izhaja ob 4. jutroja.

Stane mesečno Din 25 —; za ino-
zemstvo Din 40 — neobvezno.

Oglaš po tarifi.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knjižnici ul. št. 5/1. — Telefon št. 36.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 498

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.848. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 19. decembra.

Ministru prosvete gosp. Radiću se je v kratkih tednih svojega poslovanja posrečilo proti sebi razburiti vse prosvetne delavce. Demagoški diletantizem in neresna bahavost, s katero v vsem in vsakem izreka apodikticheske končne sodbe, že preseda in onim, ki so en čas upali, da vendarle kaj novega prinese v upravo.

Prvo, kar je hudo presenetilo, je bilo imenovanje celokupnega sorodstva v državno službo. Ko je še hčerka postala šef kabineta in se je za zeta ustvarilo posebno novo mesto v ministru, so bili razočarani tudi oni, ki so v Radiću videli vsaj idealista.

Nato je začelo izmenjavanje nadzorov in učiteljev. Seveda so prišli pred vsem pod nož samostojni demokrati iz Hrvatske, pa tudi iz Slovenije ni manjkalo intervencij in «ovadb». Neki g. kmetijski in drugi simpatizerji so mislili, da zdi lahko izražajo šah z učitelji. Gosp. Radiću je pa uspelo le nekaj korakov v korist SLS. V vili dobil je bilo radi prenapetega separatističnega udeleževanja v šoli premeščenih par učiteljev, na čigar željo in pritisk, je znano, dasi so baš isti potem zavijali oči nad št. 71. in se «zgrajali». Nič ne de. Prizadetim klerikalcem se ni v stvari nič hudega zgodilo, a radičevci so jim pomagali nazaj. Dalje pa ni bilo uspehov za gosp. Radića. Kajti naenkrat je prišlo par ukazov nazaj in pred «ukaznim komitejem» tudi ni šlo več gladko.

Nato se je gosp. Radić spravil na zagrebške univerzitetne profesorje. Naznačil je, da bo odstavil vse one, ki niso bili predloženi od večine akademskega senata, akoravno zagrebški statut ne veže imenovanja profesorjev na tak predlog. A tudi tu je gosp. Radić vgriznil v zid.

Obenem je začela otročja borba proti univerzam. Gre za običajno demagogijo: kmetom treba dokazati, da visoke šole mnogo stanejo in zato se jih je v korist seljaku poklalo. Predvsem je vzel na piko ljubljansko univerzo.

V tem razgledu je gosp. Radić dal več konfuznih izjav, ki jim je glavna misel, zadržati (oziroma otvoriti) v Ljubljani montanistično akademijo. Gosp. Radić je uporabljal razne argumente proti ljubljanski univerzi: predvsem, da je klerikalna in da se v njej goji slovenski separatizem. Ko se ga je prišlo, se je umikal, a dostavil, da bo HSS imela pozornost to prevesti, četudi ni to ljudem prav.

Iz ust gosp. Radića zveni očitak separatizma posebno neprijetno. Če kdo, on gotovo nima pravice Ljubljani to očitati. Saj je istina, da se je teološka fakulteta v Ljubljani nerazumno razrastla in da so bili neki pojavi in celo nastopi na ljubljanski univerzi precej mučni. A to so prehodni pojavi, ki se izgubljajo. Izid volitev v akademsko reprezentanco je napravil izvrsten utis. Manifest ljubljanske univerze istotako. Vseučilišče v Ljubljani je državni zavod, ono ni samo slovensko, še manj pa separatistično središče. To univerzo naj v čim večji meri pohajajo i Srbi i Hrvati. Slovenci pa naj ne zamude učiti se tudi na drugih naših univerzah. Starši iz cele države morajo dobiti utis, da jim bodo sinovi vzgojeni v dobrem duhu, ako jih pošljejo v Ljubljano. Vsak utis, da za ljubljansko univerzo soje strankarski interesi SLS ali pa kakšna «samoslovenska» teorija kitajskega zidu, bi bil zlasti v tem trenutku usoden.

Sicer pa ljubljanska univerza stoji na zakonu. Te dni je razpravljala tudi parlamentarni klub SDS o intrigah proti njej in o igranju St. Radića na prosvetnem polju. Poslanec dr. Zerjav je poročal in bilo je enodušno mišljenje, da je država vprašanje obstoja ljubljanske univerze rešila končno že tedaj, ko je bil sprejet zakon, ki jo je ustanovil, in da je imela pak takrat temeljito premisliti, ker se take odločitve sploh ne dajo več preklicati. Klub bo nazil, da gosp. Radić ne bo napravil škode. V debati se je ne brez grunke in hudomušnosti konstatiralo, da zdi en separatizem hoče drugega ubiti in da je za vse te probleme vedno in preko trenutnih razpoloženj sposobna pravično soditi edino lojalno jugoslovensko orijentirana jugoslovanska struja.

Pričakovati je za integriteto naših visokih študij morda še hudih bojev, ako se vlada — pred budžetom ne zruši...

Huda zima v Italiji

Rim, 19. decembra. k. Temperatura v dolini Piemonta je padla na 25 do 30 stopinj pod ničlo. Več obeh je zmrznilo. Od leta 1900. se prebivalstvo ne spominja tako ostre zime. V Rimu je temperatura 4 stopinj pod ničlo.

Velik sneg v Nemčiji

Berlin, 19. decembra. s. Skoraj po vsej Nemčiji sneži že 24 ur. Nekateri vlaki so ime li do osem ur zamude. Več vlakov je običajno v snegu. Posamezni kraji na Vzhodnem Pomeranskem so popolnoma odrezani od prometa, ker je sneg 2 m visok.

Burja na univerzah proti Radiću

Solidarnost vseh vseučilišč v obsodbi mariborskega Radičevega govora in za očuvanje naših visokih šol. — Le Zagreb še molči. — Radičevci se zgovarjajo proti Ljubljani s svojimi slovenskimi pristaši in s — «Slovensko Matico»!

Beograd, 19. decembra. p. Vsi beograjski listi beležijo resolucijo slovenskih političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij v prilog očuvanja neokrnjene ljubljanske univerze, nekateri, tako «Politika» jo objavljajo v celoti. Resolucija je povsod napravila globok vtis ter se v političnih krogih živahno komentira. Radičevci ugovarjajo, češ, da ta resolucija ne predstavlja solidarnega mišljenja slovenske prebivalstva, ker da se ji njihova stranka ni pridružila! Kot najjačji argument pa se s strani g. Radića navaja, da je tudi velik del kulturnih delavcev proti resoluciji, češ, da najstarejša slovenska kulturna institucija «Slovenska Matica», ki je pred ustanovitvijo univerze bila tudi najvišji slovenski znanstveni zavod, resolucije ni hotela podpisati. Ni dvoma, da je ta argument nanravl v političnih krogih precej vtisa. (V pozni večerni uri nismo mogli preveriti, kako je moglo priti do škandala, da se je «Slovenska Matica» absentirala. Predsednik «Slov. Matic» je — prosvetni šef dr. Lončar. On. ur.)

Beograd, 19. decembra. p. Proforski svet beograjske univerze objavlja izjavo, v kateri pravi, da so listi poročali o takih mariborskih Radičevih izjavah o naših vseučiliščih, kakršnih doslej še noben prosvetni minister ni izrekel. Zaradi tega težko veruje, da so popolnoma točne in pričačuje, da jih bo prosvetni minister v najkrajšem času demantiral. V nasprotnem slučaju univerzitetni svet kategorično trdi, da Radičeva sodba o fakultetah v Subotici in Skoplju niti malo ne odgovarja pravemu stanju stvari. V tem pogledu se zato pridružuje protestu pravne fakultete v Subotici in se smatra poklicanega k sličnemu protestu tudi v imenu filozofske fakultete v Skoplju. Univerzitetni svet sploh protestira, da se tako važna vsenčlunska vprašanja obravnavajo v najširši javnosti brez prejšnjih informacij in brez ozira na težke in nezaželene efekte, ki morejo zaradi tega nastati. Univerzitetni svet se izreka za obdr-

žanje vseh fakultet v Beogradu, kakor tudi filozofske fakultete v Skoplju in pravniške fakultete v Beogradu. Istotako se boče zavzeti za to, da se tudi v nobeni drugi univerzi ne izvrši nobena izprememba v škodo slošnemu univerzitetnemu pouku v njej.

Skopje, 19. decembra. p. Proforski filozofske fakultete so na včerajšnji svoji seji sprejeli naslednjo resolucijo: «Pod pogojem, da so bile točno reproducirane besede g. prosvetnega ministra na zboru v Mariboru, svet filozofske fakultete v Indignacijo odbija od sebe njegovo sodbo o sposobnosti naših profesorjev, prejšnjih in sedanjih, a ravno tako tudi njegovo sodbo o znanstvenem delu, ker ne ve, kakor se jasno vidi, niti kako so prišli do svojega položaja. In ker tudi ni sposoben presojudati njihovega znanstvenega dela.»

Beograd, 19. decembra. p. Beograjski listi objavljajo manifest, ki so ga podpisale politične stranke, kulturne in gospodarske organizacije v Sloveniji z ozirom na Radičeve izjave o ljubljanski univerzi.

Subotica, 19. decembra. p. Akademsko omladina v Subotici je na svojem protestnem zboru sprejela resolucijo, ki pravi, da sta se plodnosno delo in blagodejen vpliv subotičke fakultete občutila širše cele Vojvodine, kar bi moral v prvi vrsti vedeti minister prosvete, radi česar je nedostojno in žalostno, ako sam šef prosvete naziva to fakultetno sramoto. Nedostojno in demagoško opazke St. Radića o subotički fakulteti ne morejo zmanjšati njene vrednosti, ki jo pozna ves kulturni svet, ter so samo dokaz njegovega nepoznavanja stvari. Omladina ne poziva ministra prosvete, naj demantira svoje izjave, ker je znano, koliko so njegovi demantili vredni, pač pa ga poziva, naj dokaže svoje trditve. Ako tega ne stori, nitiem so dištiki subotičke fakultete socialnega menia, da bi pošten človek brez obotavljanja odšel z njegovega mesta.

Krstna slava in 80 letnica N. Pašića

Božična navza v razvoju režimske krize. — Odhod naše delegacije v Ameriko. — Omajno stališče ministrov Nikića in Radujevića.

Beograd, 19. decembra. p. V političnem življenju se opaža danes v prestolici popoln zastoj. Važnejših dogodkov ni bilo, ker se že pojavlja božično razpoloženje. Razen tega je danes praznik sv. Nikole, in je mnogo uglednih politično praznovalo krstno slavo. Zaradi predstojećih božičnih praznikov tudi ni za prihodnje dni pričakovati posebnih dogodkov. V Beogradu je prav malo poslancev, ker so se že skoro vsi odpeljali domov.

Vprašanje rekonstrukcije je stbno na dnevnem redu Pašić bo preko praznikov imel priliko do dobrega preledati situacijo. Mnogo se v tej zvezi komentira izjava dr. Laze Markovića v Mostarju na naslov radičevcev, o katerih je rekel, da imajo še mnogo izremeniti v svoji taktiki in politiki, predno se bo moglo resno govoriti o skladnosti v sedanjih vladni koalicii. V radikalnih krogih se z velikim interesom razpravlja o najnovejši senzaciji, ki spravila ministra za šume in rudnike dr. Nikića v zvezo s Trbovelsko družbo. Dr. Nikić se mnogo trudi, da bi demantiral tozadevne vesti. Izgleda pa, da postaja njegov položaj jako težaven, zlasti ker je znano, da bil g. Radić na njegovo mesto rad svojega svojega ožjega pristaša drja. Krnjevića.

Danes slavi tudi ministrski predsednik Pašić svojo krstno slavo in obenem svojo osemdesetletnico. Ker pa se bo vršila posebna proslava te osemdesetletne spomlad, se javnost danes tega dne posebej ne spominja in tudi listi ne pišejo o njem. Pač pa je prišlo v Pašićev dom na krstno slavo letos posebno mnogo častilcev in prijateljev sivolasega državnika. Ob 12. se je prišel kralj ter je Pašiću osebno čestital, nato so obiskali ministrskega predsednika vsi v Beogradu se nahajajoči ministri, ki so dopolnje imeli kratko sejo, na kateri so razpravljali o jugoslovanskem posoišlu v Ameriki in o ureditvi državnih dolgov Zedinjenim državam in Franciji, ki jih ti dve državi sedaj od nas tirata. V to svrhe odločuje morda že jutri finančni minister dr. Stojadinović v Pariz. New York in Washington, da doseže sporazum glede odplačevanja našega državnega dolga in nalame večje posoišlo. Za njegovo odsotnosti ga bo najbrže nadomeščal zunanji minister dr. Ninčić. V zvezi s tem političnem je sprejel popoldne kralj finanč-

nega ministra dr. Stojadinovića, ki mu je obširno poročal o finančnih zadevah, zlasti pa o stanju naših dolgov v inozemstvu.

Ker so se se zbornice odgodene do konca januarja, odločuje predsednik Narodne skupščine Trifković prihodnje dni v Pariz, kjer ostane nekaj časa.

Beograd, 19. decembra. p. Politični krogi soglasno ugotavljajo, da je popolnoma gotovo, da inženjer Anta Radujević ne bo več dolgo prometni minister. Kot njegovega naslednika imenujejo Krsto Miletića, sedanjega ministra za rojedelstvo. Radičali, ki so nezadovoljni z delovanjem vlade, zatrijujejo, da bodo spremembe v kabinetu precej obširne in da ho to imelo posledice tudi v razmerju med obema strankama vlad dne koalicii.

Pred novim komunističnim procesom

Beograd, 19. decembra. p. Beograjska policija je aretirala voznika in funkcionarja «Rdeče pomoči» Cvetka Grbića, ki je po zadnjem policije zadnje čase zelo pogosto potoval po državi ter nosil denar družnicam «Rdeče pomoči». Pred tremi tedni je v Zagrebu prejel od nekera zaupnika 2.000 Din, nakar se je vrnil v Beograd, kjer je prišel zelo razpisno živeti. Po neki prepričanju je imel pri sebi samo še 108.000 Din, nakar je odpotoval iz Beograda. Včeraj se je vrnil nakar ga je policija izsledila in aretirala. Denarja ni več našla pri njem. Izpovedal je, da ga je izročil pred odhodom nekemu zaupniku «Rdeče pomoči». Policija vodi sedaj preiskavo, odkod je bil denar in ali je bil namenjen za komunistično propagando. Ako se to ugotovi, bo došlo do novega komunističnega procesa.

Velika rudniška nesreča v Istri

Poreč, 19. decembra. e. V rudokopu za fosfat pri Castelfrui se je danes popoldno dogodila velika nesreča, ki je zahtevala več človeških žrtev. Okoli dveh popoldne se je v rudniku utrgla težka zemeljska plast ter zasula deset rudarjev. Na tlec mesta despet rešilni oddelki so izlekli osem mrtevih in enega težko ranjenega delavca. Deset delavcev je ostal po naključju nepoškodovan.

Italija ne priznava narodnih manjšin

Značilna izjava fašistovskega poslanca ob priliki debate o trgovinski pogodbi z Nemčijo. — Parlament odgođen za nedoločen čas.

Rim, 19. decembra. e. Zbornica je danes odobrila zakonski predlog, da se kraljevi odlok zakona za izvršitev italijansko-nemške pogodbe za trgovino in plovo izpremeni v zakon. Poslanec Bianchi je v svojem govoru z zadoščenjem pozdravil sklenitev te pogodbe in izrazil prepričanje, da bo pogodba rodila samo dobre posledice, ako Nemčija iz nje ne bo črpala poguma, da bi pri Zvezi narodov nastopala z vrašanji, katerih Italija ne dopusti. Med drugim, je dejal Bianchi, je južna Tirolska, ki ji Nemci pravijo «Südtirol», latinska po svoji zemljepisni legi kakor tudi po zgo-

dovini. Za Italijo ne obstoja vprašanje narodnostnih manjšin. Njena duša je takoj velika in materinska, da mora vsakdo čutili, da živi svobodno in dostojno v njenem naročju! Končno je Bianchi kot star skvaderist pozdravil zunanega ministra, velikega voditelja fašizma.

Govoril je nato še minister za narodno gospodarstvo Belluzzo, nakar je bil zakonski predlog sprejet in zbornica odgođena na nedoločen čas.

V senatu se je danes pričela razprava o zakonskem predlogu za odpuščanje državnega uradništva iz službe.

Briand o važnosti locarnskih pogodb

Optimistične izjave francoskega ministrskega predsednika. — Zanimiva Briandova izjava o razgovorih s Čičerinom.

Pariz, 19. decembra. s. Ministrski predsednik Briand je danes dopoldne na skupni seji odsekov za zunanje zadeve in za vojno obrazložil vojaške posledice locarnskih pogodb.

Razpravljali so o merodajnih razgovorih glede garancijskega pakta ter le poudarjal odlično vlogo, ki jo le izral angleški zunanji minister Chamberlain pri sestavi locarnskih pogodb. Locarnski pakt pomenja začetek nove dobe ker tvori medsebojno jamstvo med evropskimi državami v duhu varnosti in solidarnosti. Ministrski predsednik Briand je naglašal, da bi bil leta 1914. sličen

pakt preprečil vojno. Pakt vsebuje resno elementarno varnost, ki so za Evropo vabudi le veliko upanje za bodočnost.

Člani odsekov so vzeli izvajanja ministrskega predsednika soglasno za znanje.

V odgovoru na vprašanje komeisira Berthona je Briand izjavil, da je dal Čičerinu zagotovilo, da locarnski pakt nikakor ni naperjen proti sovetski Rusiji ter da bo to tudi javno v zbornici poudarjal. Poleg tega se bo potrudil, doseči za Rusijo v Zvezi narodov stališče, ki bo enako onemu drugih držav.

Francoska industrija za koncentracijsko vlado

Industriji s severa ponujajo vladi jamstvo za najetje posojila 10 milijard. — Zahtevajo sestavo vlade narodne sloge. — Odpor levice.

Pariz, 19. novembra. z. Francoski Industriji so ponudili vladni sodelovanje pri sanaciji financ. Pod vodstvom poslanca Delassallea se je v četrek zglasila pri predsedniku republike deputacija industrijev, ki sta jo nato sprejela ministrski predsednik Briand in finančni minister Doumer. Ponudili so svojo pomoč pri izvedbi sanacijskih načrtov in stabilizaciji franka ter so se izjavili pripravljeni, da jamčijo, kot so to stvorili nemški industriji pri uvedbi rentne marke, s svojim celokupnim imetjem za najetje posojila.

Večerni listi prinajajo izjavo poslanca Delassallea, ki je vodil deputacijo industrijev. On je dejal: Industriji s severa mislijo, da morajo vse produktivne sile v državi staviti na tehtnico svoj industrijski kredit in prihiti državi na pomoč. Zato so pri-

pravljali, da s svojimi tovarnami jamčijo posojilo 10 milijard frankov v Ameriki in da osigurajo obrabi in amortizacijo v svrbo stabilizacije franka. Pozajanja vlade so v toku. Posledice te inicijative morejo biti znane: predvsem bi se dalo ozko spojit vprašanje posojil in ureditve dolgov ter sklepa trgovskih pogodb, ki so zadole zadnje čase na velike težave.

Poroča se, da je finančni minister sprejel ponudbo in da jo bo vnesel v svoj finančni načrt.

Po najnovejših vesteh se hoče razširiti akcija na celokupno francosko industrijo. Veliko vprašanje pa je, kako bo ponudbo sprejel parlament, ker zahtevajo industriji, da hla vlado nacionalne sloge, kateri nasprotujejo Herriotovi pristaši in socialisti.

Konferenca univerz

Beograd, 19. decembra. n. V nedejo, dne 27. t. m. se vrši v Zagrebu konferenca zastopnikov vseh univerz in visokih šol Jugoslavije, zlasti tudi fakultet v Subotici in Skoplju. Na tej konferenci naj bi se razpravljalo o novi visokoškolski prosvetni politiki.

Enotna organizacija vsega učiteljstva?

Beograd, 19. decembra. n. Širši glavni odbor Udruženja jugoslovenskih učiteljev ima dne 28. t. m. sejo v Beogradu, na kateri bo razpravljao o novi prosvetni politiki in o reorganizaciji udruženja. Govori se, da se med Jugoslovenskim in Hrvatskim udruženjem bli gibanje za ustanovitev enotnega društva.

Delegati sodnikov v Beogradu

Beograd, 19. decembra. n. Delegati sodnikov iz Zagreba, Ljubljane in Sarajeva so posetili danes ministra pravde Gjuričića in mu izrazili želje svojih udruženj. Imeli so tudi konference s srbskimi sodniki in razpravljali z njimi popoldne o raznih stanovskih vprašanjih. Zvečer so se vrnili domov. Slovenske sodnike je zastopal nadsv. Peter Keršič.

Upor ulstrskih orožnikov

London, 19. decembra. l. V Ulstru se je uprlo 3500 obmejnih orožnikov, ker bi morali biti na podlagi razločnega razmejitvenega sporazuma med svrhodno Irsko državo in Ulstrom sedaj odpušteni. Orožniki so zasedli svoje kasarne, mnicijiska skladišča in shrambe živeža, zaprli svoje oficirje in poslali Siru Jamesu Craigu, ministrskemu predsedniku Ulstra pikantnu, v katerem zahtevajo odškodnino 700.000 funtov šterlingov (približno 200 milijonov Din) torej 200 funtov na osebo. Izjavljajo, da se bodo primerno branili, ako bi jih hotela vlada ukloniti s silo. Ulstrski kabinet jim je ponudil odpravnino v višini dvomesečne plače. Vprašanje pa je, če se bodo uporni orožniki zadovoljili s to pomočjo. Ta afera je izzvala v celom Ulstru največje razburjenje.

Vojna v Maroku

London, 19. decembra. s. Kakor poroča «Daily Telegraph» iz Tangerja, so Rifovci po zasedbi Aldirja postavili na vtičinah v okolici topove, s katerimi uspešno obsterljejo špansko tabornišče. Ker nastopa Abd el Krim proti onim plemenom, ki so prešli k Špancem, izredno nasilno, se je plemo Andlerasa zopet priključilo njemu. V Angliji se smatra zadnja akcija predsednika rifovskega komiteja kot oficijelna, ker je prišlo do nje s pomočjo francoske vlade.

Fingiran rop v Zagrebu

Zagreb, 19. decembra. n. Veliko pozornost je zbudila popoldne po vsem mestu vest o velikem zločinu in ropu. V več hiše v eni strankih ulic na Sajmistu so je znašel sluga lesne tvrdke Ervin Weiss, ki je dejal, da so ga oropali. Sluga je dvignil v zagrebški podružnici Poštne hranilnice 200.000 Din, ki jih je dal v denarno torbo. V stranski ulici se mu je približal človek in ga nagovoril. Nenadoma pa je dobil po glavi močan udarec s kamnom, vsled katerega je izgubil zavest. Ko se je zavedel je videl, da je v veži hiše, v bližini katere ga je neznanec napadel in pobil na tla. Z grozo je sluga zapazil, da nima več torbe z denariem. Policija je takoj uvedla preiskavo in je do večera že izsledila krivca. Izkazalo se je namreč, da je napad fingiran in da je sluga sam poneveril denar s pomočjo hrata, s katerim sta bila dogovorjena. Dr. ki je zabil vsak svoj je iznašel bajko o roparju. Policija je prišla slugo in njegovega brata.

Volkovi na železniški postaji

Rim, 19. decembra. k. «Giornale d'Italia» poročajo iz Trsta: Uradniki najhne želez. postaje Prestranek so se morali celo noč skrivati pred volkovi. Kmet iz okolice je namreč ubil velikega volka ter za začasno spravil v tovarno skladišče na postaji. Ob uraku pa je prišlo več volkov na postajo ter hotelo vdreti v skladišče. Uradniki, ki so bili brez orožja, niso mogli napraviti službe ter so se poskrili v postajnem poslopiu.

Vprašanje Valone v italijanskem parlamentu

Incident med bivšim ministrskim predsednikom Giolittijem in fašistovski večino. — Zakasnela obtožba. — Giolittijev zagovor.

Rim, 19. decembra. I. Na včerajšnji seji parlamenta je prišlo ob priliki razgovora o konzularni konvenciji z Albanijo do živahnega incidenta med bivšim ministrskim predsednikom Giolittijem in fašistovski večino.

Fašistovski poslanec Ezio Gray je kot prvi govornik omenjal, da je sklep konvencije z Albanijo v prvi vrsti politična važnost, ker gre predvsem za italijansko-albansko sodelovanje proti skupnim nasprotnikom. Italija je bila primorana glede Albanije pričeš popoinoma novo politiko. V svojih nadaljnjih izjavah je očital Giolittijevi vidi, da se je zbal socialistične agitacije. Na Giolittijev protest je Gray pričel razlagati razvoj evakuacije Valone, kjer so italijanski vojski vršili važno politično mislo. Omejitelj je upor valonstva v Jakini, ki so ga vprizorili socialisti, da bi prisilili vlado k odpuščanju italijanskih čet iz Albanije in kar so v resnici tudi dosegli. Zato je dolžnost fašistevske vlade, da popravi, kar so zagrešile njene predhodnice sporazumom z demagoškimi in protinacionalnimi strankami.

Po dolgem pričkanju je dobil Giolitti besedo ter je v dolgem izjavljanju pobiral trditve fašistovskega poslanca. Med drugim je rekel: V času, ko se je pojavljala v notranjosti upori, se ni moglo razpravljati ali je potrebno, da ostanejo italijanske čete v Valoni ali ne. Zasedba Valone je pomenila vojno stanje z Albanijo, ki pod nobenim pogledom ni hotela, da bi bili tuji na njenem ozemlju. Valona je mogla postati pomorsko op-

rališče ali za Italijo ali pa za kako tujo državo. Da prepreči poslednje je ukazal zasedati otok Sasseno, ki leži neposredno pred Valono. Dokler je Italija v posesti tega otoka, ne more postati Valona pomorsko oporišče kakor tuje države. Da bi pa postala Valona pomorsko oporišče za Italijo, bi morali Italijani zasedati najmanj 20 km zaledja, kajti vsaka pomorska baza mora biti izven območja sovražnih topov. Tega pa Italija ni mogla storiti, ker bi imela milijardo škodo. V slučaju vojne z majhno državo ne potrebujemo Valone, ker morejo Italijanske ladje odpluti iz Benetk, iz Pulja in iz drugih pristanišč. V slučaju vojne z državo, ki ima močnejšo mornarico, bi morali takoj zapustiti Valono, ker ne bi mogli poslati našim četam ne ojačen in ne municije. Ako mora Italija potrošiti milijarde v interesu pomorskih moči, potem je bolje, da se potrošijo za izpopolnitev vojne mornarice. Pomorska oporišča izven državnega ozemlja morejo imeti le one države, ki gospodujejo nad morjem. Anglija more imeti Gibraltar in Sues. (Glasovi: Mi smo gospodari Jadranskega morja!) Toda kdor ni gospodar morja, ne sme trošiti lastnega denarja na tujem ozemlju.

Poslanec Gray je izjavil, da je govoril s stališča notranje politike in v tem oziru se Giolitti ne more opravičiti. Končno je zbornica sprejela konzularno konvencijo z Albanijo.

je, ki predstavljajo bojno potenco posameznih dežel. Res je, da se da manjši državi prisiliti k razorožitveni konvenciji, kdo pa bo prisilil Ameriko, Rusijo, Anglijo?

Navzlic taki ne prav optimistični perspektivi na moralo vsi dobrohotni ljudje pozdravljajo napor Zveze narodov za redukcijo oborožitve. Države, posebno revnejše, omagujejo pod ogromnim vojaškim bremenom. Če se to breme ne zmanjša ali če se celo še stopnjuje, je nemogoče finančno, gospodarsko ozdravljenje sveta. Nova vojna, krvavejša, strašnejša od zadnje, bi pomenila katastrofo civilizacije bele rase, predvsem Evrope.

Politične beležke

† Proti občinskim volitvam v Ljubljani. Radičevci in grupa dr. Ravniharja se boje občinskih volitev v Ljubljani. Se letos se je pojavil dr. Ravnihar kot nosilec klerikalne liste pod imenom »samoupravna lista«. Silno so kričali, da volitve morajo biti takoj. Celo leto smo poslušali njihovo jamranje, ko pa so bile nazadnje volitve res razpisane, je bil ogenj v strchi. Takoj je sledila intervencija, da se jih prepreči. Mi smo se o stvari informirali na najmerodajnejšem mestu in izvedeli, da dotični intervjent niti omenili niso, da naj bi se spremenili občinski volilni red ljubljanski. Omi so le zahtevali, da se volitve za božjo voljo odgode, češ, da je strahovita nevarnost, da pri teh volitvah zmaga SDS. Torej »nevarnost« je, da pride Ljubljana v roke nacionalne stranke z naprednim in socialnim programom, ne pa v roke klerikalni stranki. Gosp. Ivan Pucelj je zelo ponosen na to svoje obnašanje v prid svoje najmočnejšemu zavezniku gosp. Ravniharju. Klerikalci pa se zadovoljno smehljajo, markirajo odpor zoper odgoditev, a žanjejo posledice tega postopka. Nam je prav, da vsa ta gosposoda pred vso javnostjo razgala, da jih bo vsakdo temeljito poznal. Da pa Ljubljana radi njih ne bo trpela, bo skrbela vsa narodna in napredna javnost.

† Nov političen dnevnik v Ljubljani. Z novim letom začne v Ljubljani izhajati nov političen dnevnik. Imenoval se bo »Delavska politika«. Izdajal ga bo bivši minister g. Anton Kristan, glavno uredništvo pa bo imel znani socijalistični publicist in bivši poslanec g. Rudolf Golouh. Dnevnik, ki se bo tiskal v Blaznikovi tiskarni, bo pisan v socialističnem duhu.

† Prazni izgovori posl. Pucelja. Kakor znano, se je pretekli teden posl. Pucelj v izvrševanju politike seljaške demokracije izjavil v tarifni sekciji finančnega odbora za uvozno carino na pluge. Posl. Juraj Demetrotič je predlagal popolno odpravo te carine in njegovemu predlogu se je pridružila tudi ostala opozicija ter — radikali. Samo poslanec Pucelj in njegov radičevski tovariš sta bila za ohranitev carine na pluge, in sicer v polovični izmeri obstoječe postavke, ki se sedaj nahaja kot vladni predlog pred parlamentom, t. j. 168 Din, kar predstavlja še vedno 42 Din več, kakor pa je določala stara carinska tarifa. Sedaj piše »Kmetijski list« v zagovoru posl. Pucelja, da je bil Demetrotičev predlog postavljen samo z demagoškim namenom in da v plenu finančnega odbora ne bo potrjen, ker ga nobena vlada potrditi ne more. Mimgrede omenjeno, je načelo, da naj poslanec glasuje le za to, kar je vladni všeč, jako originalno in pravcati »seljaški demokratizem«. V stvarnem oziru brani »Km. list« g. Pucelja s trditvijo, da stojimo pred neposrednimi pogajanjmi z Nemčijo in da bi si izbili vsako sredstvo za uspešna pogajanja iz rok, ako bi se odpravila uvozna carina na pluge. Kdo naj verjame, da bo uvozna carina na pluge rešila trgovinsko pogodbo z Nemčijo, brzokone posl. Puceli sam ne ve. Stvar pa je ta, da se je g. Pucelj kot član vladne stranke smatral dolžnim zagovarjati vladni predlog, pri čemer se mu je dogodila nesreča, da so se radikali, ki so tudi vladna stranka, izrekli za Demetrotičev, o katerem piše »Kmetijski list«, da je bil postavljen le z demagoškim namenom. Menda ne bosta »Kmetijski list« in posl. Pucelj trdila, da so tudi radikali in vse ostale stranke glasovale za Demetrotičev predlog iz demagoških ozirov in da radikali kot vladna stranka niso bili vezani na vladni predlog. »Kmetijski list« in posl. Pucelj prav dobro vesta, da trgovinska pogodba z Nemčijo še ne bo kmalu sklenjena, saj piše »Kmetijski list« sam, da pride najprej na vrsto trgovinska pogodba s Češkoslovaško, potem šele z Nemčijo. Pretekli bosta morda še dve leti, predno bo sklenjena trgovinska pogodba z Nemčijo in zato, da bi posl. Pucelj rešil to pogodbo, naj bi kmetje ves ta čas plačevali visoko carino na pluge ali pa še nadalje orali s slabimi pluzi? To je res izborna pospeševanje poljedelske produkcije!

† Iz demokratske stranke

Podpisano tajništvo SDS prosi vse gov. spode člane našega SDS, da se udeležijo korporativno pogreba g. viš. živnozdravnika in ravnatelja podkovske šole ter člana našega naše stranke g. Lovra Tepine. Zbirališče na Seli pred državno žrebčarno. Tajništvo SDS.

Dobova. Danes, dne 20. t. m. ob pol 4. sestanek somišljenikov SDS v Dobovi, v gostini Kramer, na katerem se bo poročalo o kongresu stranke in današnjem političnem položaju.

Nova krajevna organizacija. V nedeljo, 13. t. m. se je vršil v St. Petru v Savinjski dolini ustanovni občni zbor krajevne orga-

nizacije SDS. Okrožni tajnik g. Zabkar iz Celja je referiral o splošnem političnem položaju in o programu SDS. Izvolil se je sledeči odbor: Ivan Srebotnjak, Josotrac, predsednik; Zvonimir Koblar, tajnik; Edo Sribar, blagajnik; Simon Bandič, Ivan Lanšek in gđ. Antonija Škerbec, odborniki. Po obrazložitvi g. Zabkarja o dolžnostih krajevne organizacije je g. predsednik s pozivom članov na vztrajno delo zaključil nad dve uri trajajočo zborovanje.

Mladinska organizacija

Lesca. V nedeljo se je vršil informativni sestanek »Edinosti« v Lescah. Sestanka se je udeležil delegat »Zveze« iz Ljubljane. Podal je smernice in orisal namen in pomen organizacije. Izvolil se je sledeči pravljajni odbor: predsednik: Drašlar Mirko; odborniki: Kunčič Francka, Dežman Anton, Drašlar Franc, Semr Ivan, Poljanšek Franc in Justin Simon. Za novo organizacijo se kaže veliko zanimanje med mlado mladišino in ji je uspeh zagotovljen, kar nam priča odbor, ki bo šel z vso varmo na delo. Živeli novi borci!

Po svetu

— Protifašistovski italijanski dnevnik v Parizu. Z novim letom prične izhajati v Parizu italijanski dnevnik »Corriere degli Italiani«. V odboru, ki bo izdajal dnevnik, so med drugimi general Garibaldi, dr. Doratti, Nitti, pristaja Aprato in Alceste de Ambria, ki bo prevzel vodstvo dnevnika. Novi dnevnik bo široko zasnovano opozicijsko glasilo, ki bo beležilo razvoj dogodkov v Italiji.

— Izgon generala Brusilova iz Moskve. Sovjetska vlada je dostavila znanemu generalu Brusilovu ukaz, da mora takoj zapustiti Moskvo in da se v dobi treh mesecev ne sme vrniti v mesto. Na ta način je kaznovala sovjetske vlade generala Brusilova, ker se ni hotel udeležiti pogreba vojne komisarije Frunzeja.

— Mednarodna zveza strokovnih organizacij. Načelstvo mednarodne zveze strokovnih organizacij je pridelilo s 14 proti 7 glasovi februarški sklep o odklonitvi brez-pogojnega pričetka pogajanj s sovjetskimi organizacijami.

— Nov grško-italijanski konflikt. Iz Atene poročajo, da je prišlo na otokih Dodekaneza do resnih sporov med grškimi nacionalisti in italijanskimi orožniki. Spopadi so povzročili italijanska akcija, da se morajo prebivalci priznati za italijanske državljanke. Italijanski generalni guverner je izdal za otoka Karpathos in Kalinthos posebne odredbe. Karabinjerji so streljali na grške demonstrante ter ranili več oseb. Italijanski izvajanje je zelo vzmirilo prebivalce, ki bodo izročili zadevo Zvezi narodov.

Rusija in dogodki na Kitajskem

Moskva, 19. decembra. s. Z ozirom na v tujemstvu zlasti v angleških listih razširjene vesti o koncentraciji ruskih čet ob mejah Mandžurije in o drugih vojaških pripravah sovjetske unije glede dogodkov na Kitajskem se z avtoritativne strani ugotavlja, da ni odšel na kitajsko mejo noben ruski transport in da se ne vršijo ob tej meji nobene vojaške priprave sovjetske Rusije.

Bolezen italijanske kraljice-matere

Rim, 19. decembra. k. Včerajšnje izboljšanje v zdravstvenem stanju kraljice-matere Margherite ni napredovalo. Današnji bulletin javlja, da vnetje ni izginilo. Bolnica zelo težko diha. Splošno stanje je slabo. Vendar pa je bolnica pri zavesti.

Za božične praznike doblito pitano perutnino

v perutninskem zavodu 12174
V. KMET, Spodnja Slivna.
po sledečih konkurenčnih cenah:
Purani 23— Din, purice 26— Din, gosi 25— Din, race 2— Din, kokoši 23— Din, piščeta 26— Din, za kilogram zaklano in očiščeno.
Naroča se lahko telefonično št. 375.

Znižane cene

do božičnih praznikov v moderni konfekciji
Jos. Rojina - Ljubljana

Božična številka „Jutra“ izide v četrtek zjutraj.

Inserate za to številko sprejema oglasni oddelček v Prešernovi ulici štev. 4 do srede opoldan.

Pozneje oddane oglase se bo priobčilo le, ako bo to dopuščal čas.

Razčiščenje v Orjuni

Vse posledice kažejo, da je gosp. Pribečević storil prav, ko je omenil, da bi nekateri radi izgrajili Orjuno na politično strankarsko polje, kar seveda pomeni izigrati jo proti SDS. Da se to prečisti, je prišel na pomoč še gosp. Leontić z zelo nerodnim korakom, ko je pozval na dvoboj gosp. Pribečevića, ki je grajal njegovo politično nedoslednost. Moč se je s tem temeljito osmešil. V ostalem pa smo vsaj zaenkrat zadovoljni vsi: Orjuna ogorčeno izjavlja, da ni odvisna od SDS, SDS pa že od nekdaj in sedaj trdi isto. Spor je torej silno »globok« in se končuje na hrbtih onih, ki bi radi Orjuno spremenili v politično stranko in posadili na čelo svoje osebe.

Težke obtožbe proti drju. Leontiću.

Gosp. Božidar Anastasijević, član glavnega odbora Orjuna in predsednik mestne Orjune Beograd Savamala-va-roš nam pošilja izjavo, v kateri pravi: Nekaj dni po obisku gosp. Leontića pri gosp. Pašiću sem prejel od dosedanjega oblastnega komisarija Jevgevića pismo, v katerem mi naznanja, da ga je dr. Leontić odstavil in imenoval na njegovo mesto inšpektorja v zunanjem ministrstvu nekega drja. Dimitrijevića.

Gosp. Anastasijević ugotavlja, da je gosp. Dimitrijević mož Pašićevca zupanja, ki pripada radikalni stranki, a ni bil nikdar Orjunaš. Zato nobeden beograjski Orjunaš ni stopil v zvezo z gosp. Dimitrijevićem.

Nadalje očita gosp. Anastasijević drju. Leontiću, da je sicer izročil uredništvo orjunaškega lista »Razgovor« uredniku radikalnega lista »Država«, ni pa dovolil nekemu členu glavnega odbora, da vstopi v redakcijo demokratskega lista »Život«.

Končno obtožuje gosp. Anastasijević drju. Leontića, da namerava izvesti likvidacijo »Orjune«, odnosno jo fuzionirati z radikali ter zatrjuje, da bo to tudi dokazal.

Priznati moramo, da so očitki gosp. Anastasijevića jako težki in da zahtevajo hudo razčiščenje.

Vojvodinska »Orjuna« proti drju. Leontiću.

Novi Sad, 19. decembra. I. Glavni organ Orjun v Vojvodini in Srbiji »Vidovdan« objavlja danes izjave vseh Orjun v Vojvodini, ki obsolajo nastop predsednika direktorja drja. Leontića.

Pred mednarodno razorožitveno konferenco?

Zeneva, 12. decembra.

Danes so bili na javni seji Sveta Zveze narodov sprejeti sklepi glede mednarodne razorožitvene konference. Za dne 15. februarja prihodnjega leta se zaenkrat skliče v Zenevo »pripravljajna komisija za razorožitveno konferenco«. Poleg držav, ki so zastopane v Svetu Zveze narodov (Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Španija, Belgija, Češkoslovaška, Švedska, Bra-

zilija in Urugvaj) so povabljene v komisijo še Poljska, Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija, Nizozemska in Finska. Naivečje važnosti je, da se pošlje povabilo tudi Nemčiji, Zedinjenim državam in sovjetski Rusiji. Vse druge nepovabljene države imajo pravico staviti pismene predloge in te predloge potom svojih zastopnikov ustmeno braniti pred komisijo.

Med vprašanji, o katerih se bo posvetovala pripravljajna komisija, je naslednje brez dvoma najvažnejše:

(Vprašanje 5.) Na katerih temeljih se more določiti razmerje v oborožitvi posameznih dežel z ozirom na število prebivalstva, finančna sredstva, zemljepisni položaj, paroplovne in železniške zveze, lego mej in obmejnih mest, možnost preustroja iz mirovnega v vojni proizvodnje in obsega sigurnosti na katero more računati posamezna dežela na temelju pakta Zveze narodov ali posebnih pogojev?

Postavitev tega vprašanja posvečuje zmago francoskega stališča, ki smatra, da ni zadostno, če se upošteva samo zunanja, vidna oborožena sila posameznih držav, ampak tudi potencialna oborožitvena sposobnost. Mnogotera država, ki ima razmeroma majhno stalno vojaško moč, predstavlja radi svoje visoko razvite tehnike znatno večjo silo v slučaju vojne kot pa manj razvite dežele z večjim številom stalnega vojaštva.

Delo komisije ne bo omejeno, kot se je prvotno glasilo, zgolj na suhozemsko razorožitev, temveč bo razpravljala tudi o oboroženju na vodi in v zraku. Pripravljajna komisija bo torej imela silno razsežno, zapleteno in delikatno delo. Že se čuje iz Amerike vest, da bi Zedinjene države s simpatijo spremljale posvetovanja razorožitve na kopnem: če pa se bo konferenca pečala tudi s pomorsko razorožitvijo, bo Washington zrl na njeno delo s krajno rezervno... Če Amerika zavzame to stališče končno veljavno, zgubi sploh razorožitvena konferenca praktičen pomen. Znižanje oboroženja se mora izvesti istočasno na kopnem, na morju in v zraku. Ne gre, da bi kopne sile odložile orožje, pomorske sile pa ga ohranile.

Razorožitvene konference se morajo udeležiti vse dežele sveta. Posebno brez Amerike in Rusije ne more biti govora o razoroženju. Sam Lloyd George n. pr., ki ni nič kaj naklonjen nasledstvenim državam, izjavlja v svojem članku: »Ali pride razorožitev?« sledeče: »Ne more se pričakovati od Male antante, da omeji svojo oborožitve, dokler ni urejeno rusko vprašanje.« Ali se bo Rusija udeležila razorožitvene konference in iskreno podpirala njeno stremiljenje, to je poleg ameriškega zadržanja glavno vprašanje, od katerega odvisi celokupna mirovna akcija.

Razorožitev more biti le splošna ali pa le sploh ne bo.

In tudi če sprejmejo to naziranje vse dežele, je še vedno dovoljen dvom, ali se bo našla formula za omejitve oboroženja, ki jo bodo priznale vse države, mera, ki bo vpoštevala stotere faktor-

„Jutrove“ nagrade izžrebane

Prvo nagrado 10.000 Din je dobil Mariborčan.

Včeraj popoldne se je vršilo v dnevni redakciji »Jutra« žrebanje jubilejnih nagrad III. serije za stare in nove »Jutrove« naročnike. Žrebanje se je vršilo pod nadzorstvom posebne komisije, ki so jo tvorili člani konzorcija, uredništva in upravnštva »Jutra«. K žrebanju se je prijavilo 11.397 upravičenih starih in novih naročnikov. Priglasov je bilo cele košare. Žrebanje se je vršilo na ta način, da so prve vlečene številke dobile najmanjše nagrade, zadnja številka pa je dobila največjo nagrado 10.000 Din. Vseh razpisanih nagrad III. serije je bilo 1600 v skupni vrednosti nad 64.000 Din.

Prvo nagrado 10.000 Din v gotovini

je dobil g. IGNAC VIDMAR, jetniški paznik v MARIBORU, Frankopanska ulica št. 8.

Drugo nagrado 2500 Din v gotovini

e dobila g. LIZIKA TURNSEK, dnevni kop, Retje št. 108, pošta TRBOVLJE I.

Nadalje je bilo vlečenih deset številke za

10 nagrad po 400 Din v skupni vrednosti 4000 Din

Vsaka teh nagrad obstoji iz 10 vezanih, doslej izišlih »Jutrovih« romanov.

Te nagrade so dobili gg.:

1. Anton Petač, pekovski mojster Javornik;
2. Anica Votavec, poštna uradnica, Maribor, Koroška c. 99;
3. Ignacij Fratrik, Sv. Lucija ob Soči;
4. Andrej Jordan, progovni mojster, Št. Ilj;
5. Franjo Žekelj, starešina pošte, Pazarič pri Sarajevu;
6. Emina Lehmanova, učiteljica, Sv. Rupert, p. Sv. Lenart v Slov. goricah;
7. Anton Jenko, železniški čuvaj, Sevnica ob Savi 132;
8. Matevž Brglez, tesar, Toplice p. Zagorje ob Savi;
9. Iven Ciglar, orožnik, Žiri;
10. Dušan Srnovrčnik, višji stražnik v p., Celje, Polule št. 1.

Izžrebanih je bilo nadalje

800 nagrad po 30 Din

skupni vrednosti 24.000 Din. Vsaka teh nagrad je po en izvod »Jutrovega« romana »Hči papeža«.

Končno je bilo izžrebanih

788 nagrad po 30 Din

skupni vrednosti 23.640 Din. Vsaka teh nagrad je po en izvod »Jutrovega« romana »Veliki inkvizitor«.

Imen izžrebancev za te manjše knjižne nagrade zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti. Vsek dobitnik bo obveščen s tem, da prejme po pošti svojo nagrado. Nagrade se pričnejo raznošljati v ponedeljek ter bodo do praznikov gotovo v rokah onih, ki so tokrat imeli srečo.

V božični številki bo »Jutro« razpisalo nove originalne nagrade za svoje čitatelje in tudi nagrade za deco, na kar že lani ozorjamo.

JUTRO

Naši kraji in ljudje

Vozi desno!

Novi cestni predpisi od 1. januarja 1926. Z novim letom stopijo v veljavo novi cestni — prometni predpisi, ki so bili objavljeni s čl. 33. zakona o proračunskih dvanajstih letih za mesec decembar, januar, februar in marec.

Vsi vozovi morajo voziti od novega leta dalje na desni strani cest in se morajo tudi izogibati samo na desno stran. Prehitevati smejo samo na levo. Ves cestni promet se vrši torej ravno nasprotno kakor doslej. Ker morajo vsa vozila voziti vedno na desni strani v smeri vožnje, je vsaka vožnja po sredi ceste nedopustna.

Novi predpisi veljajo za vso državo. Da ne bo nesreč, je potrebno, da se od novega leta dalje držijo vsi novih cestnoprometnih predpisov.

Vozi in izogibaj se desno, prehitevaj na levo!

Žrtev mraza

Nadučitelj Rajko Mežan — zmrznil. Izredno oster mraz, ki je vladal pretečen teden v naših krajih, je zahteval tudi svojo žrtev.

Dne 16. t. m. ob 9. dopoldne je odšel Rajko Mežan, vpok. šolski upravitelj v Verducu v kočevskem okraju, po opravkih v Mozeli. Ker se proti večeru ni vrnil, kakor je imel vedno navado, ma je odšel tamošnji šolski upravitelj gosp. Etnim Klemente ob 8. zvečer naproti: ob pol 10. zvečer se je Klemente vrnil, ne da bi ga srečal. Domači kljub temu niso bili preveč v skrbeh, ker so mislili, da se je med potjo ustavil v Rajnoli in tam prenočil, posebno pa še, ker je Rajko Mežan še pred odhodom rekel, naj nikar ne skrbe zanj, ako se pravočasno ne povrne.

Ker ga tudi naslednji dan dopoldne še ni bilo domov, so se na prošnjo žene odpravili vaščani, da ga poiščejo. L. res, še tekom dopoldneva so ga pripeljali mrtvega, popolnoma zmrznega domov. Našli so ga v šumi, na mestu, kjer sta že dva človeka zmrznila. Ako bi bil šel le še kakih 20 korakov naprej, bi bil prišel do ogliške kočice in do ceste.

Pokojni Rajko Mežan je bil star 54 let in šele nedavno upokojen. Njegova tragična usoda bo gotovo pretresla vse, ki so ga poznali.

Po mariborskih kavarnah

Maribor, 18. decembra.

Sedaj, ko prevažajo cele dneve skozi ulice visoke vozove debelega ledu in plavajo celo po Dravi dan in noč ledene plošče, preživijo meščani dolge zimске ure po kavarnah. Vse so tople in polne in vse enako zakajene. Skoro, da nam jih primanjkuje. Po prevratu so jih namreč malo reducirali v dneh, ko še niso mislili na slabše dneve, in niso kalkulirali, da bo kavana bolj »sigurna zarada« kot banka. Sedaj pa je banka na Aleksandrovi cesti, ki se je vselila v bivšo kavarno, bolj prazna, kot »Evropa«, ki so jo šele lani odprli, pa sta obe pri kolodvoru. Kadar ima »Evropa« muziko, je celo prav polna in veselo življenje je tam. »Hummla« so spremenili v »Jadran« in še pravkar lepo renovirali. V poletju srebajo tam na novi verandi sladoled in prah. V zim pa se zbira v intimnih kotičkih inteligencija iz graškega predmestja. Konkurenco pri »Meranu« so spremenili v trgovino s pohištvo in kažejo sedaj lepe preproge za širokimi kavarniškim okni.

Rendezvous mariborske inteligence je v Centrali. Tudi nio so lani pomladili in osvežili, pa je vedno dubko puna, čeprav nima muzike. So že tudi enkrat poskusili z umetniško izobrazbo svojih muzikaličnih gostov, pa ni šlo. Naši politiki, aktivni in ob strani stoječi tih »emotivci« in v vrha motreči opazovalci političnega gibanja z zunanji politiki vred hočejo imeti pri čitanju soglasno s kvartali absolutni mir. Razen tega zahajajo sem umetniki iz gledališča in drugih mariborskih umetniških centrov, pa tudi hočejo vsaj v kavarni čuvati svoja utrujena ušesa. V Vetrinski ulici smo imeli še lani prijetno zatočišče za urice, ko so zaprli »Grajsko klet«. V »Šambrseparé« si lahko izginil in res je marsikateri sicer čednostni mož zašel. Ob zastrih lučkah je igrala godba, dekleta so stregla, pa tudi plesati so znala, če je bilo potreba. Pa vam je prišla čednostna Katica, vzela metlo in desinficirala, naglala dekleta lažnivih oči, da smo za beležili v kroniki mariborskih čednosti novo zvezdo, kavarno pri Katci. Še sovražniki naših grizetk bi se lahko sedaj vsedel k tistim še vedno zapeljivo intimnim oknom, pa mu še na misel ne bi kanila — mesenost, da govorim v njegovem žargonu.

Tudi za naše purgarije so poskrbeli. Ostala jim je Rotovška kavarna z obokanim stropom, marmornimi mizami in starimi stoli. V Koroškem predmestju smo dobili mesto kavarne slovensko čevljarstvo industrijo. Tudi napredek tja so zahajali krokarji. In končno imamo pri državnem mostu reprezentanco. Veliko kavarno, ki je bila nedavno celo malo lepša, ampak ob koroškem plebsu so jo pobil nekaj ogledal, nekaj pohištva pa zmetali skozi okno na trg. Tedaj jo je prevzel reprezentativni Klečič, ubral taktiko sporazumnosti kot zvesti sin Stipice in šlo je. V bratski slogi mu polnijo umetniške koncerte Nemci in

umirjeni Jugoslovenci, če se ne stepejo, kadar so že pijani v baru in preveč navdušeni za prelestne plesalke.

Rdeča lampa visi Mariborčanom samo onstran življenja, to je onstran Drave dol pod starim mostom. Ker pa sem ravno v debati za čistost in nečistoto pri grizetkah in v katekizmu, trdim, da tam še nisem bil in torej tudi ne morem

ničesar povedati, kako in kaj je tam. Enkrat sem se že itak dal brez potrebe vjeti in razkrinkati, ko sem tako na glas razkril, kaj me vsako leto enkrat zavleče na dr. Robičev oddelček k »muzikontarcam«. Sedaj naj me pa še »Slovenčev« kritik pograbi: aha, že razumemo, hinc lacrimae... Jok, brate!

a. r.

Dr. Milan Vidmar

Te dni praznuje univerzitetni profesor in sloviti šahovski mojster dr. Milan Vidmar trojni jubilej: 40letno rojstvo, 25letnico šahovskega udejstvovanja in 20letnico, odkar si je prvič priporil šahovsko mojstrstvo. Ljubljanski šahisti so mu priredili včeraj intimno proslavo, ki so se je poleg šahistov udeležili tudi mnogi drugi prijatelji in častilci našega odličnega znanstvenika.

Prinašamo danes sliko dr. Milana Vidmarja in fotografijo z ene njegovih sloviti šahovskih partij. Na drugem mestu objavljamo kratek sestavek o njegovem delovanju na polju znanstva in v šahovski umetnosti.



Prizor z mednarodnega turnirja 1. 1909. v Goeteborgu na Švedskem, kjer je dobil tedaj šele 24 let stari dr. Vidmar prvo nagrado. Slika predstavlja dr. Vidmarja (levo) v igri s češkoslovaškim prvakom, sedaj ministrškim svetnikom v Pragi, Oldrichom Durasom, ki je kot črni kmalu kapituliral.

maria (levo) v igri s češkoslovaškim prvakom, sedaj ministrškim svetnikom v Pragi, Oldrichom Durasom, ki je kot črni kmalu kapituliral.

Anketa za ureditev nedeljskega počitka

Minister za socialno politiko je na podlagi pooblaščenja, ki mu ga daje zakon o zaščiti delavcev, poveril velikega župana, da sam v svojem okolišču uredi vprašanje nedeljskega počitka. Da zašči veliki župan mnenje zainteresiranih delojemalcev in delodajalcev, je sklical za včeraj dopoldne anketo, katere so se udeležili referenti za socialno politiko ter za trgovino, obrt in industrijo kakor tudi zastopniki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Zveze trgovskih gremijev, Delavske zbornice, inspekcije dela in Saveza zasebnih nametščencev iz Zagreba. Anketo je vodil načelnik g. dr. F. Goršič, ki je uvodoma obrazložil namen ankete.

Sledilo je poročilo referenta in izjave zastopnikov. Po debati je, ker so bila mnenja, kaj naj tvori ožji predmet ankete, različna, prevladalo mnenje, da se je obrniti na ministrstvo za socialno politiko za pojasnilo. Zastopnik zbornice g. dr. Iv. Pless in zastopnik Zveze trgovskih gremijev g. Zehal sta specijelno glede nedeljskega počitka v trgovskih obratih izjavila, da je ostati pri dosedanjem položaju, ki odgovarja najbolj potrebam, to je, da so trgovine na deželi tudi ob nedeljah dopolne odprte, kar sicer dovoljuje zakon o zaščiti delavcev sam in kar se nikakor ne bi smelo omejit. Načelnik g. dr. Goršič je po resumeju izjavil, da bo o anketi poročal velikemu županu v svrhu, da se eventualno obrne na ministra za pojasnilo. V kratkem se bo vršila potemtakem o tem vprašanju ponovna anketa.

Obupen položaj naših rojakov v Nemčiji

Beckhausen, 16. decembra.

Od naših rojakov, ki so zaposleni po številnih rudnikih v Nemčiji, smo prejeli sledeči obupni klic:

Položaj slovenskih in sploh jugoslovenskih rudarjev na Westfalskem postaja že naravnost obupen. Upamo, da ste v domovini o tem vsaj že deloma informirani. Sedaj nas je zadel še drugi silno hud udarec, namreč brezposelnost, ki grozi, da nas spravi v popolno propast. Že poleti so zaprli veliki rudnik Horst-Emser. Opuščeni so bili vsi rudarji, med katerimi je zelo veliko števil naših rojakov. Domačini sicer dobivajo podporo za brezposelnost, mi pa smo ostali kar čez noč brez vsakih sredstev na cesti. Inozemce smatrajo nemški podjetniki in tudi oblasti za takozvane »Lästige Ausländer«, v prvi

vrsti seveda nas jugoslovenske državljane. Ravno te dni so zaprli še rudnik Westerhold in Bergmannsglück v Kasslu, kjer je bilo opuščenih 1600 rudarjev, med njimi vsi naši.

Kaka usoda nas čaka, to najbolje ilustrira govor ministra Brauna dne 10. tega meseca v Berlinu, kjer je izjavil, da bo treba izgnati iz države okoli 400 tisoč delavcev. Jugoslovenskih rudarjev je v Nemčiji okoli 40.000. Večina med njimi se nahajajo tamkaj že leta in leta in so plačevali prispevke v bratovske skladišče, v pokojniške in bolniške blaginje itd. Vse te težke naše žrtve so sedaj v nevarnosti, ker se bomo morali najbrže izseliti. Tako smo prepuščeni usodi in bedi, navezani sami nase, brez vsakih sredstev. Apeliramo na rojake v domovini, posebno na poslance in konzularne zastopnike Jugoslavije v Nemčiji, naj se kar najenergičneje zavzamejo za naše interese, kajti naša stiska je na vrhuncu in glad že pred durmi.

Milijonsko tihotapstvo v Zagrebu

Manufakturno blago v Zagreb, papir iz Zagreba.

Pred kratkim je prišlo na zagrebško carinarnico 6 vreč blaga, toda trgovci, na katerega je bilo poslano, blaga ni hotel sprejeti, temveč je isto poslal nazaj. Blago je bilo poslano od nekega dunajskega trgovca, in sicer potom spedijske tvrdke v Leibnitzu. Blago je bilo označeno kot bombaževina. Pri preiskavi pa se je ugotovilo, da v vrečah ni bila bombaževina, temveč papir. Zato spediter v Leibnitzu blaga ni hotel prevzeti, temveč je poslal isto nazaj v Zagreb. Tu so blago zopet pregledali in ugotovili, da se v vrečah nahaja papir.

Carinske oblasti so pričele radi tega takoj sumiti o poštenosti akcije in so trgovca ovadile radi tihotapstva. Nato sledeča hišna preiskava je imela popoln uspeh. Pri trgovcu so zaplenili več faktur, iz katerih je razvidno, da je bil v poslovnih zvezih z dunajsko tvrdko, ki je poslala te vreče. Obenem se je tudi dognalo, da dotična dunajska tvrdka ne trguje s papirjem, ter da so bile njene le vreče, v katerih se je nahajal papir.

Nadaljna poizvedovanja so dognala, da je procala osumničnemu zagrebškemu trgovcu papir neka maniša zagrebška tiskarna. Lastnika te tiskarne so poklicali takoj na carinarnico, kjer je izjavil, da je v resnici prodal osumničnemu trgovcu papir. Na vprašanje, koliko je bilo papirja in kakšen je bil, je trgovec odgovoril, da je bilo čez štiri tisoč listov rumenega papirja za pako-

vanje in tritisoč listov belega papirja. Pri štetju se je pokazalo, da te navedbe trgovca odgovarjajo resnici. Tiskar je izjavil, da je papir, ki je bil zaplenjen, najbrže oni, ki ga je on prodal.

Ako je bila v vrečah bombaževina, bi bilo treba plačati zanj 200.000 Din carine, oziroma sedaj po carinskem zakonu, ker je bilo blago utihotapljeno, 10-kratno vsoto, t. j. 2 milijona dinarjev globe.

Lovro Tepina

Poročali smo včeraj o veliki izgubi, ki je zadela našo, zlasti pa napredno javnost s smrtjo ravnatelja podkovske šole g. Lovra Tepine, ki je nenadoma umrl v svoji najlepši dobi. Bil je vnet Sokol, požrtvovalen delavec v mnogih drugih društvih, zlasti stanovskih, predvsem pa eden najboljših in najpopu-



larnejših predavateljev Zveze kulturnih društev. Njegovega pogreba, ki se vrši danes ob 3.30 popoldne iz njegovega stanovanja v državni žrebčarni na Selu, se udeležijo zato vse narodno prebivalstvo Ljubljane. Kot rezervnemu oficirju mu izkaže zadnjo čast tudi vojaštvo.

Vojaška imenovanja

Povodom svojega rojstnega dne je kralj Aleksander podpisal ukaz o napredovanju v naši vojski in mornarici. Med drugimi so imenovani:

V pehoti: Branko Pogačnik, Vladimir Vavhnik in Božidar Božić za majorje; Josip Roje in Josip Brence pa za poročnike. V artiljeriji: Franc Tomc in Gvidon Benigar za majorja.

V konjenici: Vladimir Seunig za podpolkovnika, Tone Kokali pa za majorja.

V avijaciji: Josip Kos in Miroslav Navratil za majorja, Ferdo Gradišnik za kapetana 2. razreda.

V ekonomski stroki: Vilko Fuchs za majorja, Viktor Böhm in Fran Brus za kapetana 1. razreda.

V avijacijsko-tehnični stroki: Josip Uleškar za kapetana 2. razreda.

V sanitetni stroki: dr. Rihard Jug za polkovnika.

Pri žandarmeriji: Rudolf Schmidt in Viktor Novak za podpolkovnike.

V godbeni stroki dr. Josip Čerin za visjega kapelnika 3. razreda.

V vojni mornarici so imenovani: Bernard A. Jeločnik za kapetana bojnega broda, Anton Lenarčič, Vlado Naglič in Anton Debevec za poročnike bojnega broda 1. razreda; Janko Kregar za poročnika bojnega broda 2. razreda; Adolf Cvirn, Anton Ostaneč, Boris Slavik in Valter Kure za poroč-

nike fregate; Ivan Fras, Ivan Bajec, Vekoslav Cerjak, Ivan Rupnik, Josip Klobučar in Franc Oven za strokovne poročnike; podporučnik Josip Supančič za mornariško-tehničnega poročnika; poslovođa 3. razreda Ivan Šteblaj za tehn. poslovođa 2. razreda; poslovođe Kvirin Košir, Ivan Hribar in Josip Galovič za poslovođe 3. razreda; dr. Ivan Fras za sanitetnega podpolkovnika.

Vprašanje obstoja neokrnjene tehniške fakultete v Ljubljani

Podpisano Udruženje smatra za neobhodno, da objavi svoje stališče napram napovedani krizi v tehniškem visokem šolstvu. Obrača se do merodajnih činiteljev s prošnjo, da se pri usodnem reševanju preureditve visokega šolstva zasluzi in upazuje tudi njegovo mnenje kot mnenje predstavniha strokovnjakov, ki imajo na stvar strokovni in povsem idealni interes. Glede nadaljnjega obstoja ljubljanske univerze v sedanjih sestavi se v polni meri pridružuje enodušnemu javnemu mnenju.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana ugotavlja, da je tehniška fakulteta na ljubljanski univerzi dovršeno dejstvo ter činitelj, katerega obstoj je potreben za nadaljni razvoj in napredek jugoslovenske kulture tembolj, ker se nahaja v obmejni pokrajini, katere splošni narodno - gospodarski prospek je v tesni zvezi z obstojem in razvojem najvišje tehnične znanstvene institucije.

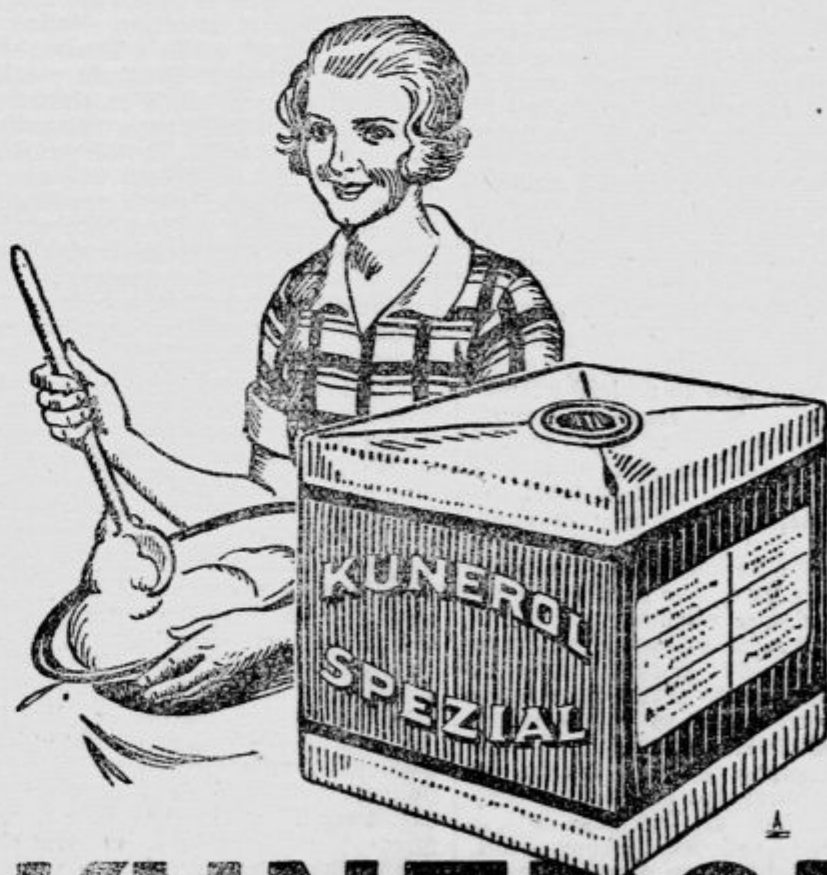
Okrnitev ali ukinitvev tehnične fakultete bi povzročila nepopravljivo škodo državi, narodu in njegovi kulturi. Sestava tehniške fakultete po strokovnih oddelkih mora v strokovnem in znanstvenem interesu ostati taka, kakršna je in kakršna je narekovala zgodovina stoletnega razvoja tehniškega visokega šolstva. Ako izmed obstoječih oddelkov naštejemo vse: gradbenega, arhitekta, strojne, elektrotehnične, rudarskega, kemijskega in geodetskega, moremo poudariti, da v interesu kulturnega napredka, v iskreni želji po vsestranskem razvoju države, katerega pogoj je prospek tehnične kulture, ne želimo in ne priporočamo ukinitve niti enega izmed teh oddelkov, počenši od matice vseli to je od gradbenega oddelka, pa do ostalih, katere so se po zakonih zgodovine iz njega razvili. Naša zahteva je torej ta, da naj na ljubljanski univerzi ostane tehniška fakulteta popolna, neokunjena, taka kakršna je v sedanjih sestavi. Udruženje jugoslovenskih inženjerja i arhitekta — sekcija Ljubljana.

Pismo iz Debra

Debar, sredi decembra.

Sloveski vojak, ki služi pri 12. pešpolku v Debru v Macedoniji, nam je poslal sledeče pismo:

Katastrofalne povodnji, o katerih smo čitali v »Jutru« in ki so napravile v Sloveniji toliko škode, niso prizanesle tudi nam. Reka Radika je vsled deževja silno narasla in porušila vse mostove od Mavrovega do Debra. Razdrla je deloma tudi cesto. Močno narasla Crni Drim je odnesel znameniti Spilski most in tako smo sedaj popolnoma odrezani od sveta. Pošto nam prinašajo vsakih pet dni na oslih preko hribov iz Kičeva in takrat se čita na vse pretege. Jako težko je to za nas, ki smo bili vaeni, da smo dobivali vrak dan »Jutro«, ki je najprihljubnejše čtivo slovenskih vojakov.



KUNEROL

100% na čista mast iz kokozovih orehov.
zajamčeno izčiščena in higijenična,
se zopet dobiva
v vsih trgovinah.

Zakasneli fantje, ki so se vračali z dopusta, so vsled povodnji in poplavi deloma ostali v Gostivaru, drugi pa so riskirali pot preko gorovja in jo prestali z velikimi nevarnostmi. Tudi mi, ki odslužimo svoj vojaški rok dne 26. decembra, krenemo po isti poti v Gostivar. Sicer nam tu ničesar ne manjka, toda dolgačas je in končno je vendarle vsakdo najraje doma.

Po dolgotrajnem deževju in snegu je nastopilo 1. decembra lepo vreme. Na oknih nam je napravil mraz polno zimsko cvetja. Ob vzhodu je sonce obiskalo bližnje alpske gore, na tudi vrhovi našega Krčina so se pozlatili. Že zgodaj smo dobili poročila, da je voda odnesla znani Špilski most ter z njim zadnjo vez s civilizacijo. Ob 9. se je formiral pred vojašnico kralja Aleksandra paradni vod in odkorakal s praporom na čelu v cerkev k slavnostnemu obredu. Ker nimamo svoje godbe, so jo nadomestovale trombe in bobni. Po kosilu je vsak vojak dobil četrt litra vina. Tako smo proslavili tudi mi ta za nas najvažnejši državni praznik.

Ravno te dni sta se vrnila z dopusta dva Prekmurca in opisovala strahote zadnje povodnji v prekmurških pokrajinah. Ko sta se vračala, je vlak ozkotirne železnice, ki vozi iz Skopja v Ohrid, skočil na nekem mostu s tira in je padel en vagon v potok. Več ljudi se je pri tej nesreči pobilo, mnogi pa so se opekli ob pečeh, ki so postavljene v vagonih. Naša dva prekmurska tovariša sta imela srečo; bila sta v zadnjem vozu in se jima ni ničesar pripetilo.

Dr. Milan Vidmar

(Ob 25letnici njegovega šahovskega udejstvovanja in 40letnici rojstva.)

V krogu ljubiteljev šaha, te visoke in koristne umetnosti, ki bistri razum, plemeniti dušo in krepi sploh duševne sile, je praznovati večer dr. Milana Vidmar, edini šahovski velemojster - amateur na svetu, 25letnico svojega šahovskega udejstvovanja. Njegov jubilej pada ravno v dobo, ko so se pričeli na šahovski pozornosti uveljavljati z vso silo neoromantiki, ki imajo svoje najizrazitejše zastopnike v novi ruski šoli, kar je pokazal zlasti zadnji veliki turnir v Moskvi. Dr. Vidmar ni privrženec moderne, popolnoma ekspressionistične šole, temveč nagiba bolj k klasični šoli, katere najslavnejša reprezentanta sta bila šahovska genija Steinitz in dr. Zuckertort in še živeči matador, šahovski starihšar dr. Emanuel Lasker. Karakteristika in moč njegove igre obstoja v iniciativni agresivnosti, ki pa je vedno umerjena in spojena s treznim pozicijskim presojanjem. Po svojih uspehih na mednarodnih turnirjih spada med šahovske mojstre I. razreda, kakor Capablanca, dr. Lasker, Aljehin, Bogoljubov, Marshall in Tore. In pri tem moramo imeti vedno pred očmi, da je dr. Vidmar edini amateur med njimi, ki so vsi šahovski profesionalci. Njemu šahovska igra ne pomeni vse v življenju. V prvi vrsti je znanstvenik, s šahom pa se bavi le en passant v življenju.

Dr. Milan Vidmar, sedaj univerzitetni prof., v Ljubljani, se je začel že v pubertetni dobi zanimati za šah. Skromen, silno skromen je bil njegov početak. Pri »Slonu« v Ljubljani se je zbiral krožek ljubiteljev šahovske igre, med njimi gg. Pfeifer, finančni svetnik Nikerl in računski svetnik Poljanec, sedaj bančni uradnik v Ljutomeru, ki so mu bili učitelji in od katerih se je največ naučil. Si licet! Prva zanimiva šahovska poteza v njegovem življenju spada ravno v mladeniško dobo. Kot dijak VII. razreda gimnazije je napravil l. 1902. kot privatist realno maturo in odšel potem na tehniko na Dunaj in naslednje leto napravil že kot tehnik v Novem mestu še gimnazijski zrelostni izpit. Na Dunaju je vstopil takoj v »Neuer Wiener Schachklub«, ki je bil tedaj eden največjih na svetu. Štel je namreč okoli 700 članov.

Prvič je nastopil javno v močnem klubskem turnirju l. 1903. na Dunaju, na katerem si je priporil peto nagrado. Prihodnje leto se je že udeležil internacionalnega, takozv. glavnega turnirja v Koburgu, kjer je bil ex aequo prvi. S tem svojim velikim uspehom si je izvojeval pravico, da je smel nastopiti na internacionalnih mojstrskih turnirjih. Na internacionalnem glavnem turnirju v Elberfeld - Barmen l. 1905., je bil le za pol točke za češkim prvakom Durasom in poljskim velemojstrom Rubinsteinom. Ki sta si ex aequo delila prvo in drugo nagrado. Njegov nastop je vzbudil pri tedanjih svetovnih mojstrih splošno pozornost in so vsi spoznali v dr. Vidmarju jako nevarnega konkurenta. Na internacionalnem mojstrskem turnirju v Nürnbergu l. 1906. je v sijajni igri potolkel dr. Tarrascha in je s tem še bolj zaslovelo njegovo ime. Uspehi so sledili potem drug za drugim. Na Dunaju l. 1907. je dobil tretjo nagrado, isto leto v Karlovih Varih šesto, l. 1908. v Pragi tretjo, l. 1909. v Opatovcu prvo. Kot njegov največji uspeh pa se more smatrati elitni internacionalni turnir l. 1911. v San Sebastianu na Španskem, katerega so se udeležili sami tedanji velemojstri: Capablanca, Rubinstein, Marshall, Schlechter, dr. Tarrasch, dr. Bernstein, Spielmann, Duras, Leonhard, Burn, Teichmann in Maroczy. Bil je najnevarnejši konkurent Capablance in je dobil drugo nagrado.

Po svetovni vojni, ki je za nekaj let popolnoma ubila šahovsko življenje, se je l. 1918. udeležil v »Wiener Schachklubu« mojstrskega turnirja in odnesel prvo nagrado; še isto leto, meseca aprila,

Danes nepreklicno zadnjikrat vefilm s petjem

BELA SESTRA

Predstave ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Od ponedeljka 21. t. m. dalje druga velika senzacija

„Farmer iz Texasa“

(Aristokratske zablude)

Drama v 6 velikih dejanjih. Režija znane in slovitega režiserja Joe May (režiser nepozabnega vefilma »Indijski nagrobni spomeniki«). — V glavni vlogi Mady Christians in lepi Willi Fritsch.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

kino „Ljubljanski dvor“

Telefon 730.

Je zmagal tudi na manjšem turnirju v Berlinu in dobil avgusta na internacionalnem turnirju v Košicah za Rettigiem drugo darilo. Znamenit in morda poleg San Sebastiana njegov najlepši uspeh pa predstavlja veliki mojstrski turnir avgusta l. 1922. v Londonu, kjer je dobil za Capablance in Aljehinom tretje darilo. Velikega turnirja l. 1924. v New Yorku in letošnjega v Moskvi se žalibog ni mogel udeležiti, ker je bil zadržan kot vseučilišni profesor.

Pravkar pa stopa dr. Vidmar po triletnem odmoru znova v šahovsko arenno. Koncem tekočega meseca odpotuje na turnir v Hastings na Angleškem, ki bo zanj nekaj trening - turnir za veliki internacionalni mojstrski turnir meseca marca l. 1926. na Semmeringu, katerega se udeležijo vsi znamenitejši svetovni šahisti. Da se je šahovsko gibanje v naši ujedineni domovini razvilo do znatne stopnje, je v prvi vrsti ravno zasluha jubilarja, ki je tudi predsednik Jugoslovenskega šahovskega saveza.

Toda, kakor smo že omenili, se peča dr. Vidmar s šahom le en passant v svojem življenju. Jubilar, ki je šele 40 let star, je namreč predvsem znanstvenik, čegar ime ni znano samo po naši ožji slovenski in ujedineni domovini, temveč po vsem kulturnem svetu. Dne 15. novembra 1907 je po dovršeni študiji na dunajski tehniki stopil kot elektroinženier v prakso pri »Gesellschaft für elektrische Industrie« v Wietzu pri Gradcu in vložil čez dve leti disertacijo o teoriji centrifugalnih sesalk. Julija 1910. je napravil rigoroz in promoviral na Dunaju za doktorja rerum technicarum. Še pred doktoratom je objavil v raznih tehniških revijah celo vrsto znanstvenih razprav, ki so vzbudile splošno pozornost. L. 1912. je stopil v službo E. A. G. Ganz v Budimpešti, kjer je bil poldrugo leto, nakar se je vrnil v svojo domovino in prevzel tehnično vodstvo pri strojni tovarni Kastelic & Zabkar v Ljubljani. Njegov nastop v Ljubljani pomeni početak elektroindustrije pri nas. Pri tej tvrdki je zgradil dr. Vidmar prvih 10 komadov transformatorjev za elektrarno na Završnici, ki so še sedaj v funkciji. L. 1915. je izšla v Braunschweigu njegova knjiga »Moderne Transformatoranlagen«, na podlagi katere je bil še isto leto predlagan za rednega profesorja za elektrotehniko na tehnični visoki šoli v Braunschweigu. Radi vojne pa je ostala zasedba te stolice potem in suspensio. Naslednje leto se je odzval vabilu z Dunaja, kjer ga je prof. Emde iz Stuttgarta predlagal za rednega profesorja za električno strojstvo, a do imenovanja iz nacijsko-nalnih ozirov ni prišlo. Iz istih vzrokov je bilo isto leto preprečeno tudi njegovo imenovanje za rednega profesorja na nemški tehniki v Pragi. Kot nadinženier pri Gesellschaft für Industrie na Dunaju je bil med svetovno vojno kot konstruktor motorjev za podmornike opročen vojaške službe. Bil je namreč na tem mestu nepogrešljiv.

Po prevratu se je zopet vrnil v Ljubljano in postal ravnatelj Strojnih tovarn, čim pa je bila ustanovljena univerza, je bil takoj imenovan za rednega profesorja na tehniški fakulteti, kjer je v par letih klub silnim neprivlačnim in zlasti finančnim težkočam ustanovil modern elektrarno - tehniški institut, čegar vodja je še danes. Meseca junija 1920 je ustanovil tovarno »Transformator«, edino podjetje te vrste v naši državi, ki se krasno razvija. Isto leto je izšla v Berlinu njegova publikacija »Die wirtschaftliche Aufbau der elektrischen Maschine«, ki je prestavljena že v ruski in francoski jezik, naslednje leto pa je izšla v Berlinu njegovo dosedaj največje in naiznamenitejše delo »Die Transformator«, ki mu je pridobilo svetovni sloves. Knjiga je izšla pravkar že v drugi izdaji, prihodnje leto na izide še v angleščini. L. 1922. je izdal v Braunschweigu še knjigo »Die Theorie der Kreiselpumpe«. Kot vnet pospeševalci elektrone industrije je ustanovil l. 1923. s pomočjo Ljubljanske kreditne banke in drugih zavodov »Elektro« v Ljubljani, ki je prevzela tudi del elektrifikacije našega mesta. Še sedaj je predsednik te družbe, dalje predsednik upravnega sveta »Volte« v Mariboru za izdelovanje žarnic, predsednik »Transformatorja« in predsednik Narodne tiskarne.

Naj zadostujejo te skromne vrstice o važni ulogi, ki jo igra ta nad vse delavni učenjak tudi v znanstvenem svetu in našem gospodarskem življenju. Omenili smo se le na delo kronistov, v strokovno oceno se ne spuščamo.

Potnik Zuckerbäcker potuje

Ljubljana, 19. decembra.

Novembra meseca se je zglasil pri trgovcu Antonu Merharju na Sv. Petra cesti okrog 40 letni neznanec, ki se je predstavil kot Hugo Zuckerbäcker, trgovski potnik, in ga prosil za nameščenje. Ker je znal imenitno govoriti, predočujoč mu, da ima na Hrvaškem izborne trgovske zveze, je bil Merhar z njegovo ponudbo zadovoljen. Dogovorila sta se glede pogojev in novi trgovski zastopnik je nastopil 1. t. m. svoje mesto.

Merhar mu je odšel takoj na roko 1000 Din, denar za potovanje in Zuckerbäcker se je odpeljal z vzorci, razno pleteno in leseno robo, kakor košaricami in sličnimi stvarmi, preskrbljen z naročilno knjižico in štampiljko, na Hrvaško. Gospodar več dni ni čul o njemu nikake vesti, dokler ni dobil njegovega pisma, naj mu pošlje za nadaljnje potovanje po nekem drugem potniku, ki se bo zglasil pri njem, še 1500 dinarjev. Nekaj dni zatem je imel Merhar mir in mislil je, da dela njegov potnik za njega izborne kupčije.

Nenadoma pa je dobil sedaj od raznih ljudi iz hrvaških mest pisma, v katerih ga prosijo, da poravnava za svojimi potnikom Zuckerbäckerjem, oziroma Viljemom Jelinekom in Freundom dolgove. V pismih je bilo na dolgo in široko popisano, na kake načine si je Zuckerbäcker izposojal denar in goljufal ljudi. Napravil je takoj v početku več dolga v Zagrebu, kjer se je dva dni v družbi sumljivih prijateljev in prijateljic sijajno zabaval, nato pa odpeljal v Varaždin. Tam je ložiral v hotelu »Jaglje« kot Hugo Freund. Tamkaj mu žilica ni dala miru in ozlojful je pod neko pretvezo še sobarico za par sto dinarjev. Iz Varaždina jo je popihal v Čakovec, kjer se je nastanil najprej v hotelu »Bagola« in ozlojful i tu hotelirja ter staro revno sobarico za vse prihranke. Nato se je Zuckerbäcker, ki stanuje baje navadno v Zagrebu v Dugi ulici št. 32. vrnil v Zagreb in krenil potem bržkone v Slavonijo, kjer dela sedaj enake kupčije na račun Merharja in tvrdke s ščetaarskimi izdelki A. Šimenc, za katero tudi »potuje«.

Zuckerbäcker je srednje postave, plavih las in nosi siv zimski suknjič s kožuvinastim ovratnikom ter temnosiv klobuk.

Porote

Ljubljana, 19. decembra.

Uboj v Logu pri Brezovici

Sedem obtožencev.

Zadnja letošnja porotna obravnava se je vršila proti sedmim obtožencem iz Loga in okolice hudodelstva uboja in je trajala od jutra do sedmih zvečer. Fantje iz dveh sedmih vasi so se spili pri plesu in ogrela so se stara nasprotstva in sovraštva. Razdelili so se v dve skupini, da varujejo svoja dekleta, nakar se je vnel spor, ki pa ni dozorol kot običajno v gostilni, marveč se je pokazal v organiziranem dogovorjenem nočnem občestnem napadu. Domači fantje so počakali svoje sosede na povratku ob cesti in jih iz zasede napadli. Žrtev napada je bil 21letni Jernej Pleško, posestnikov sin iz Pleševce št. 34, ki je vsled težkih poškodb umrl par dni nato v ljubljanski bolnici.

Na zatočni klopi so bili sledeči fantje: Janez Filipič, posestnikov sin iz Loga, ševčar, Jože Francelj, p. d. Tičkov, posestnik in delavec iz Brezovice, Anton Filipič, posestnikov sin rojen v Leobnu, zidar na Brezovici, France Čamernek, p. d. »Fraserjeva«, pos. sin in hlapec na Brezovici, Rudolf Ovsen, rojen v Ameriki, Malavšičev hlapec na Vrhniki, Franc Janša, p. d. Tomažev, tesar iz Brezovice in pa Mavser Joško, posestnikov sin iz Pleševce.

Zasliševanje je trajalo jako dolgo, ker so ugotovili že pri preiskavi razna nasprotstva v izpovedanju raznih okoliščin. Prvi je bil zaslišan Janez Filipič, ki je povedal povsem odkrito, da so res sklenili, da napadejo sosede fante. Postavili so se pred plotom ob cesti drug poleg drugega. On je imel ročaj od grabelj, katerega je dobil kar pred Lenarčičevo gostilno. Eden je imel ročnico, drugi na dolge nasajeno matiko, drugi pa količke ali pa kole. Postavili so se za plotom in čisto tiho in mirno čakali, kaj bo. In res kmalu so prišli. Po dva in dva sta šla, pa precej daleč narazen. Prva dva para so pustili mirno naprej, tretja dva pa, kjer je bil Pleško, pa so napadli. Filipič je nato izjavil: »Kar udarili smo po njih, toda kdo je udaril prvi, ne vem. Bil sem namreč šel za plotom, ko je Pleško padel. Imel sem v roki en ročaj, pa je bolj za strah kot za udar, kar sem bil uverjen, da jih bomo kar napodili. Takoj po napadu smo se razšli.«

»No Francelj Jože, hitro stopite in povejte, zakaj pa ste šli zraven?« — »Za pomoč sem šel gospod od zadaj, če bi sprednji padli. Oborožen sem bil z malim kolcem, vem pa, da so nam rekli, predno smo šli, da naj vzame kar nož, kdor nima kolca. Ko je padel, so ga posvetili, če je pravi, nato so ga pa še parkrat udarili. In rekel nam je tudi Avsenek: »Povedati ne, kdo ga je, če bo kdo kaj povedal, mu bom jaz nekaj zagodel.« Predsednik: »Pri preiskavi ste pa malo drugače povedali?« — »E gospod, povedati sem hotel po resnici, pa sem se malo zmotil. Povem vam pa, da sem šel isto nedolžen.« — Tretji obtoženec, Anton Filipič je izpovedal: »Rekli so mi, da jih bomo napadli in da jih bomo samo nabili. Eden mi je stisnil palico v roko, pa sem šel z njimi. Kaj so drugi imeli tega ne vem. O napadu vem pa samo tole: Sence so stopile na cesto, pa je zaropotalo in po njem

je bilo.« Predsednik: »No Čamernek, sedaj pa vi povejte! Kar korajžno pa priznajte!« — »Ja, gospod, poklicali so me, češ da naj grem z njimi in jih bomo. Vsi hkrati smo planili na nje. Jaz sem tudi udaril, toda ne po glavi, marveč po nogi. Francelj ga je pa res z lajsto. Ko se mi je prelomila preklja, sem pa rekel Janezu, naj mi kaj da. In dal mi je motiko. Tako je tudi Avsenek priznal, da je udaril z ročnico toda tudi le po nogi ali pa k večjemu prav malo višje. — Nihče ni hotel namreč priznati usodnih udarcev po glavi. Na predlog državnega pravdnika, ki je obtožbo proti Janši umaknil, kjer sploh ni bil pri napadu, kar so vsi potrdili, je senat takoj med obravnavo razglasil glede njega oprostitno sodbo.

Nato je bila obravnava prekinjena in se je nadaljevala popoldne ob treh. Zaslišanih je bilo nekaj prišč, ki so v bistvu potrdile obtožnico. — Zdravnika dr. Novak in pa dr. Černošnik sta ugotovila, da je dobil Pleško tri rane na glavi, ki so bile vse tri smrtne in pa več ran na prsih in na spolovilih, skupno 10 ran. Smrt je nastopila vsled zastrupljenja krvi. Senat je stavil porotnikom šest vprašanj, vsa zaradi hudodelstva uboja. Porotniki so vsa vprašanja soglasno ali z veliko večino potrdili, nakar so bili obsojeni: Janez Filipič, France Čamernek in Rudolf Avsenik vsak na dve in pol leta, Jože Francelj na poldrugo leto in Anton Filipič in Joško Mavser vsak na eno leto težje ječe, poostrene z raznimi poostitili.

Senatu je predsedoval viš. dež. sod. svet dr. Kaiser, votata sta bila sod. svet. dr. Gaber in sod. dr. Juvanc, drž. pravdnik V. Lavrenčak, zagovorniki pa: dr. Adlešič, dr. Pirč, dr. Frlan, dr. Treo, dr. Vovk, dr. Tokavčič in dr. Jelenc. Sodna dvorana je bila ves dan nabito polna. S to obravnavo je bilo zimsko porotno zasedanje zaključeno.

Dopisi

VRHNIKA. Kraljev rojstni dan smo tudi pri nas slavili zelo slovesno. Popoldne je priredil Pomladek Rdečega križa pod vodstvom našega vrlega, naprednega učitelja, krasno zabavo. Potje mešnega zbora učenek in učencev, pod vodstvom g. učitelja Vuka, je želo salve odobravanja. Naravnost solze v oči so nam privabile krasne in še krasnejše izvajane deklaracije, po seboj ona »Soča«. Navdušenje je pridelalo do vrhunca, ko nam je zapel naš slavček, konservatoristinja ga. Vuk-Sadargjeva. Vsakemu je lahko žal, da se ni udeležil te lepe zabave. Polvalno je še treba omeniti naše učitelstvo, da se je potrudilo olajšati najrevnejšim učencem usodo z zbiranjem starih obedi pri bogatejših. Tudi pri nas je veli ko obedi; zato je zadnji čas, da se je začelo delovati tudi na karitativnem polju. Seveda, učitelstvo, čeprav se tako delavno, ne zmore vsega. Tudi pri nas naj bi se ustanovilo »Kolo jugosl. sester«, ki naj bi prevzelo socialno delo. Upam, da se bi našla tudi pri nas kaka organizatorica.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Priznati se mora, da prosvetni odsek naprednih društev Št. Vid-Dravje, vidoma napreduje. Z zadnjim predstavo drame »Madame Butterfly« si je pridobil neomajno zaupanje občinstva. Vse je hotelo videti novo, lepo scenografijo, nalašč za to igro kupljene kostume, še bolj pa šentivške Japonce in Japonke ter slikašči šentivški orkester. Zato je napočilo občinstvo veliko šolsko tolovadnico do zadnjega kotička. Vsi so bili presenečeni, vse je tako dobro uspelo. Ne vemo koga bi bolj pohvalili. Nadejamo se, da bo pri repitri dne 27. decembra dvorana zopet polna, ker je zanimanje zelo veliko.

DOMZALE. Dramatični odsek »Unije« gostuje dne 26. t. m. ob priliki 20-letnice obstoja šolskega društva v Domzalah, z igrami »Tri maske« in »Kdo je blažen« in s šestimi komičnimi nastopi. Opozorjamo na prireditve, ki go botovo vsakemu obiskovalcu nudila mnogo zabave.

TRŽIČ. Koncert gg. bratov Zika in gosp. Ravnika je uspel tako krasno, da je vsaka beseda hvala popolnoma vulgarna. Zbrano občinstvo, med njimi mnogo odličnih glasbenih izobražencev, ni vedelo, ali naj občuduje tehnično treh enakovrednih umetnikov, ali naj da prednost srečnemu pojmovanju glasbe, ali naj posluša zadnje in zanemari prvo. Rečemo, da je bil trto-koncert prvovrstna umetnina, za katero smo Tržičani go spodom umetnikom resnično iz srca hvaležni.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 19. decembra 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	763	- 38	sev. zap.	obl.	
Ljubljana . . .	14.	7636	26	zap.		
Ljubljana . . .	21.	7611	37		dež.	
Zagreb . . .	7.	7637	- 20	jug. zap. brezv.	ias.	
Beograd . . .	7.	7648	10		več. jas.	
Dunaj . . .	7.					
Praga . . .	7.	7578	30	zap.	obl.	1.0
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 7.33 zahaja ob 16.20, luna vzhaja ob 10.44, zahaja ob 20.43.

Barometer nižl, temperatura višja

Velika depresija, ki je pred tednom povzročila pri nas in tudi drugod po Evropi južno vreme, je pričetkom tedna odšla preko Skandinavije na vzhod. Za njo je planil zopet proti jugu mrzli zrak s severnega Ledenege morja ter preplaval tekot tedna vso kontinentalno Evropo tja do Pirenejev in do Sredozemskega morja. Prevladovala je ves čas severna zračna struja in vedno zno va dovajala mrzle zračne plasti s severa. Pri nas mraz ni dosegel one stopnje kakor poprejšnji teden, drugod pa je bilo nekaj dni v tednu prav tako mrzlo kakor pred tednom: huđ mraz je zavladal zlasti v Franciji.

Nad vso severno Evropo, osobito v severni Rusiji in Skandinaviji, so divjali sredi tedna silni snežni meteži; razširili so se preko Poljske daleč proti jugu ter dosegli izredno veliko intenzivnost nad Balkanskim polotokom. Kakor se v takih situacijah večkrat dogaja, smo ostali

Sveti večer! K polnočni maši Družina gre, jo mraz ne plaši. Jo greje čaj: — In ko nazaj se vrne, jo čaka »Buddha« čaj!

ni. Ne bomo se spuščali v posameznosti podanih točk in njih podrobno izvajanje, naj konstatiramo samo to, da občinstvo ni hotelo zapustiti dvorane prej, dokler niso dodali še odločka iz Dvořakove »Dumke«. Razveseljivo dejstvo za napredek koncertne publike tržiške je dalje to, da je z res vzornim ponašanjem pokazala svojo višnjo za pojmovanje umetnosti, omeniti je posebno lepo ponašanje mladine iz mešanske šole. Gospodje koncertanti so si popoldne ogledali divno zimsko pokrajino Sv. Anške doline, okusili prijetnost sankanja, po koncertu pa se je razvila živahna zabava v kavarni »Londar«. Vsem, ki so pripomogli do krasnega večera, iskrena hvala. Še posebno hvala godč. Klauerjevi za posojeni klavir.

BEGUNJE — GORENJSKO. Tukajšnji mlado »Prosvetno društvo« otvori danes, dne 20. decembra v dvorani g. L. Avsenika svoj novi gledališki oder s predstavo igre: »Ciganji«. Pričetok točno ob 7. uri zvečer. Pri predstavi sodeluje gasliški tamburaški zbor. Nove dekoracije nam je zelo skusno napravil g. L. Magolič iz Ljubljane. K igri vabimo vse, ki se hočejo par uric nepristiljeno zabavati. Zdravo!

ZAGORJE. Pripravljalni odbor za postavitev spomenika padlim vojakom v svetovni vojni v Zagorju, naproša roditelje, svoje ali sorodnike padlih vojakov iz Zagorja in okoliš, da se zgledajo s pristnimi dokumenti, da nam bo mogoče navesti napise vojnih žrtev na spomenik. Stranke naj se zgledajo pri tajniku Rudolfu Drnovšku, Toplice št. 153. — Odbor.

HRATNIK. Danes, dne 20. decembra se uprizoni v Narodnem domu ob pol 8. uri zvečer v proslavo prve obletnice obstoja Narodnega doma P. Sjevernega drama v 3 dejanjih in 4 slikah »Spavaj moja deklica«. Drama je bila spisana v svetovni vojni ter jo je v dobi svojega ujetništva na Ruskem prevel v slovenski jezik g. Jakob Gerčar, uradnič želez. direkcije v Ljubljani. Kot igralki nastopijo po večini funkcionarji konzorcija, režijo pa vodi prevajalec g. Gerčar. Po igri se vrši plesna akademija; svira orkester domačega glasbenega društva.

RADECE. V ponedeljek, dne 14. decembra smo pokopali v Vrhovem pri Radečah obče splošnega in priljubljenega posestnika in gostilničarja g. Ivana Keržana. Pokojnik je bil skrben gospodar in dober oče svojih otrok, katere je vzgojil v strogo narodnem duhu. Nad vse častno spremstvo na njegovi zadnji poti je bil dokaz, kako priljubljen je bil pokojnik. V imenu gasilnega društva Vrhuvo, čegar ustanovnik je bil, se je ob odprtem grobu v iskrenih besedah poslovil od umrlega tovariša, gospod Kužnik. Vzor moža ohranimo v častnem spominu! Preostali nam so žalje!

TREBNJE. Bralno društvo v Trebnju uprizoni v nedeljo, dne 20. decembra v šolski tolovadnici veseligr »Stari grehi« (Stoiba). Pred igro nastopi vijolin-solo s spremljevanjem klavirja, po igri pa bo sviral orkester domačega bralnega društva. Prireditve se bo vršila pri pogrnjenih mizah. Začetek ob 7. uri zvečer. K mnogobrojni udeležbi vablj vabi odbor.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo uprizoni na Stefanovo ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu narodno igro »Krivoprisežnik« in šaljivi prizor »Opeharjeni žid«. Med odmorom nastopi po daljšem času zopet društveni tamburaški zbor. K obilni udeležbi vablj cenj. občinstvo odbor.

VERZEJ. Na Stefanovo, dne 26. decembra priredi Bralno društvo v Verzeju v prostorni gostilni Alojza Seršana igro »Domena«, žaloigro v 5. dejanjih. Vse društvene prijatelje in društvo naklonjene, opozarjamo še sedaj na ta krasen prikaz iz bližnj prošimo, da se te predstave sigurno udeležijo. Začetek ob pol šestih zvečer. — Odbor.

Čas lova, zimskega športa.

turistične zahteve specialnih obutev. Priznana slovite »golzerce«, smuške specialne čevlje, športne čevlje izdeluje v Ljubljani samo tvrdka J. Brajer, Ljubljana, Brezštov. 1. 12609

Elitnem Kinu Matic
vodilni kino v Ljubljani

Breznik G. je otvoril novo delikatesno trgovino v Sv. Florijani ulici 1. 2385

Oreh, denar in drugo. Stevlini Bosanci, trgovci s staro obleko, s turškim medom, z raznimi izraščami in delajo v Ljubljani obilno dobre kupčije, kajti vedno voči jih je in vsakdo ponuja svojo specijalitetu. Neki Mehmed je pripeljal v Ljubljano pred nekaj dnevi tudi več vreč orehov, ki jih je hotel spraviti v denar. Ker pa ni imel sreče pri trgovcih, se je končno zmojal s blivim prodajalcem sladkosti, Vojislavom Radosavljevičem in Karlom Marežom, da jima jih proda na drobno po hitah. Ta dva sta bila takoj pripravljena, da se lotita posla. Svrar jima je šla izredno dobro izpod rok, kajti cena orehom ni bila prevelika in sta jih v sredo zvečer že razprodala. Ker sta pa pri orehih precej profitirala, sta hotela piti »likor« in začela v neko gostilno v Florijanski ulici, kjer so ju obkrožila navijana dekleta. Tam sta zaslužek poglajala, na čudežen način pa je izginila iz žepa Radosavljeviča tudi Bosančev denar v znesku 1500 Din. Mehmed, nezaupeljiv kakor je, je seveda izročil oba prodajalca stražniku in morala sta prepašati noč za policijo. Zjutraj pa se je, kakor angel iz nebes, prikazala na policijski stari ubožna žena in izročila tamkaj tisočak ter pet metuljev, rekno, da je našla denar v Florijanski ulici. Mehmed, ki je kmalu nato svoj denar v redu prejel, je bil seveda neznanjsko vesel, še bolj pa oba prodajalca, ki sta dokazala svojo nedolžnost. Vsega krive so bile samo Radosavljevičeve hlače, ki imajo odzadaj mesto žepa razne druge odprtine ter vince in navijana dekleta po gostilnah, ki napravile včasih kaj takega, da se človeku roka trese.

Koristno božično darilo so čevlji in nogavice, Voika
nasproti Mestnega doma.



Iz Maribora

1. V smrekov gozdišč so spremenili večerajšnji sobotni trg. Samo na Starem trgu so prodajali zelenjavo, jabolka, nešpice, pa nožje in repo. Novi del, ki ga vsako soboto obkrožujejo piske in goši, pa so obložili prav na goste s smrekami in tudi srebrne jelke so vmes. Samo par vijugastih cest so pustili za mame, ki hke, da spravijo drevesca domov, predno se vrne razvedna deca iz šole. Pohorci tabirajo z visokih kupov in hvaležno dobro blago skoro tako živahno, kot žid, ki je v bližini razprostri svoj šotor zimski hlači in kriljavo licitira. Trdi Pohorci so neoznačeni, božični in tudi cenejši so letos. Za 3 dinarje se postavijo prav ljubko smrešček na sneg. Pa tudi visoka drevesca stojijo v tem našem gozdu, ki diši po vabilnem smrečju kot bi hodili k Mariborski koži. Koliko nežnih misli, radosti in veselih presenečenj bo položil Maribor te dni pod jel in zopet bo najlepši ravno ta tedno pred sanjavi večerom, ko bodo plemenita srca hitela skozi mrzle ulice in iskala, ko bodo drobni, mehki prsti ovijali zelenje, da osrečijo druge... Kakšna kila je pravzaprav včasih to življenje! Čemu se ne spomnimo ljudje, da bi spremenili kar vseh 365 dni v same Miklavže, božične večere, rojstne dneve in godovanja? Morda bi se potem tes približali — Človeku...

2. Mestna podjetja. Z ozirom na notico e dne 18. t. m. o aktivni električnega toka smo napredovali za objavo sledečega poljskega: »Mestno električno podjetje iz trgovskih in varnostnih ozirov omejuje odklopitve na minimum in sicer ukine dobavo toka ob čisti, ko industrija počiva ter tudi mali konsumenti ne potrebujejo razsvetljave, to je ob nedeljah in praznikih ob dopoldanskih urah. Potrebna popravila, čiščenje, pregled naprav, izvršuje podjetje ob priliki ko dobavitelj toka, elektrarna Fala, odklopi za svoja popravila v električni centrali mesto Maribor. Mestno električno podjetje vedno pravočasno obvešča konsumente o takih nameravanih odklopih«.

3. Mestni lov. S tako lepimi dohodki iz lova, kakor jih imajo okoljske kmečke občine, se Maribor ravno ne more ponašati, ima pa vendar tudi svoj ribolov, za katerega mu plačuje okrajno ribarsko društvo celih 87 Din letno. Mesto pa ima tudi svoj lov za divjačino, ki ga ima deloma v najemu na lovmu bregu Drave acidi Franc Dvorko za 375 Din, drugega pa lovsko društvo »Hibernia« za 500 Din.

4. Subvencija za telovadno orodje. Na predlog stavbenega urada je v novi proračun mariborske občine med šolstvom vnesena pomoč 40.000 Din za nabavo in popravilo telovadnih predmetov in ljudskih in meščanskih šolah. Tudi letos je občina v to svrhu prispevala 30.000 Din, lani pa 4752 Din. Poleg tega imajo še proračunski posamezniki kol večje zneske za nakup novih delov šolske opreme in orodja ter za njih vzdrževanje.

5. Predrago kopalništvo. Mestna občina ima v svojem kopalnišču še vedno iste cene, ki jih je nastavila pred dvema letoma v času najboljše konjunkturo. Čeprav so cene od takrat že marsikje padle in se tudi občina bori za znižanje cen tam, kjer je sama prizadeta kot na pr. na trgu ali pri posojilih, vendar sama ne zmaga cene. Kopalnišče stane na pr.: kabina I. razr. 11 Din, parna kopal celotno 14 Din. Posledica tega je, da so bile večeraj v parni kopalni ves dan

Od danes naprej

Pariške noči
v Elitnem Kino Matice.

Ce kupite pri Tekstilbazarju

LJUBLJANA, Krekov trg 10, i. nadst.
blago v ostankih,
obletete se najceneje.

NAJVEČJA IZBIRA damskih in otroških predpasnikov iz kretona, klota, lustra, šifona in batista v različnih fazonah nudi najceneje P. in I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

4. Otroški bazar. Podmladek Rdečega križa priredi od 20. do 23. t. m. v prostorih dokliške šole na Cankarjevi ulici bazar ročnih del in risarskih izdelkov, ki jih je izdelala mladična. Razstavljena bo suha roba, razne kasete s pesirimi narodnimi motivi, okvirji iz slike, poharvani cvečični lončki s cvetličami itd. V prid Podmladka se bodo razstavljali predmeti tudi prodajali po dnevnih cenah.

5. Oskrbna meščanske šole. Prihodnje leto bo občina kupila došči meščanski šoli pisalni stroj in model motorja. V to svrhu je v proračunu znesek 8500 Din.

6. Maribor za strokovno šolstvo. Za prihodnje leto namerava občina zvišati svojo podporo za obrtno-nadaljevalno šolo od 30.000 na 30.000 Din letno. Poleg tega dobi trgovsko nadaljevalna šola 5000 Din in gostinstvska strokovna šola v Celju 3520 dinarjev.

7. Iz mariborskih knjižnic. Vodstvo študijske knjižnice (v gledališču) javlja, da knjižnica o božičnih praznikih od 24. t. m. do 3. januarja ne bo poslovala. V ljudski knjižnici pa ostanejo uradne ure tudi o božiču nespremenljene.

8. Prva čevljarica. Pri zadnji skušnjaji po močnikih iz čevljarke obrti je napravila s prav dobrim uspehom izpit tudi gđ. Hilda Polančič, hčerka čevljarja Polančiča iz obmestnega St. Ilje v Slovenskih goricah.

9. Hrepenenje po Mariboru. Iz ženske kaznišnice v Begunjah na Gorenjskem je ušla neka Mici, ki je tam služila pedeset let. Neodoljivo hrepenenje po občini ji je go gnalo nazaj v Maribor, kjer pa je svo boda takoj zopet upilaniša, da so jo pri novih tatvini zasledili in jo že pred božičem izročili v varstvo zaporov.

10. Planinski ples. Mariborska podružnica SPD priredi dne 1. februarja 1926. pri Goetzu svoj planinski ples, ki je tekmolet zaslovel kot ena najboljših priljubljenih družinskih prireditvev v Mariboru. Gotovo bo tudi tokrat privabil Mariborčane in okolice v še večjem številu kot druga leta.

11. Veliki ples mariborske organizacije Jugoslovanskih nacionalistov se vrši v soboto, dne 2. januarja 1926. v Narodnem domu. Posebna vabila se niso razposlala in se nacionalni Maribor poziva k obilni udeležbi. Zdravo!

12. Božičnica in Silvestrov večer na Pohorju. Mariborski planinci proslavijo kot vsako leto oba večera pri Mariborski koži. Za božič se obetajo kolone, za Silvestrovo pa druge domače zabave.

Iz Celja

1. Uradniško zborovanje. Danes, ob desetih dopoldne se bo vršil v tukajšnjem Narodnem domu shod društva javnih namestencev in upokojencev. Razgovor bo zlasti v napovedanih alternativah: ali redukcija uradništva ali redukcija plač. Uradniške organizacije so pozvale svoje člane, da se vsi udeležijo sestanka.

2. Zbor starešinstva akad. društva »Triglava«. Občni zbor starešinske zveze bivših članov jugoslovanskega akademskoga društva »Triglava« v Mariboru danes ob štirih popoldne, v posebni sobi Celjskega doma v Celju. Na dnevnem redu je premetstev centrale »Triglava« iz Zagreba v Ljubljano in premetstev sedeža starešinske zveze iz Maribora v Ljubljano.

3. Občni zbor Prve južnoštalerske viinarske zadruge v Celju bo dne 29. decembra v Zadrugi pisarni v Celju. Dnevni red običajen. Začetek ob eni popoldne.

Iz Trboveli

1. Higijenski zavod v Ljubljani bo priredil v Trbovljah več protialkoholnih predavanj. V to svrhu se bo vršil v torek 22. t. m. v šolski pisarni v Trbovljah sestanek šolskih upraviteljev in odposlanca higijenskega zavoda dr. Fedorja Mikliča.

2. Finančni oddelek v Trbovljah razglaša, da je dolžan vsak točilec alkoholnih pi lač plačati totilno takso za prvo polovico 1. 1926. do 31. januarja prihodnjega leta. Če ne bo plačal, se bo proti njemu kazensko postopalo. Enako se opozarja na to, ko vplačilo takse na račun gostov in sicer za vsak mesec prvega v mesecu. V nasprot nem slučaji bo kazen petdesetkratna.

3. Ljudska visoka šola priredi danes toč od 14.30 v veliki Forteičevi dvorani predavanje profesorja Dolžana o razvoju življenja, na kar prav posebno opozarjamo t-boveltsko občinstvo.

4. Trboveljska občina je naknadno pisala vsem članom komisije za požarno pre gledovanje enake dnevnice, ki so se doplačale onim, ki so manj prešli. S tem je ta zadeva, ki je vzbujala obilo prahu po prizadejih, končana.

5. Levičarji delavske skupine med seboj. Radi slabega obiska le opustili dose dani imetnik vinotoca v Rudarskem domu g. Alinzi Kerše svoj obrat. Ob tej priliki je prišla finančna oblast na sled nepravil nemu izvrševanju zakonskih predpisov po Rudarskem domu, kar je uradno ugotov ljeno. Celo zadevo ima sedaj v rokah fi nančno ravnateljstvo v Mariboru.

6. Delovanje trboveljskega Sokolskega gledališča. Pratekle dni so uprizarili člani Sokolskega gledališča Golarjevo »Vdovo Rošinko« v hrastinskem Narodnem domu in prav tako tudi v Trbovljah v Sokolskem domu. Dočim je bila dvorana v Hrastniku polna, je bilo v Trbovljah zelo malo občinstva. Ker je bilo tega dne več priredit ve naprednih društev, bi bilo dobro, da bi se društva v bodoče sporazumele glede prireditvev, da ne bo prišlo vnovič do kol izij.

Iz Primorja

1. Smrtina kosa. V Puli je umrl 33letni nadzornik Matko Tončetič. Pokojnika je zadela nesreča v kamnolomu pri Sv. Stefanu, kjer je nadzoroval delo. Umrl je za po škodami. Bil je blag in miren človek ter taveden Slovan. V Voloskem je preminula ga. Francka Rajčičeva, rodoljubna dama in zavedna Hrvatca. N. v. m. p.!

2. Fašistovski pozdravljanje v goriških državni uradih. Goriška fašistovska organizacija je na svojem zadnjem sestanku sklenila, da se morajo uradniki v državnih uradih pozdravljati v bodoče po fašistov sko, to je z iztegljajem roke. Za komedi jantstvo torej fašisti dobro skrbijo, kako rešujejo uradne posle, pa je seveda drugo vprašanje.

3. Fašistovski sindikat v Sežani. V Sežani se je ustanovil fašistovski sindikat za krč marje, trgovce in druge obrtnike. Da je bil sindikat domačinom res potreben, o tem priča odhor, v katerem sedijo: L. Mahorčič, Franc Smuc, mizar Jogan in drugi. Največ tejši agitator za sindikat je bil Fr. Smuc.

4. Dva koncerta učiteljske Zveze za Bor žje. Učiteljska Zveza v Trstu priredi za božično praznike dva koncerta. Prvi bo v Renčah na Kanalskem, drugi pa v Ajdovu ščini na Vipavskem. Program obeh priredit ev obsega moderno slovensko glasbo.

5. Če se obesi za avtomobil!... Pleskar ski vajenec Karol Milkovič iz Trsta se je hotel poceni peljati z avtomobilom ter se je obesil nanj, da bi se peljal zastopni. Na nekem ovinku je skočil na tla, toda nesreča je hotela, da je v istem hipu pridrl iz na sprotne smeri drug avto, ki je dečka po drl. Fante je imel še toliko sreče, da ni prišel pod kolesa. Zadolbil pa je kljub tem precej hude poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

6. Živa plamenica. Železniški snafleec lo komotiv De Nuzio v Trstu je bil tako ne previden, da se je približal lokomotivi, v kateri je še gorel ogenj z namenom, da bi jo osušil. Ker je bil obklesan v mastno oble ko in je buhnil plamen iz žrela, se je De Nuziova obleka vnela in mož je bil v hipu živa plamenica. Tovaršji železničarji so mu priskočili na pomoč ter ga začeli polivati z vodo. Polagoma so ugasnili plamena, toda revež je zadobil po telesu tako težke opek line, da bo najbrže umrl v tržaški bolnišnici.

Sokol

Iz češkoslovaškega Sokolstva
Podrobne vesti iz seje odbora ČOS.

Sočasno s sejo ČOS je bilo združenih več važnih sokolskih prireditvev, med katerimi je bila najvažnejša otvoritev sokolskega muzeja. Otvoritev se je izvršila pred sejo ob 3. popoldne po starosti br. dr. Schelnerja. Češki sokolski muzej je krasna zbirka sokolskih predmetov, ki jih je zbral in uredil br. Karel Vaniček. V sokolskem muzeju je tudi spominška zbirka K. Navlička Borovskega, ki jo je daroval br. Svo boda. Isti dan je bil odprt tudi sokolski hotel v Tyrševem domu in restavracija.

Seji je predsedoval starosta br. Schelner in se je pričela ob 4. popoldne ter se nadaljevala prihodnji dan ob 8. zjutraj. Jugoslovanski Sokolski Savez je zastopal na seji njegov tajnik br. dr. Fux.

Tajniško poročilo je podal br. dr. Urban. Njegovo poročilo je bilo sprejeto brez debate. Med drugim je navedel, da je bilo letos storjenih 48 novih sokolskih domov. Zanimivo je, da je v Narodni skupščini po novih volitvah 51 poslancev Sokolov, v senatu pa 29. V vladi je izmed 16 ministrov 8 ministrov Sokolov. Po političnem naziraju pripada izmed poslancev in senatorjev Sokolov k republikanski stranki 22 poslancev in 14 senatorjev, k narodni socialni 13 poslancev in 8 senatorjev, k obrtniški stranki 9 poslancev in 8 senatorjev ter k narodni demokratiški stranki 7 poslancev in 4 senatorji.

O prednjačkih šolah, si se vršilo v Tyrševem domu, sta poročala načelnik br. dr. Vaniček in sestra Mala. V prednjački šoli za člane se poučuje dnevno 10 ur. slušatelji pa so pridali sami še eno ura za vezbanje zletnih prostih voh. Ob ustanovitve te šole v juliju do decembra tekočega leta je bilo 317 slušateljev in 247 slušateljic. Lep uspeh v teku pol leta. S tem je napredek v češkem Sokolstvu zagotovljen, zato je br. načelnik zaključil svoje poročilo: »Bodi blagoslovljen Tyršev dom!«

O ustanovitvi Slovenske Sokolske Zveze je poročal br. Stěpanek, ki je zlasti obširno poročal o poljskem Sokolstvu in zaključil: »Hodemo z njimi sodelovati v propeh sokolske misli in v dobroti obeh narodov.« Predlog je bil sprejet z vsemi proti dvema glasovoma.

Obširno poročilo o VIII. vsesokolskem zletu je podal br. Schwarz. Poročal je o finančni strani zleta, o udeležbi, o vspredu in o organizaciji zleta. Na zlet so vablene sledeče telovadne organizacije: Belziška telovadna zveza, Unija francoskih telovadcev, Unija luksenburških telovadcev, Danska telovadna zveza, Amaterska telovadna zveza v Londonu, Italijanska narodna telovadna federacija, Nizozemska telovadna zveza, Norveška telovadna zveza, Poljska sokolska zveza, Rumunska telovadna federacija, Švedska telovadna zveza, Jugoslovanski Sokolski Savez, Švicarska telovadna federacija in Amaterska atletična unija.

Združenih držav. Sklenjeno je bilo, da starelji telovadci nastopijo v slavnostnem krogu pri vajah s palicami. Za članice je bilo določeno, da se smejo udeležiti slavnostnega sprejema tudi v narodnih nošah, toda le iz onih žup, kjer je narodna noša še v navadi.

O delovanju žup v upravnem in gospodarskem pogledu je poročal br. Stěpanek. Novih članov je bilo sprejetih 38.623. Večinoma znaša župni prispevek po 3 Kč od člana. Otmotno stanje žup je različno, nekateri izkazujejo veliko imetje, druge so zopet pasivne.

Izvoljena je bila kandidatska komisija, ki ima nalogo pri prihodnjih volitvah sestaviti kandidatsko listo.

Poročilo o Tyrševem domu sta podala br. Petru in br. Stěpanek. Proračun za Tyršev dom se je znatno prekorajšil. Stroški znašajo 18.550.000, plačanega je le 16 milijonov 380 tisoč. Poročevalec je potožil, da društva in župe niso izpolnile nade, da bodo dala posojila na Tyršev dom.

Živahna razprava je bila pri obravnavi proračuna ČOS za prihodnje leto. Gospodarstvo ČOS je ogromno, celotne potrebščine znašajo 2.247.000 Kč, med temi za upravo 522.000, za prednjačke šole 820.000, za prosvetno delo 65.000. Prispevek članstva je določen na 3 Kč in 1 Kč za prednjačke šole. Poškodbeni fond je visoko aktiven. Šetudi je bilo za leto 1924. izplačanih 463.259 Kč, prebitok je znašal 382.184 Kč. Zanimivo je, da je poškodbeni fond za naraščaj pasiven, za dšco pa tudi aktiven. Vseh poškodb je bilo 1948, med njimi deset smrtnih.

Določile so se podpore iz Narodnega sklada društvom v manjšinskih kraljih.

Medalja za sokolske zasluze je bila priznana br. Janu Čapki za 40letno sokolsko delovanje in JSS, kar je bilo z velikim navdušenjem sprejeto. Za to odlikovanje se je zahvalil zastopnik JSS br. dr. Fux.

V razpravi so bili poslovniki za sokolske jezdece oddelke in za smečarske odseke.

Sokol I. Bratisle in sestre! Kruta smrt je zopet segla v naše vrste in nam uralila našega marljivega in zvestega sodelavca brata Lovra Tepino. Kot večletni odbornik obeh društev in kot predsednik raznih odskov se je udeleževal tih a vztrajno pri našem delu. Dolžnost naša je, da dostojno počastimo njegovo poslednjo pot. Zato prosim in vabim brate člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba v krogu s pelerino. Zbiramo se ob pol 2. na Taboru okdero okokamo na Selo. — Zdravo! — Josip Turk, podstarosta.

Sokol Moste, Bratisle in sestre! Udeležite se v nedeljo polnoštevilno pogreba blagopokojnega požrtvovalnega br. Lovra Tepine, ki se vrši ob pol 16. uri iz žrebčarne na Selo. — Kroj čiviti z znakom! — Zdravo!

Sokol Žužembek. Danes 20. t. m. ob 2. popoldne se vrši v gostilni g. Jeršeta izredni občni zbor Sokola. Dolžnost vseh članov je, da se obnega zbora korporativno udeležijo. Vodstvo pa naj prevzamejo bratje, ki hočejo delati. Žetiti pa je, da že vendar enkrat poseže aktivno vmes tudi vsa tak. Inteligenca, ki je včlanjena pri Sokolu. Z združenimi močmi bo lahko delati tu se bo tudi marsikaj doseglo.

Sport

Iz službenih objav JNS.

(Seja z dne 7. decembra t. l.)

Upravni odbor je dobil pismo, v katerem je odbornik St. Vrančič podal svoje demisije kot član odbora. To ostavko utemeljuje g. Vrančič nastopno: Izjavljam, da odlagam svojo odborniško funkcijo v upravnem odboru, in sicer iz sledečih razlogov: »Ljubljana, odnosno S. K. Ilirija v Ljubljani me smatra za svojega eksponenta v savezu ter zahteva od mene, da proti svoji mu pripravljam podpiram njegove zadeve. Z ozirom na ljubljanske razmere opčem do lat v savezu proti njemu — vendar pa teh zadev ne morem zastopati proti svojemu lastnemu prepričanju.« Upravni odbor je razpravljal o demisiji g. Vrančiča; ker pa je prišel do prepričanja, da g. Vrančič z ozirom na navedeno dejstvo nima vzroka za demisijo, ni vzel ostavke na znanje ter pozval g. Vrančiča, naj še nadalje izvršuje svoje funkcije.

Nadalje je upravni odbor prizval priziv ASK. Primorja glede verifikacije prvenstvene tekme s SK. Jadranom, in sicer radi tega, ker bi vsaka druga rešitev bila v proti slovu s § 23, točka 12 pravil in ker je upravni odbor dosegal v enakih primerih tako postopal.

Z ozirom na želje večine podsavezov je odbor odgodil izredno skupščino, ki bo izpremenila pravila in ki je bila določena za mesec december, do druge polovice meseca februarja 1926. Pred to skupščino se bo vršila predkonferenca delegatov svoje podsavezov. Podsavezi morajo svoje tozadevne predloge predložiti savezom brezpogojno do 1. januarja 1926.

Novi odbor S. K. Ilirija v Ljubljani. 10. t. m. se je vršil redni občni zbor za 14. poslovno leto pod predsedstvom klubovega predsednika g. Gorca. Podrobno poročilo o poteku obnega zbora še pričakujemo. Za 15. poslovno klubovo leto, v katerem praznuje Ilirija svoj petinastletni jubilej, je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik dr. Jano Berce, ravnatelj Jadransko-podmorske banke, podružnice Ljubljana: podpredsednik Rihard Negovetič, inšpektor drž. železnice in dr. Miroslav Senekovič, okrajni glavar pri vel. županstvu. I. tajnik Fran Josala, bančni uradnik; II. tajnik Miroko Štrcelj, želez. uradnik; I. blaginjak Viktor Račič, bančni uradnik; II. blaginjak Ivan Rattesar, želez. uradnik; gospodar Albin Rotar, želez. uradnik; arhivar Ivo Komar, privatni uradnik; zapisnikar Pavol Štrizaj, bančni uradnik; odborniki: inž. Štanko Bloudek, industrijalet; Joso Gorac, trgovec; Rudolf Serk, ravn. Kreditnega zavoda, Mat

Ujetnik od Zende je že pred durmi

Elitni Kino Matice

ko Janežič, bančni prokurist; dr. Martin Majcen, zdravnik; Josip Corne, kontrolor drž. železnice in Viktor Vodišek, želez. uradnik. Sekcijski načelniki: nogomet Evgen Betetto, privat. uradnik; lahka atletika profesor Jenez Čop; danska dr. Ernest Mayer, zdravnik; smuška Vladimir Vrančič, bančni uradnik; danska Ivan Jerman, bančni prokurist; plavalna dr. Fran Kandare, odvetnik; tenis M. Bielewicz, polkovnik v. p. Revizorji: Erbin Bežek, tovarniški prokurist, Karl Pogorelec, bančni uradnik; Julij Deu, posoj. uradnik. Razsodiščes dr. Ivan Jenko, primarij; dr. Jernej Demšar, zdravnik, dr. Jože Pretner, zborniški tajnik; dr. Al. Praunseis, zobozdravnik, Zdenko Valašek, tovarniški ravnatelj. — Odhaja, ki zdrži luja tako odlične reprezentante in pozname sportne delavce, nudi najboljša jmanstva, da bo S. K. Ilirija izvršila veliko naloge, ki jih zahteva jubilejno leto 1926.

Službeno iz LNP. (Seja u. o. z dne 16. XII. 1925.) Sporoča se vsem ljubljanskim klubom, da dobe v najkrajšem času izpis sek blaginjskega stanja svojega kluba pri LNP, kakor tudi pripadajoči del prven. tekem, pri čemer se bodo upoštevali obitki, kakor je bilo obhvaljeno v službenih objavah dne 15. XII. 1925. Na dvoletno prošnjo S. K. Šošani se bo odgovorilo pisnimim potom. — Tajnik L.

Redna letna skupščina ASK. Primorja v Ljubljani. V smislu pravil sklicujem za torek 5. januarja 1926. redno letno skupščino ASK. Primorja v Ljubljani z nastopnim dnevnim redom: a) nagovor predsednika, b) poročila funkcionarjev, c) izprememba pravil, d) eventualnosti. Skupščina se vrši na univerzi, Kongresni trg, točno ob 15. uri. Predsednik.

ASK. Primorja. (Hazenka sekfeta.) Da nes točno ob 10. redni trening v Koltozeu, kateremu morajo prisostvovati vse članke. Trener.

Mladinska drsalna tekma. Za drsalce, ki se hočejo prijaviti k mladinski drsalni tekmi, razpisani za prihodnjo nedeljo 27. t. m. priredi drsalni odsek SK. Ilirije v spov razumu z JZSS danes, v nedeljo ob 9.30 ob ugodnem vremenu enourni trening, na katerem se bo predelal iz pojasnil razpisni program. — JZSS.

Kurzi v umetnem drsanju. S. K. Ilirija otvori prihodnji teden na svojem sportnem drsalnišču ob Celovški cesti kurze v umetnem drsanju. Kurzi se bodo vršili za mladi dino v popoldanskih urah, za ostale v večernih urah. Namen kurzov je dvigniti povprečno stopnjo drsanja v Ljubljani preko vsakdanjega promenačnega drsanja v lokih tor pripraviti tla in animirati široko publiko za ples in družabne prireditve na ledu. — Interesenti, dame in gospodje, se naprošajo v svrhu podrobnejšega dogovora na krat tok sestanek, ki se vrši danes, v nedeljo ob 11. uri v danskem salonu kavarnu Emona. — S. K. Ilirija.

Za zimsko sportnike! Letos imajo smučarji idealno vreme. Marsikateremu neodi ločeno je zdaj žal, da se ni pričel tega krasnega sporta. Kdor hoče popraviti zamudo, naj si nabavi učno knjižo »Smučarska zimskosportnega mojstra R. Badjura, v kateri najde vso smučarsko učeno od prvih korakov do popolnosti. Ilustrativno, lično vezano delce, se dobi v vseh dobrih knjižarnah in pri založništvu Ig. Kleinmayer & Bamberg, družba z o. z. v Ljubljani tor stane 30 Din, s pošto 4 Din več.

Jugoslovija v Franciji. Kakor doznava »Jutarnji List« je francoska nogometna federacija pozvala našo reprezentanco, naj igra prihodnje leto proti francoski reprezentanci. Ta tekma naj bi se vršila v Parizu.

Madžarsko nogometno amatersko se krha. Vrhovni sportni savez Madžarske je poslal madžarskemu nogometnemu savezu dopis, v katerem zahteva, naj mu predloži načrt, kako misli končno rešiti profesionalno vprašanje. Vrhovni sportni savez stoji na stališču, da amaterski klub ne smejo imeti profesionalnih močev, dočim pa je dolžnost profesionalnih klubov, da morajo imeti tudi amaterska močeva.

Pravo amatersko. Belgijski nogometni savez je sklenil, da v bodoče ne bo dovolil svojim igračem nobenih dnevnih in da ne bodo dobili nobene odškodnine za škodo, ki jih bodo imeli vsoled igranja pri reprezentativnih tekmah.



Zahtevajte pri Vaših Božičnih nakupih izrecno proizvode Penkala
Penkala svinčniki od 0.13 naprej
Naliv držala s 14 kar. zlatim peresom od 0.120 naprej

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi Rajko Turk, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9. nasproti carinarnici. Vse informacije brezplačno!

Iz življenja in sveta

Konec sveta?

Je-li bližina kometa za zemljo nevarna?

Pred kratkim so pisali listi, da je milanska astronomska opazovalnica registrirala komet, ki se bliža našemu ozvezdju. Kakor se zdi, je ta komet na novo odkrit, ni pa izključeno, da ga že opazili astronomi pred več stoletji, ko se je morda istotako nahajal v bližini naše zemlje kakor danes.

Novi gost zvezdnatega neba se dozdnevno premika v smeri proti ozvezdju Kassiopeja, ki ga je, kakor znano, lahko spoznati po njegovi, dvojnemu v (w) slični obliki. Kometi so sploh čudaki med zvezdami in o njih je težko povedati kaj gotovega. Komet je kakor lepa ženska; muhast in nepreračunljiv in astronomi, ki jim planeti in zvezde stalnice ob uporabi teleskopov in matematične ne delajo prehudih preglavic, mora jo osramočeni priznati, da kometom, tem nebesnim postopcem, niso kos. Kar se pa tiče zgoraj omenjenega nano, vo odkritega kometa, je eno gotovo: da bo njegov rep v doglednem času pometal preko zapadne Evrope — seveda če si medtem ne bo premislil in prekril račune astronomov. Ta ugotovitev utegne morda tega ali onega nevedneža prestrašiti in ga spomniti na fantastične romane, ki so mirne ljudi begali na primer ob priliki zadnjega bližanja Halleyevega kometa. Nekateri pa se bodo morda spomnili one fantastične slike, ki jo je podal veliki zvezdni poet Flammarion v svojem romanu »Propast sveta«.

Le nobenega strahu! Novi komet je povsem nedolžen nebesni vagabund, ki bi naš trdnj zgrajeni zemlji ne mogel niti najmanj škodovati. Že iz tega vira, ka, ker je njegovo jedro ne samo razmeroma zelo majhno, nego je tudi sestavljeno iz zelo redke materije.

Kakšna bi torej utegnla biti posledica, če bi se komet zadel ob našo zemljo? Obilica meteoritov. To pa ni nič posebnega, saj imamo, kakor znano, vsako leto periode utrinkov, ki pa ne povzročajo ne dvo-, ne četveronožnim zemeljskim prebivalcem nikakega strahu. Opasno bi bilo sicer, če bi padali na zemljo več stotov težki meteoriti. Toda toliki meteoriti so zelo redki in vrhu tega padejo po večini v oceane, ki tvorijo mnogo večji del zemeljske površine kakor kontinenti.

Bojazljivejši duhovi se bodo morda bali, da vsebuje komet rep strupene pline, ki bi utegnili v slučaju sokoba okužiti atmosfero našega planeta. Tudi tega se ni bati. Zakaj po dosedanjih opazovanjih novi komet ne vsebuje nobenih plinov, ki bi vsled svoje strupenosti mogli upravičiti le najmanjšo bojazen.

Kakor omenjeno, spadajo kometi (repaticke) med one nebesne objekte, ki so povzročali in še povzročajo zvezdoslovcem največje preglavice. Ta okolnost najde svojo razlago v svojevrstnem ustroju kometovih poti. Stari astronomi so bili mnenja, da se repaticke gibljejo okoli sonca v parabolah. Kometi pridejo iz neskončne daljave, tako so si mislili, potujejo nekaj časa skozi naš solnčni sistem, potem pa zopet izginejo v neizmerne dalje vsemirja, odkoder jih pot nikdar več ne pripelje v našo bližino. To teorijo, ki se je dolgo časa vzdržala, je ovrgel neki komet, ki se je po dolgih desetletjih vnovič pojavil na nebesnem svodu. Izkazalo se je, imreč, da je novi komet identičen z repatico, o kateri so poročale kronike že pred stoletji. Tako je astronomija nedvomno

ugotovila, da se tudi kometi, podobno kakor plameti, gibljejo okoli sonca v elipsah. Razlika med potmi planetov in kometov je le ta, da so ellipse slednjih mnogo bolj zleknjene, vsled česar potrebujejo repaticke po več stoletij, predno dovrše enkratno potovanje okoli elipsnega žarišča, t. j. sonca.

Antonio Maura



Poročali smo že o smrti španskega politika Maura, ki je igral pred leti prvo violino v politiki Pirenejskega polotoka. Bil je ponovno ministrski predsednik, večkrat resortni minister, vedno pa do uvedbe vojaške diktature eden najodličnejših španskih državnikov. Po svojem političnem naziranju je bil skrajen reakcionar in to ne samo po programu, ampak tudi v sredstvih. Zato ni čudno, da je imel mnogo več sovražnikov kakor prijateljev. Tudi njegovi lastni pristaši mu niso bili naklonjeni in so mu sledili največ iz strahu. Mržnja proti njemu je bila tako velika, da tudi v zadnjih treh letih, kar se je bil po nastopu Prima de Riverre umaknil iz političnega življenja, ni izginila, ampak se je pojavila celo v komentarjih ob njegovi smrti.

Tevfik Ruždi-beg



Turški zunanji minister Ruždi beg je zastopal angorsko vladu v septembrskem in decembrskem zasedanju Sveta Zveze narodov pri sklepanju o mosulskem sporu. Kot znano, je Svet končno priznal mosulski vilajet arabskemu kraljestvu Iraku, oziroma njegovi zaščitnici Veliki Britaniji. Tako ostanje mosulski petrolejski vrelci pod neposrednim angleškim nadzorom. Tak za Turčijo docela nepovolen izid spora je v prvi vrsti zakrivila angorska vlada sama s svojo intrinzično. Mnogo je zakrivil tudi njen zastopnik Ruždi beg, ki je pri pogajanih nastopal s pretrano samozavestjo in omalovaževalo za Zvezo narodov. Simpatije, ki so jih spočetka uživali Turki v Ženevi, je temeljito zapravil.

Morilci polkovnika Veitha obsojeni

Gotovo se čitatelji še spominjajo slučaja polkovnika dr. Veitha, bivšega člana avstrijske armade in znanega kavarja, ki je bil ob dveh pastirjev umorjen na svoji ekspediciji blizu Angore. Veith je bil strokovnjak v strategiji in naravoslovnih vedah. Slovel je širom sveta; na zadnjem potovanju, kjer ga je doletela smrt, je nabiral podatke in lovil kače za britanski muzej v Londonu. Na tujanem lovu sta ga zalotila dva turška pastirja in ga umorila. Našli so ga šele čez par dni. Njegova smrt je v Avstriji in na vseh vseh evropskih znanstvenih krogih vzbudila sočustvovanje in ogorčenje.

Turčija se je seveda na Dunaju takoj onaravila, krivca izsledila in ju postavila pred sodišče. In te dni sta bila morilca pred okrajnim sodiščem v Tokatu obsojena: Glavni krivec, pastir Ahmed, je bil obsojen na smrt, njegov pomagač Ibrahim pa je dobil s posebnim ozirom na svoja mlada leta le pet let ječe.

Vohunka Marta Moreuil



»Jutro« je že poročalo o veliki špijonski aferi v Parizu, ki je dvignila toliko prahu v Franciji in drugod. Pariška policija je nedavno vtaknila pod ključ mlado Marto Moreuil in tri Angleže: Viljema Fisherja, Olivra Philippsa in Johna Leatherja. Marta sama je bila aretirana, ker jo je izdal priložnostni ljubček in pustolovec Lionel Wiet, s katerim se je seznanila v nekem pariškem hotelu ter mu zaupala svojo skrivnost. Pred preiskovalnim sodnikom je bila Marta silno zgovorna in je označila omenjene tri Angleže kot svoje padataše. Špijonirali so francosko avijatiko na račun Anglije. Prijeti Angleži so svečano protestirali in zagotavljali, da so le pošteti trgovci z radiotelefskimi aparati. Navzlic temu so jih pridržali v preiskovalnem zaporu, ker govorijo proti nim ne le Martino pričevanje, ampak tudi dejstvo, da so zapravili ogromne vsote, čeprav jim trgovina ni nesla.

24-letna Marta Moreuil je bila gojenka pobožnevalnice in samostanov. Njena mati pripoveduje, da je bila Marta vedno »zamačnena« in da je že napol dospelja nagibala k mističizmu. Starši so jo izročili redovnicam v vzgojo. Samostan je izgnal iz njem mističnega duha. Deklica, ki je zapustila s 17 leti robožne sestre, je odslej samo še divje žejala po življenju in pustolovstvih.

Toda očetovska oblast ji je še enkrat pristigla peruti. Marta se je izučila za bolničarko in služila po klinikah in bolnicah. Postrežba bolnih in umirajočih pa ni bila za njen temperament. Marta je pobegnila in lepega večera se je pojavila v veseli družbi na Montmartru. Odslej so je bile polne kavarne, zabavišča in plesišča na bulvarjih in predmestjih. Z velikim talentom in občudovalno naglico se je vživela v novo sredino, ki jo je krstila s poskočnim imenom »Mademoiselle Foxtrott«.

Tu se je spoznala s suhim in bledim »Angležem« Fisherjem, ki je po očetu poljski žid. Postala je njegova ljubica. Fisher jo je predstavil svojim dvema tovarišema in Marta je vstopila v vohunsko družbo.

Marta je bila izvrstna vohunka. Da sramotno izdaja svojo domovino, tega ni čutila. Veselilo jo je novo pustolovsko, burno in nevarno življenje. Kot lepota je kmalu našla dostop med letalske oficirje in na aerodrome. Kako tudi ne? Sai je bila Marta znamenita umetnica v skakanju s padalom. Z izbrano virtuoznostjo se je znala sprči v veliki višini iz letedečega zrakovlova. Celo tekmovala je v tej razburljivi umetnosti in priznanja je dobivala. Za vse vohunjenje, za fotografije, za ukradene načrte in za smrtonosne skoke s padalom je lepa vohunka Marta dobivala čisto majhno plačilo, okoli 2000 do 3000 dinarjev. Ali se je zato maščevala nad padataši?

Danes premišljuje gospodična Foxtrott minljivost pustolovskega in izdajalskega rajanja v ječi Sv. Lazara, stari, strahotni jetnišnici za ženske. Tam sedi v isti celici, kjer je med vojno čakala na zasluženno smrtno kazen njena tovarišica po poklicu, slavna plesalka in drzna vohunka Mata Hari.

Dr. Erich Koch

Politične razmere v Nemčiji so tako nekonsolidirane, da se že tedne in tedne nalodilneiši politiki zamažajo trudijo, sestaviti novo vladu. Med onimi, ki so poskušali svojo srečo, je bil tudi voditelj nemške demokratske stranke dr. Erich Koch. Tudi njegova misija se je ponesrečila radi prevelikih nasprotstev med socialisti in Stresemannovo ljudsko stranko.



Kochov neuspeh je obžalovati ne samo s stališča nemške politike, ampak tudi s stališča evropske politike sploh. Dr. Koch je namreč ena najboljših glav nemške demokracije. Slovijo po svoji zmožnosti, poštenosti in značajnosti ter ga radi tega spoštujemo tudi politični nasprotniki. Ako bi nemške politične razmere ne bile tako zastrupljene kakor so, bi njegova misija brez dvoma uspela v korist nemške in sploh evropske politike. Erich Koch je star 50 let in je bil rojen v Bremerhavnu, kjer je začel tudi svojo politično kariero. Bil je član bremenskega senata, od koder je prišel v prusko gosposko zbornico, po vojni pa v nemški parlament. Od oktobra 1919 do maja 1921 je bil nemški notranji minister in je kot tak vodil znano energično akcijo proti Kappove-mu monarhističnemu puču.

Božično darilo

ki naj bo krasno perilo iz finega češkega blaga ali pa krasno rižamo za gospode, ki bo vsakogar razveselilo, kupite najbolje pri

Drago Schwab - Ljubljana

Collarich v ječi

Istrski bandit Collarich je za javnost takorekoč mrtve. Pred kratkim so ga orožniki odpeljali skozi Trst in Benetke v kaznilnico Svetega Štefana (Santo Stefano Ventotene), ki stoji na skalovitem otočju 70 milj daleč od mesta Napulja. Ta jetnišnica je podobna velikemu stolpu s podzemnimi hodniki. Nad zemljo se dviga pet nadstropij, pod zemljo pa je tudi malone toliko celic kakor nad njo. Čim opasnejši je zločinec, tem globlje ga zapro pod zemljo. Collarichu so odkazali celico, v kateri je bil svojčas zaprt rokovanec Musolino, strah in trepet Kalabrije. Njegova celica se nahaja v četrtem nadstropju ter je vlažna in temna. Drznemu morilcu Musolinu se je v tej celici omračil um; morali so ga oddati v norišnico v Montelunu, kjer čaka med drugimi nesrečniki svojega konca.

Iz Trsta so Collaricha prepeljali v Benetke s parnikom. Prvotno je bilo sklenjeno, da ga prepeljejo z vlakom, toda iz bojazni, da bi skušal bandit pobegniti, se je oblast odločila za prevoz Collaricha na krovu parnika. Bandita je ves čas med vožnjo nadarala morsk bolezen. Vilo ga je v želodcu in postalo mu je boljše šele, ko je stopil v Benetkah na kopno. Tam so sedli orožniki z njim v vlak in se odpeljali proti Napulju.

Collarich je bil med vožnjo zelo otožen. Molčal je in le tu in tam globoko vzdihnil. Videlo se mu je, da mu ni nič kaj lahko pri srcu, ko ga vlak odnaša v neznane kraje, kjer bo delal trdo pokoro za neštete zločine, ki so mu prinesli dosmrtno ječo.

Venezuelci med seboj

V ameriški republiki Venezuela je živel pred nedolгим časom zabotnik. Pa je prišel preobrat in val revolucije ga je dvignil na visoko mesto generala venezuelske armade in guvernerja venezuelskega glavnega mesta Caracas. Temu zobotekniku in poznejšemu generalu je bilo ime Julio Hidalgo. Toda vzlic svojemu pomovnemu imenu ni ostal dolgo na vzvišenem mestu. Prihrumel je drugi val in ga odnesel zopet med plebejce. Ko je bil gospod še general, je imel zvestega prijatelja, polkovnika Aristida Galavisa. Ali nekega dne se je pripetilo — v Venezueli se kaj takega čisto pripeti, — da so Galavisa iz političnih vzrokov vrgli v temnico. Nehvaležnost je plačilo sveta, si je mislil odstavljeni polkovnik, ki je bil trdnó uverjen (upravičeno ali neupravičeno, bogzna!), da mu je to uslugo pripravil njegov srčni prijatelj Hidalgo. Prepričan je bil tudi, da se mora svojemu prijatelju zahvaliti za leno ravnanje, ki ga je bil deležen v zaporu: jetniški brivec je namreč nesrečnemu polkovniku odstranil z aparatom za striženje štev. 0 ne samo lase in brado, ampak tudi obrvi in trepalnice, in sploh ni prizanesel s preklicanim aparatom niti enemu delu njegovega telesa.

Polkovnik Galavis ni bil krvoločni človek in bi bil nezvestemu prijatelju od srca rad odpustil vse njegovo ravnanje, toda tega sramotnega početja pa je ni mogel pozabiti. Ko so ga izpustili iz ječe, se je poln sovraštva in žejen osvete rad Hidalgom podal v Pariz, kjer se je posvetil trgovskim poslom. Zalitve, ki mu je bila prizadejana, pa ni pozabil niti trenutek, in potrpežljivo je čakal na trenutek, ko jo bo z obrestmi vred poplačal generalu Hidalgu. Ni mu bilo treba preveč dolgo čakati na priložnost. Ponudila se mu je prvega julija tega leta. Zvedel je, da je bil njegov sovražnik odnuden iz armade in da je izžubil mesto generalnega poštnega ravnatelja ter da se je podal v pregnanstvo, v Francijo. Zvedel je tudi podrobnosti: da se je njegov smrtni sovražnik že izkrcal v Saint-Nazairu in da namerava izstopiti na pariškem kolodvoru

Lepa božična darila

pisemski papir v kasetah, pisalne garniture, namizne mape, albume vseh vrst, koledarje, polnilna peresa, božične okraske itd.

priporoča

Iv. Bonač, Ljubljana

Danes v nedeljo dopoldne odprto.

Branislav Nušić:

Pokojni Serafim Popović

Včeraj smo pokopali pokojnega Serafima Popovića. Bili smo na pogrebu jaz, gospod Andrej Kaznačič, kapetan Jakov, inženir Ješa in mnogi drugi. Po pogrebu smo se vrnili v gostilno in se mnogo, mnogo pogovarjali o pokojnem gospodu Serafimu. Vsakdo je vedel o njem nekaj povedati in inženir Ješa je pripovedoval take stvari, ki jim nismo mogli verjeti. Ali tega si nismo niti vzeli k srcu, ker smo že navajeni, da Ješa malo pretirava.

Sicer pa bi se to, kar je resnica in sicer prava resnica o pokojnem Serafimu, moglo povedati z nekaterimi besedami. On je bil šestinštirideset let uradnik. Kaj je bil pred tem in kako je postal uradnik, na to se menda on sam ni več spominjal. Bil je dvaintrideset let arhivar v načelstvu; bil je protokolist in registrator. Nekoč je zastopal blagajnika, dvakrat so ga hoteli postaviti za koncipista, ali so videli, da nima daru za to. To je bil uradnik od glave do pete. Vsaka dlačica na njegovih glavi je bila uradnik. Ako je hodil, se je potrudil, da hodi po uradniško; ako je jedel, se je potrudil, da je jedel uradniško; in ko je mislil, se je potrudil, da je mislil kot

uradnik in vsako misel, pa tudi če je bil sam v sobi, ki bi ne pristojala uradniku, je odločno odgnal od sebe.

Nad njegovim grobom bi se moglo z mirno vestjo napisati: »Uradnik od pete do glave«.

Siromak ni znal niti govoriti drugače z ljudmi, nego kakor da čita kakšne akte. Pozabil je vse fraze, vsakdanjega razgovora in se je tako okužil s pisarniškim jezikom, da so se mu zaradi tega večkrat posmehovali.

Srečal si ga na ulici in vprašal:

»Kako, gospod Serafim, kako?«

Dvignil je obrvi, pomaknil očala na čelo in rekel:

»V odgovoru na vaše vprašanje, hvala Bogu, zdrav sem.«

Nato, kakor da se je na nekaj spomnil, je nadaljeval:

Z ozirom na prejšnji moj odgovor, vam morem na vaše vprašanje reči, da me nekoliko nadleguje nahod.«

Dal je na primer služi, da nese domu, kar je kupil na trgu in je rekel:

»Priporočam ti, da dostaviš te stvari moji ženi, s tem, da me ona o njih prejme pristojno obvesti.«

Tako vsaj pripoveduje inženir Ješa, pa tudi če malo zaokroža, vendar je tako, ker sem se tudi sam o tem pričel.

Prihajal sem tudi v pokojnikovo hišo. On je že davno izgubil ženo in živi v hiši s sinom, ki je zdaj praktikant v srezi pisarni. Živi mirno, tiho, penzionarsko.

Ko so ga upokojili, kakor je sam zahteval, je bil močno užaljen. Nič mu ni bilo tako težko ko slovo od pisarne. On je v resnici polubil delovodni zapisnik in je prošil g. načelnika, da mu je — za spomin — poklonil črtalo, ki ga je on rabil v pisarni ravno šestnajst let.

Prve dni svojega penzionarskega življenja je bil kakor pobit; vstajal je rano kakor prej, oblačil se in nestrno gledal na uro, da ne zakasni, ko pa je prišel na ulico in se je spomnil, da nima iti in kaj delati, se je vrnil solznih oči domu, stopil je k oknu in gledal — gledal kako hodijo uradniki v pisarno in sam pri sebi je mislil: Blagor njim!

Nazadnje, ko ga je začelo hrepenenje po pisarni naravnost moriti, se je spomnil na lek — uvedel je pisarno v svoji hiši in začel upravljati hišo povsem po uradniško.

Njegova spalna soba je imela razen postelje, omare, obešala in ptice v kletki, med okni tudi podolgovasto klop, na kateri so ležali trije odprti protokoli. Na veliki mizi sredi sobe so ležali celi dan akti, pisalna priprava, peresa in črtala

— tudi ono šestnajstletno črtalo. Videl sem ga sedečega za mizo, suhljatega z zelenkastimi očmi, ki so se skozi debelo skalo naočnikov, vedno čedno obrtega in s čistim, belim oprsnikom.

Kar je vsakomur najprvo udarilo v oči v tej čudni pisarni, je bila velika polna papirja na zidu, na kateri je bilo z velikimi črkami napisano: »Hišni red.« Evo nekoliko odredb iz tega reda:

Čl. 1. V hiši mora biti vedno snaga in red.

Čl. 2. Prepovedano je v kateremkoli delu hiše pljuvati na tla.

Čl. 3. Mlaži se ne smejo orepirati v hiši in mi ne smejo ugovarjati, ako jih ozmerjam.

Čl. 4. Glavna vrata se imajo zapirati vsak večer ob 8. in odpirati zjutraj kadar jaz odredim.

Čl. 5. Moj sin ima prihajati domu najkasneje do 9. zvečer.

Čl. 6. Služkinja Katra mi ima polagati račun o nakupovanju na trgu vsak dan ob 9. dopoldne.

Čl. 7. Vsako soboto dopoldne se ima hiška prezračiti in počistiti. Pri tej priliki je počistiti tudi dvorišče.

V tem hišnem redu, ki ima 32 členov, so bile še druge odredbe; nosil je tudi številko »Dnev. št. 19« s podpisom »Hišni starešina Serafim Popović«. Ali

noleg tega hišnega reda je izdal Serafim vsak dan še posebne naredbe in zahteval polnšila, delal zaznamke, vpisoval v delovodnik, reševal spise in imel tako vedno polne roke posla.

Tako na primer je prišla Katra in rekla:

»Gospod, včerašnji veter je razbil dve stekli v kuhinji.«

»Dobro vem, videl sem,« je odvrnil Serafim, vzel polo papirja in napisal sledeče:

»Danes se je predstavila Katra in izjavila, da sta dve stekli v kuhinji razbiti. Ker sem se tudi sam na lico mesta o tem prepričal, kakor tudi o tem, da ne zadane Katre nobena krivda in ker je zares potrebno, da so ti dve stekli namoestita, ker bi se sicer Katra v najkrajšem času prehladila, odredim: da se še danes pozove Matija Kloser z naročilom, da v roku dveh do treh ur vloži v kuhinji nova stekla in naknadno predloži račun za izplačilo. To odredbo je priobčiti Katri v svrhu izvršbe.«

Potem je odprl delovodni zapisnik, vpisal rešitev pod št. 114, izločil še register in odredil izvršitev odloka.

Ali na primer, je prišla Katra in rekla:

»Kupiti moramo kakih sto glav kapusa, zdaj je poceni, da ga pripravimo za zimo.«

Orsay. Galavis je odšel tistega dne že ob sedmih zjutraj na kolodvor ter je toliko časa promenal po pločniku pred postajo, da je prišel vlak. In ko je bivši general in bivši generalni poštni ravnatelj izstopil iz kupeja v spremstvu svoje žene in otrok, tedaj se je Galavis vrgel nanj in začel udrihati po njem s palico, tako da je Hidalgo ves potolčen in okrvavljen obležal na tleh. Odnegli so ga v bolnico, kjer se je zdravil osmi dni. Galavisa pa so aretirali.

Posledica tega maščevalnega akta je bila razprava pred sodiščem, kateri sta prisostvovala oba udeležena Venezuelca in dva slovitá zavorovnika: maitra de Moro-Giafferi (poznani kot eden najboljših francoskih odvetnikov; njegovo ime je zaslovelo širom sveta v Landrujevem procesu) kot zastopnik obtožene-ga Galavisa in predsednik odvetniškega združenja Henri Robert kot zagovornik tožitelja Hidalgo.

Galavis, mož visoke postave in bledega obraza, elegantno oblečen po najnovejši modi, je bil obtožen, da je napadel Hidalgo in mu prizadel več lahkih poškodb. Hidalgo, suhljat mož, nagubane-ga obraza, je obravnavi prisostvoval kot zasebni udeleženec. Njegov zgovorni zagovornik je poudarjal, da je bil napad izvršen z izredno divjostjo in da je bil dobro premišljen. Podčrtaval je dejstvo, da je napadenec pomembna osebnost in da je Hidalgo osebnosti prijatelj predsednika venezuelske republike Gomeza. Zahteval je, da se toženec ostro kaznuje, da bodo množični inozemci, ki so bili gostoljubno sprejeti na francoskih tleh, v bodoče vedeli, kako se morajo obnašati. De Moro-Giafferi pa je stvar vzel z zabavne strani. S komično resnostjo je razpravljao o aferi in skušal na ta način onaraviti Galavisovo ravnanje. Končno pa si je ironično izposodil samega Hidalgo, »prijatelja predsednika venezuelske republike«, češ da se je le-ta uril v poveljevanju venezuelskih čet na ta način, da je v Caracasu izvrševal zobotehniško obrt in je pridno pulil zobe na vseh straneh.

Seveda ni nič pomagalo. Napad se je izvršil, napadenec ga je priznaval in sodišču ni kazalo drugega, kakor da vročkrvni Venezuela obsodi. In tako je dobil Galavis osem dni pogojnega zapora in bo moral plačati povzročeno škodo tri tisoč frankov. General Hidalgo pa je dobil en frank odškodnine, ki jo je zahteval.

Tako se je končala tragikomična afera, ki je Parizanom nudila obilo zabave.

Zanimiva porotna obravnava

Pred porotnim sodiščem v Gorici je te dni sedel na zatožni klopi mlad fant, še ne dvajsetletni Leopold Marinič iz Smartnega. Bil je obtožen, da je ubil lastnega očeta.

Zgodovina tega nenavadnega zločina je naslednja:

Mariničeva mati se je po smrti prvega moža ponovno omožila. Vzela je Valentina Peršolja, nasilneža in pijanca. Sprva je bil zakon srečen in družinskega življenja niso kalili preprič. Čim dalje pa je trajalo njuno skupno življenje, tem nasilnejši je postal Peršolja. Začel je pretepati svojo ženo in tudi na otroke je večkrat padla njegova težka roka.

Lani nekako ob enakem času je neki prijatelj Peršolja napravil dobro kupčijo in je povabil sosede na »liko«. Pili so obilno in prizgorevali gnjat s klobasami in kruhom. Peršolja se je pošteno napil. Kljub temu, da ga je imel že dovolj pod klobukom, pa je bil pripravljen še sodelovati pri uničevanju alkohola. Šel je na večer domov, da se preobleče. Za njim prišli sosedi, da ga odpeljejo na vino. Žena, ki je videala, da je mož pijan, na je sosede pregovorila, naj ga ne jemljejo s sabo. Njena prošnja je bila uslišana. Peršolja je medtem prišel iz sobe, kjer se je preoblekel in ko so mu prijatelji povedali, da ne gre do nikamor, se je strašno razjezil. Vrgel je ženo na tla in pretepel je služkinjo. Razgrajal je kakor divjak. Na koncu prepira je potegnil krivec in grozil, da bo z njim prerazil svojo ženo v vrat. V tem usodnem hipu je stopil v sobo Leopold Marinič, prvi zakonski sin Peršoljeve. Videvši opasen položaj matere, je stekel po samokres in dva-

krat ustrelil na očeta. Peršolja se je zgrudil na tla; odpeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer je naslednji dan izdihnil.

Leopold Marinič je prišel radi uboja pred poroto. Nad leto dni je sodišče zbiralo podatke o njem. Dokazi, ki so mu bili na razpolago, niso vedeli povedati o Mariniču nič slabega. Nasprotno: bil je dober fant, ki ga je usodnega dne vznemiril preteči pokoli v domači hiši, čigar žrtev bi bila domala postala njegova mati.

Kar se redkokdaj zgodi na porotni obravnavi, je državni pravdnik predlagal oprostitev Mariniča, ker je izvršil dejanje v silobranu. Porota je obtožena oprostila soglasno in Marinič je sedaj po enem letu preiskave prišel zopet na svobodo.

Okradene ameriške milijonarke

Pred par dnevi so neznani banditi navalili na ameriško milijonarko, gledališko igralko Amelijo Bonghamovo v njenem letovšču v Hobokenu blizu New Yorka. Binghamova je bila baš na šetnji v spremstvu dveh svojih služkinj. Napadalcu so žrtvam najprej zamašili usta, nato pa jih vrgli na tla. Povezali z vrvmi ter strgali z njih dragoceni nakit, vreden 15.000 dolarjev. Vendar jim je pri tej priliki ušel dragocnejši del plena, 20.000 dolarjev, katere je imela milijonarka pri sebi v ročni torbici. Naključje je hotelo, da je padla Binghamova baš na torbico z denarijem in medtem, ko so roparji trgali z nje dragocene predmete, se je igrala srečno valjala semintja, da niso banditi opazili torbice, temveč prej pobegnili, ker se jim je zelo mudilo.

Se boli senzacionalna tatvina se je pred kratkim pripetila v hiši znane ameriške bogatašnice, milijonarke miss Vanderbildtve. Milionarka je povabila svoje prijateljice na čaj. Prišla je tudi miss Clarkova, ki je ostala v družbi delj časa. Ko je dama hotela oditi ter vzeti biserno ovratnico, obstoječo iz 75 biserov, vrednih 40.000 dolarjev, je s strahom konstatirala, da je biserni nakit neznano kam izginil. Poklicali so policijo, ki je nemudoma preiskala celo hišo, toda o nakitu ni bilo duha ne sluha. Tudi tu so storili previdno ušli in roka pravice jih še ni dosegla.

Conan Doyle in vedeževalka

Conan Doyle si je znal s svojim slavnim, nezmotljivim Sherlockom Holmesom ustvariti širok krog ljubiteljev in prijateljev. Pozneje mu je njegov junak postal očitno premalen; zato je opustil svoje dotedanje pisateljevanje in se podal na spolklo in nerealno pot spiritizma. Ta njegova metamorfoza mu je ugrabila precejšnje število oboževalcev, ki pa so jih brž nadomestili novi, za spiritizem in podobne fantazmagorije ogrevajoči se ljudje. Conan Doyle že več let sem nihče več ne omenja v zvezi s Sherlockom Holmesom, zato pa se njegovo ime imenuje stalno, kadar nanese beseda na spiritizem. Mnogo resnih mož pa je mnenja, da bi bilo za Conana Doylea in za njegov sloves bolje, da je ostal pri svojem starem poslu.

No, te dni se je Conan Doyle znova zapletel v neko afero, spiritistično seveda. V Londonu se je namreč počel proces proti eni izmed najbolj poznanih vedeževalk milijonskega mesta, ki si je znala pod imenom madam Estella pridobiti obsežno klijento. Da svoje »obrti« ni opravljala zastonj, menda ni potrebno dostavljati, nasprotno, donajala ji je mnogo več, kakor je bedna vedeževalka potrebovala za svoje ne baš skromno življenje. Angleški sodniki so konzervativni, londonski nič manj, in tako se je zgodilo, da je bila madam Estella kaznovana na občutno denarno globo.

Vse to bi bilo končno v redu. Pa je prišel neizogibni Conan Doyle, ki misli, da bi bilo spiritizma konec, če bi se on ne potegoval zanj. In je izdal v svet mogočno izjavo, v kateri označuje razsodbo kot krivično. »Ne potegujem se sicer vobče«, pravi avtor Holmesa v tem pisanju, »za vedeževalke, smatram pa vendar za svojo dolžnost, stoniti na branik madam Estelle. Gospa Estella ni storila ničesar, s čimer bi mogla komur-

Kapitalisti, pozor!

Ze obstoječe, zelo dobičkanosno trgovsko podjetje se preosnovi vsled povečanja v delniški družbi. V pošteve pridejo samo večji delničarji, ker bo število delničarjev zelo omejeno. Predvidevan osnovni kapital 2 do 3 milijone dinarjev. Reflektanti, ki resno mislijo pristopiti, naj javijo takoj naslov z navedbo kapitala, s katerim bi se udeležili, na upravo »Jutra« pod »Delniška 300 Ljubljana».

koli škodovati. Kdor je prišel k njej, je prišel prostovoljno, nihče ga ni silil, nihče ga tudi ni prosil, da naj verjame njenim besedam. Dejstvo pa je — in tega ne morejo utajiti vsa sodišča sveta — da so gotove osebe potrdile istinitost Estellinih napovedi. Jaz sam sicer ne poznam nobene vedeževalke, nač pa dovolj medijev, ki so jih, razen mene, izpraševale tudi druge, ugledne osebe v bodočih stvareh, in vem, da so ti mediji pogosto izpovedali prav čudovite stvari. Za madam Estelle zovore mnogotere nenavadno dobro pogodene prorokbe, ki so se pozneje vse izpolnile. Nadvse čudno se mi zdi, da sodišče protipostavno ni hotelo zaslišati ljudi, ki bi te prorokbe lahko pod prisoje potrdile. Madam Estella je bila obsojena zlo na podlagi izpovedi dveh policijskih agentin, ki sta vedeževalko posetili le, da jo ujameta v zanjko. Tako sredstva so britanske justice nevedna. Zato pa zahtevam javno, da se razprava proti madam Estelli obnovi in

da se postopa v skladu z zakonom. Uverjen sem, da mora biti gospa Estella oproščena.

In tako dalje. Videti je, da je Conan Doyle nepoboljšljiv. Zanimivejši pa je bil vsekakor, ko je še pisal detektivske zgodbe.

× **Nova obravnava proti grofici Bothmerji.** Ko je bila potsdamska grofica Bothmerjeva obsojena na leto dni zapora, smo poročali, da je vložil njen branitelj priziv proti razsodbi. Zahteval je, da se proces obnovi, in je res dosegel, da je vzkliko sodišče ugodilo njegovi zahtevi. Obravnava se je ponovila te dni. Med pričami je bilo najbolj interesantno zasliševanje vojaškega stotnika Hefterja in moža grofice, grofa Ludovika Bothmerja. Stotnik Hefter ni hotel ničesar izpovedati in tudi grof Bothmer se je topot vzdiral sleherne izjave. Grofica je namreč v zaporu vložila zoper njega tožbo in je zahtevala sodno ločitev njunega zakona. To je prislo v obnovljeni proces toliko novih moznosti, da je zadeva postala še bolj senzacionalna kakor je bila v prvi obravnavi.

× **Plodovitna mati.** V Trerju v Porenju je rodila žena zidarja Spanga svojega dvajsetega otroka.

× **«Peer Gint» v italijanskih rokah.** Po poročilih iz Hamburga je prešla ena naj-večjih nemških prekomorskih potniških ladij «Peer Gint» v lastnino italijanske paroplovne družbe. Prodajna cena znaša okrog 16 milijonov lir, t. j. 3 milijone zlatih mark. Ta vsota pa ne bo v celoti izplačana v gotovini, ker dobi nemška družba na račun plačila tri tovarne ladje.

mного večje, lepše in racionalneje zgraje. No, načrti so v ta namen že izdelani.

V ameriških filmskih krogih prevladuje mnenje, da bo, čim se bo začelo z gradnjo novega filmskega dorada, mnogo filmskih zvezdnikov in zvezd, ki delujejo danes v Hollywoodu in Los Angelesu, zapustilo svoje stari bivališče in se preselilo v Hollis. Med prvimi seveda Douglas Fairbanks in Mary Pickford. Seveda pa je še veliko vprašanje, če bodo filmski produkti, ki jih bodo izdelali v Hollisu, mogli konkurirati s hollywoodskimi. Zakaj znano je, da so svetlobne in atmosferske prilike v Kaliforniji daleko boljše in najugodnejše med vsemi kraji na svetu. In končno igrajo te prilike za kakovost in ceno filma mnogo večjo vlogo kakor filmski zvezdniki makar tudi Fairbanksove ali Pickfordine kvalitete.

Paberk

Roman male perice je naslov enega izmed najnovejših Pickfordovih filmov. Mary Pickford si je v njem nadela tako grodo maske, da gledalca naravnost odboja. Toda svoj vlogi igra tako moistroško, da se ji mora človek istočasno diviti.

Biografijo sester Talmadge je napisala in izdala pred kratkim njihova mati. Knjiga je v Ameriki doživela ogromen uspeh. Rodbina Talmadge šteje, kakor je našim študentem znano, tri sestre, ki so vse filmske igralkice: Norma, Constance in Natalie. Poslednja je poročena s slavnim komikom Busterom Keatonom.

Zamenjava. Znan avstrijsko-nemški režiserji Kertesz, Corda in Murnau odidejo v Ameriko, v Evropo pa prideta Mac Murray in Fatty Arbuckle.

Torredor je naslov novemu Paramountovemu filmu. V glavni vlogi igra Ricardo Cortez, režiral pa je film R. Walsh, režiser «Bagdadskega lopova».

Covarrubias je ime najslavnejšemu ameriškem karikatristu. Zlasti znane so njegove karikature filmskih igralcev. Nedavno je v New Yorku priredil izložbo svojih slik, ki je doživela velik uspeh. Kmalu zatem pa je izdal veliko zbirko svojih karikaturno po naslovu «Filmske zvezde v krtvem ogledalu». Zbirka stane 30 dolarjev (1700 Din). Za naše prilike vsekakor draga.

Klajera Ricarda Corteza. Ricardo Cortez je neobičajno hitro splezal po lestevici filmske kariere. Ko je Rodolfo Valentino pred meseci dal Paramountu slovo, so bili vodje tvornice precej v skrbeh, kaj naj mu najdejo naslednika, tembolj ker je bil zanj Valentinovih filmov pri publiku še vedno v velikih časih. Zakaj nobeneden Paramountovih igralcev ni hotel oz. si ni upal prevzeti njegove vloge. In tedaj je priskočil slučaj na pomoč. Lasaky, eden glavnih ravnateljev podjetja, je nekega večera opazil v baru mladega plesalca, kojega postava in igra ga je mah osvojila. Bil je Ricardo Cortez. Lasaky ga je poklical k sebi in mu ponudil mesto pri Paramountu. Čez par dni je bila podpisana pogodba in Paramount je dobil naslednika za vse Valentinove vloge. In kar je glavno: Cortez je boljši igralec, simpatičnejši vnanost in lepši kakor Valentino.

Ljubimkanje v garniziji

V glavni vlogi Harry Liedke.

Sodobna filmska literatura je gotovo bogata na delih dramskega žanra, ali pravih veseloiger nima mnogo. To dejstvo dokazuje, da je sorazmerno lažje napisati dobro filmsko dramo (naglašam filmsko!), kakor pa uspelo veseloigro. Zato vedno z veseljem pozdravimo, kar se dobrega pojavi na tem polju. »Ljubimkanje v garniziji« se smelo uvršča med najboljše tozadevne proizvode. Dejanje se vrši še pod staro Avstrijo, ko je ime »garnizija« imelo še svoj poseben prizvok, ko je bila s tem imenom združena predstava veseloiga in lahkomisljenega življenja tedanjih častnikov in njim po misljenju sorodne družbe. V veseloigri nastopajo tipi, ki so še dobro znani iz nedavnih časov vsem tistim, ki so nosili vojaško suknjo ali na kakršenkoli način prišli z njo v stike. Nerodni rekrut, prefrigan oficirski sluga, lahkomisljeni oficirček, mrki stotnik, to so figure, kolih komične strani so nam znane in ki s svojim humorjem v tej veseloigri spravilo gledalca v neprislilni smeh.

Kot glavni interpreti briljirajo na prvem mestu lepi Harry Liedke, Lillian Harvey, Mary Kid in Junkerman. Film se bo predvajal za božič v Kinu Matica.

2342 b

Kino

Kaj igrajo drugod?

V ZAGREBU:

Kraj šoferjev (Carlo Aldini). — Pazite, roditelji! (Cetrti božja zapoved). — Pat in Patachon kot muzikanta (veseloigra v 6 dejanjih). — Hči greha (Ljubavna drama v 7 dejanjih).

V BEOGRADU:

Izgubljeni svet (po romanu A. Conana Doylea). — Pot okoli sveta. — Krvava arena — Žrtev zakona. — Materina nspavanka.

V GRADCU:

Bela umetnost (film zimskega sporta, posnet deloma s časovno lupo; Hannes Schneider, Hans Schneeberger). — Cvetke pustinja (avanturistična drama; Bébé Daniels). — Ženitveni gozljuf (Reinhold Schlin-

POZOR!

PAZITE!

BERITE!

IZREŽITE!

SHRANITE!

Uganite, kdo da sem!?



PRVA NAGRAIDA

6 mesece brezplačni ložni sedež za vse vsporedne.

DRUGA NAGRAIDA

2 meseca brezplačni ložni sedež za vse vsporedne.

TRETJA NAGRAIDA

1 mesec brezplačni ložni sedež za vse vsporedne.

Rešitev se mora poslati najpozneje do 30. decembra 1925 v:

Elitni Kino Matica

vodilni kino v Ljubljani.

On, se razume, je zopet vzel polo, rešil, da se kapus brez licitacije nabavi in »pristojnim potom okisa«, vpisal številko in v registriral.

Ta register je bilo vredno prelistati. Izgledal je po priliki tako:

Kapus glej Zimnica
Kisle paprike glej Zimnica
Okno poprava 114
Zimnica 74, 92, 109, 126, 127, 128
Ključ poprava 12
Krokanje mojega sina 7, 9, 21, 43, 52, 62, 69, 71, 72, 73, 84, 102, 111, 129, 131
Šunka kupljena 32
Čebula glej Zimnica
Kozica glej Kutra
Plača Katrina 49
Katra razbila kozico 37
Milo glej Marica
Marica perica, glej pranje 63
Dolg mojega sina glej krokanje

Iz vseh teh predmetov oglejmo si spise pod št. 131, ki so registrirani pod krokanje mojega sina. Proučiti hočemo te spise prav tako, kakor bi, recimo, odvetnik proučil kakšne sodne spise, ker, če smo že stopili v pisarno pokojnega Serafima je prav, da se tudi mi po pisarniško obnašamo.

Iz spisa št. 7 se vidi, da je Kutra 5.

novembra javila Serafimu, da je njegov sin Nikolaj dne 3. novembra prišel domu ob 2. ponoči. Na zaledju tega spisa stoji ta rešitev: »Pozvati je Nikolaja in ga zlepa ali po očetovsko posvariti, da v bodoče tega ne stori, potem je ta predmet položiti ad acta.«

Iz spisa št. 9 se vidi, da je Nikolaj tri dni po tej »očetovski posvaritvi« prišel domu ob 3. ponoči. Na zaledju tega spisa je napisano: »Pod današnjim sem ozmernjal Nikolaja tako, da mu ne bo več padlo v glavo nočno pohajkovanje.«

Iz spisa št. 21 se vidi, da je Kutra 17. novembra javila Serafimu, da je Nikolaj sinoči šel mimo hiše spremljan po godcih; to je bilo okoli 3 ponoči, potem je šele okoli štirih prišel domu. Na zaledju tega spisa stoji sledeča rešitev: »Poskušati je zopet na blaz najin prepričati imenovanega Nikolaja, mojega sina, da je takšen način življenja zdravju škodljiv. Istočasno mu je odvzel duplikat ključev glavnih vrat, ki se nahaja v njegovi posesti.«

Iz spisa št. 43 se vidi, da se je 24. novembra predstavil Serafimu krčmar Janko in zahteval, da mu plača Serafim enajst litrov vina, ki jih je izpil njegov sin ob raznih prilikah, ni pa plačal ničesar in noče plačati. Na zaledju tega spisa stoji:

»Prošnja Jankova na podlagi polnoletnosti mojega sina zaslužena; obenem priporočeno prosilcu, da mojemu sinu, v spisih imenovanemu Nikolaju, ne da več pičaje v svoji gostilni.«

Spis št. 52 se glasi od besede do besede tako: »Danes zjutraj se je zgledala Kutra in mi sporočila, da je moj sin Nikola, ker ni imel duplikata ključa glavnih vrat, prišel nočlo domu ob 3. uri in 40 minut in pri tej priliki skočil čez zid. Ker se moj sin Nikolaj predvsem ni ravnal po očetovskih nasvetih, kakor se to vidi iz spisa 7 in 21 in ni niti vplival nanj moji strogi opomin pod št. 9 in odvzetje duplikata ključev od glavnih vrat, odredjam se na podlagi moje rešitve, v kolikor se ta nanaša na njegovo krokanje in novi kazenski prestopke — preskakanje zidu — da se o tej stvari uvede naj strožja preiskava.«

Iz spisa št. 62 se vidi, da je šel Serafim na lice mesta, t. j. obšel je dvorišče in se pri tej priliki prepričal, da je imenovani Nikolaj o priliki preskakanja okril okrajek na zidu.

Spis št. 69 moramo v celoti prepisati, ker je to zaslišanje imenovanega Nikolaja, v stvari preskakanja zidu. Glasi se sledeče:

»Na poziv se zglašim danes moj sin Nikola in na vprašanje, kako se zove, od-

govori, da mu je ime Nikolaj Popović in da je brez posla, ker je bil odpuščen iz službe. Pravi tudi, da mu je 24 let, da je neoženjen in da nima otrok.«

Na vprašanje: ali je on v noči od 7. decembra sploh krokal in se nahajal izven hiše, prizna, da je to storil, ali ne s slabim namenom.

Na vprašanje: ali se je on v tej noči vrnil domu ob 3. uri in 40 minut in ker ni imel pri sebi duplikat ključa od glavnih vrat, ki mu je bil odvzet z mojim sklenom št. 21, preskočil zid in ob tej priliki, kakor se vidi iz krajevnega ogle-da pod št. 62, okril na zidu okrajek — izjavi Nikolaj, da je moral preskočiti zid, ker bi drugače ne mogel priti v hišo.«

Na poziv, da svojočno podpiše ta spis, Nikolaj ne samo, da ni hotel spisa podpisati, ampak se je še smejal.

Tako se glasi ta spis, a spis št. 71 se tiče poprave okrajka in v registru tudi toji: okrajek, poprava, glej krokanje mojega sina.

Iz spisa št. 72 se vidi jasno, da je imenovani Nikolaj, ker ni imel pri sebi duplikat ključa od glavnih vrat, nadaljeval redno s preskakanjem zidu.

V spisu št. 73 je izdal Serafim sklep, da se naprosi sosed Mita Krojač, da mu posodi za nekaj noči svojo psičko, ki je

znana v mestu kot zelo popadljiva, z dostavkom, da je Nikolaju potom Katre priobčiti, da bo Mitina psička na dvorišču in da ne bo odnesel zdrave kože, ako bo tudi v bodoče preskakoval zid.

Iz spisa št. 84 se vidi, da je Nikolaj še nadalje skakal preko zidu in da je psička mirno gledala, »še več, spriateljila se je z njim in postala s tem kolikor bolj sokrivka« — z ozirom na to, odreja, da se psička »kot neuporabljiva« vrne Miti Krojaču.

Iz spisa št. 102 se vidi, da se je krčmar Janko znova zgledal pri Serafimu in se pritožil, da je Nikolaj prejšnjo noč ne samo pil na upanje, ampak tudi streljal z revolverjem, razbil eno svetilko, tri vinske čaše, en krožnik in razskal pri na mizi. Na zaledju spisa stoji rešitev: »Zavrnujen iz istih razlogov, ki so navedeni v mojem sklepu z dne 24. novembra št. 43 in poučen, da se lahko pritoži pri pristojni oblasti.«

Spis št. 111 se glasi: Danes se zglašim Kutra in izjavi, da se je včeraj popoldne, ko je ona brisala okna, spazljal moj sin Nikolaj v kuhinjo, izvlekel njen zaboj, ki je pod posteljo, odprl ga in ukradel iz nje tobak, ki ga je kupila Kutra od svojih prihrankov in ga prodal trafikantu Avramu za 8 dinarjev. Na zaledju tega spisa stoji:

Kraljestvo mode

Moda in božična darila

Pa zopet moda, in še takorekoč ob jasilah, pod božičnim drevescem! Sicer je jasno in po sebi uveljavljeno, da se ji ravno tu ne da umakniti.

Staro in mlado se veseli Božiča in ga pričakuje s tihim nadejanjem na malo presenečenje, pripravljeno v obliki božičnega darila; naj je darilce še tako neznatno, samo da tolmači ljubezen in prijaznost. Vsako pričakovanje je prav za prav blažena neumnost, toda če se izpolni, povzroči radost in srečo, razodene simpatijo in ljubezen, bodi že materinsko, očetovsko, detinjsko, prijateljsko ali kakršnokoli. Poleg važnega vprašanja, kaj se pričakuje ali kaj se da za božično darilo, je obenem treba tudi vedeti, kako se da. Torej: kaj damo, v kakši obliki in s kakim razpoloženjem?

Najskromnejše darilce, kakor reče, lahko ustvari najboljši utis, ako je podano okusno in priskrbeno, dočim lahko drago darilo, puščobno izročeno, izkazuje le slabo voljo ali nespornost. Vprašanje, kako izročiti, je pa vedno odvisno od okusa in srčne kulture.

Pri izbiranju in poklonitvi božičnega darila se torej poslužijo svoje srčne kulture, dobrega okusa in modnih nasvetov. Božični trg nudi pač dovolj veliko izbiro velikih in malih, preprosto praktičnih in elegantnih predmetov. Izbira ni težka, če so sredstva pri roki, toda dober premislek je vselej potreben, ker darovanje lahko v kateremkoli pogledu postane delikatno. Vprašanje, kaj naj dajo starši otrokom in obratno, je lažje, ker se tu večinoma upošteva praktična stran. Težavneje pa je uganiti, kaj naj da gospod mladenik, kaj dama gospodu. A tudi tu se (poleg okusa in modnosti) uveljavlja praktična stran, ki zalamečije dolgotrajnost. Samo eno darilo izključuje praktičnost in modo, in sicer cvetlice.

Cvetke so itak po sebi izraz pozornosti, nežnosti, okusa, sočasnosti in s tem vedno tudi modnosti. Ako pa je na okusno, moderno in z ljubeznijo dano božično darilce položen lep sveč cvet, ima darilo dvojno vrednost in pričakovanje dvojno izpolnitev. M. Šarčeva.

Nazorna pridiga proti modi

«Quotidien» priobčuje zanimivo poročilo o irskem župniku Nicholsonu, ki je nastopil na prižnici proti današnji modi ali bolje rečeno proti nekaterim njenim izročkom. V župni cerkvi Portadown na Irskem, kjer pase svoje ovčice Nicholson, se je pripetil slučaj, kakršnega menda ne pozna zgodovina gonje

proti modnim novotarijam. Župnik Nicholson je tako vernikom nazorno pokazal, kako škodljivo je drveti za modo.

Po vseh cerkvah se je začel zadnje čase pokret proti nedostojni modi, v prvi vrsti seveda proti ženski modi, zakaj moškimi modnimi novotarijam niso tako podvrženi. Vse cerkvene oblasti se strinjajo v tem, da ženski spol v modi pogosto pretirava. Povsod se čuje s prižnic, pa tudi pastirski listi pišejo proti dekolitiranim ženskam, proti kratkim krilom, bubi - frizuram itd. Pobožni župnik Nicholson ni mogel več kro-

ti notranjega glasu, ki se je protivil temu pohujšanju njegovih ovčic.

In tako je stopil nedavno nedeljo s sveto jezo na prižnico v globoko izrezani košulji in zelo kratkih hlačah z golimi koleno. Kakor jih nosijo sportniki pri nogometu. Svojo pridigo je pričel tako-le: «Poglejte torej, dragi verniki, zlasti pa ve, drage sestre v Kristusu, kam bi prišli, če bi se hoteli vsi oblačiti tako, kakor se oblači več! Poročilo «Quotidiena» žal molči, kakšen utis je napravila ta vzorna nazorna pridiga na presenečene vernike.

Za zimski sport



Vremenski preroki se niso zmotili, ko so nam napovedovali hudo zimo. Vendar pa je tudi zima prav mnogim dobrodošla, ker jim prinaša priljubljene zimski sport. Pri nas se je zimski sport zadnja leta zelo razvil. Vrste smučarjev in drsalcev se množe, sanki se staro in mlado; in tako bi delali zimi krivico, če bi jo kar pavšalno obojvali. Razveseljivo dejstvo je, da se v zimskem sportu vedno bolj udeležuje tudi naš damski svet.

Zimski sport zahteva seveda posebno obleko. V tem pogledu je tudi ta zaba draga, toda kaj hočemo, človek je menda že tako ustvarjen, da se želi zabavati, pa naj ga stane še toliko. Najvažnejši vlogi igrajo pri zimski sportu dobri, trpežni, nepremočljivi čevlji, izgotovljeni tako, da se lahko noga v njih svobodno giblje. Brez takih čevljev si zimskega sporta ne moremo misliti. Čez navadne nogavice se nosijo še posebne kratke tople nogavice iz volne ali kozje dlake.

Moda predpisuje dvojni smučarski dres. Prvi je po švicarskem, drugi pa po norveškem vzorcu. Norveški dres je temno moder, z dolgimi hlačami, švicarski pa je iz sivkaste ali rjavogabardine in zahteva kratke hlače. Norveški dres spominja po obliki na vojaško uniformo: suknjič je podoben vojaški bluzi, hlače so zgoraj široke, od kolena dalje pa zožene ali pa so tudi pod koleno široke in samo spodaj podvezane. Slednje je najnovejša moda, take hlače so bolj praktične, vendar pa jih ne smejo nositi preveč okrogle dame.

Smučarski dres po švicarskem oku, su je pravzaprav turistična obleka v naslednji izgotovitvi: suknjič je lahko iz težjega blaga, kakor hlače ali pa tudi iz nepremočljivega gabardina odnosa koverkota. Tak nepremočljiv suknjič je neobhodno potreben pri vsaki smučarski obleki. Za sport se ne smejo oblačiti preveč tople, ker se pri gibanju v prosti naravi itak dovolj razgrejejo. Suknjič mora imeti rokave, ki se za

pestjo zapenjajo z jermenčkom, in ovrtnik, ki se zapenja za vratom. Pod suknjičem naj dame ne nosijo ničesar bluz, ki se zmečkajo tako, da malo niso več za rabo. Pod lahkim suknjičem se najprikladneje nosi pullover, ki je enako moderen za moške in za ženske. Okrog vratu je ovit poljubni šal, ki varuje vrat in prsa pred mrazom ter je, zavezan v obliki kravate, zelo praktičen tudi za moške.

Poleg pulloverja je pri smučarjih zelo priljubljen sportni telovnik iz svetlorjave kože. Tudi k modremu norveškemu dresu spada okrog vratu pestro tkan ali pleten šal, ki se lahko zaveže preko suknjiča tako, da tvori neke vrste pas. Važno vlogo igra pri obleki za zimski sport tudi flanelasta bluz, ki nado-mešča srajco, k norveškemu dresu spada čepica iz istega blaga. Sicer pa nosijo smučarji pletene volnene ali suknane čepice, pri katerih je priporočati harmonično barve. Za drsanje je najboljši seveda sviter in topa volnena čepica, najelegantnejši pa je vendar bogato zvončast s kožuhovino obrobjen drsalni kostum. Za dame priporočamo moda tudi bričes-hlače in sicer dvojne. Ene sežajo samo do kolena, druge pa do čevljev. Dolge bričes so bolj praktične, ker ni nositi ovojnih gamaš ali dolgih volnenih nogavic. Takozvane »knickerbocker« ali pump-hlače so pač dobre za drsanje ali sankanje, nikakor pa ne za smučanje.

Z zimski sport je treba imeti v prvi vrsti 2 do 3 angleške bluze iz kockastega flanela. Te bluze so zelo enostavne. Kroj je gladek in raven preko pasu, pod vratom nizek ovrtnik in samoveznica pestre barve. Ko odložimo v gorah plašč, je treba obleči kaj toplega, da se ne vrnemo prehlajeni in bolni. V ta namen nam služijo volneni, že imenovani, pleteni telovniki, ki so še najbolj praktični in priljubljeni, ali pa pulloveri, ki so sicer praktični, vendar pa ne tako modni, kakor običajni sportni suknjiči. Pullover se namreč ne zapenja. Oblačiti ga je treba čez glavo, kar ni posebnost prijetno. Poleg pletenih jopičev so

moderni tudi usnjeni telovniki s svilnimi rokavi.

Kot važen predmet zimskosportne obleke je smatrati že omenjene tople nogavice, ki jih obujemo čez navadne nogavice in zavijamo nazaj v primeren zavoj, da ne propuščajo mrzlega zraka v čevlje. Tudi na rokavice ne smemo pozabiti. Najvažnejše so zgornje rokavice iz nepremočnega blaga, ki imajo samo en palec, ostali štirje prsti so pa skupaj. Pod njimi se nosijo druge tanjše rokavice. Kdor hoče biti oblečen ti-top, si kupi norveške volnene rokavice s pestrim vzorcem na zgornji strani. Ostanje nam samo še pestro tkano ali pleteno gamašo, ki imajo na enem koncu trak, s katerim jih pritrdimo na čevlje, da ne more sneg do nog. Po potrebi lahko vzamemo s seboj še rezervno čepico, ki jo rabi smučar vedno, kadar mu postane v norveškem dresu prevroče.

O sanjah

Ne samo ljudje, tudi živali in morda tudi rastline znajo sanjati. Iz brezveznih glasov, ki jih izpušča pes v spanju, spozna izkušen lovec z lahkoto, koga pes v sanjah preganja: zajca, lisico ali volka. Tudi nekateri ptiči, na primer kanarčki in papige se v spanju oglašajo. Čimbolj je človek inteligenten, tembolj komplicirane so njegove sanje. Sanje divjakov so fantastičnega značaja.

Človek misli neprestano; njegova možganska baterija je napolnjena ves čas njegovega življenja do smrti in funkcionira dan in noč. Človeške misli so vedno odete v obliki, ki jih črpa domišljija iz spomina. One izvirajo iz sluha, okusa, vonja, tipa in vida.

Drugeče pa je v sanjah. Sanje se ne pokoravajo logičnemu mišljenju, ne poznajo zakona privlačnosti in časa, niti ne kontrole resničnosti. Fantazija, ki se mora v budnem stanju podvreči diktatorji misli, postane v sanjah brezobziren gospodar, ki ne pozna nobene discipline.

»No, pa mi iztaknite oči, če mi morete dokazati, da je posinoveljenec očetov sin!«

Enoglasno so odklicavali: »Res je, res je, vsi vemo, da ni njegov, temveč da je sin tvojeja strica!«

On pa je vrtal vanje, vprašujoč: »Čemu ste mi torej odvzeli očeta in mi odrekate pravico do njegovega nasledstva?«

Vladar, h kateremu je stopil ostroumni deček, mu je odvrnil: »Dragi moj, to veleva naš zakon, po zakonu si namreč nezakonski sin!«

»Morda pa nisem nezakonski sin, ampak zakon je nezakonit,« je odgovoril neupogljivo razumež.

»Tudi to je mogoče, dragi moj!«

»Kdo pa piše zakone, svetli vladar?«

»Ljudje jih pišejo,« je car odgovorjal.

»Ali so vsi tu zbrani imenitniki in velmožje — ljudje?«

Po tem vprašanju so začeli po vsej dvorani šepetati, in prevdarjali sem in tja ter se slednjič zedinili: »Seveda smo ljudje!«

Desetletni neugnanec pa je dejal: »Torej odvdiš samo od vas, da spremenite nezakonit zakon!«

V sanjah plavamo takorekoč v zraku. Govorimo n. pr. z medvedom, ki se v naslednjem trenutku izpremeni, recimo v sestro. Ali pa valimo po strmini stekleno kroglo, ki pa že ni več steklena krogla, ampak krasen park. V sanjah povzroči včasih ena sama nepremišljena beseda strašno grozo. V snu se kratek trenutek zdi kakor cela večnost.

Recimo, da zaspiš pri odprtem oknu. Čuvaj na sosednem vrtu izstrelil slep strel. Ta strel bo vzbudil v tebi dolg sen in doživel boš celo vrsto dogodivščin, ki jim pa strel ni izhodišče, ampak že konec. Potem si se zbudil in v ušesih ti bo še vedno brnel odjek strela.

Kdo se ne spominja sanj, ki jih je imel v vročini pri 40 stopinjah Celzija? Te sanje utegnejo biti po obliki med seboj različne, po občutku pa so si enake. Najprej se pojavi občutek neugodja, kakor da bi poslušal koga, ki neprestano govori; nato nastane gibanje, ki se vedno bolj veča, dvigne se vihar, valovi rastejo in padajo, kamenje se kupi v gore — in potem se naenkrat vse poleže. Ali veš, kaj je vzrok temu viharju in poznejši tišini? Krvna cirkulacija. Pri utripu 120 na minuto napolni srce dvakrat tvoje arterije z vročo krvjo, »vakra« se kri, ki ti drvi k srcu, zopet pomiri, in ravno toliko časa traja vročična fantazija v tvojih možganih. Ves pot te zbudiš in pogledaš na uro. Misliš si, da si ležal cele ure v mrzlici, v resnici pa je trajalo jedva par minut. V sanjah čas ne eksistira, preteklost in sedanjost se vrstita kakor v filmu. Le bodočnost je zaprta tudi sanjam.

Najfinejši občutki in misli, ki jih človek doživi v sanjah, postanejo dolgočasne, kadar govorimo o njih. Nekateri ljudje pogosto sanjajo, da zlagajo krasne pesmi, toda ko se zbude, ne vedo o pesmih ničesar. Spominjajo se le toliko, da so bile pesmi lepe. Kdor pa rme svoje sanje kontrolirati in se bo v trenutku, ko se bo zbudil, spomnil nekaterih verzov, ki jih je v snu ustvaril, bo dognal, da so nesmiselni. Sen pozna tajne lepih barv in zvokov in ustvarja lepoto iz ničesa.

„Bon ton“

Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v zasebnem in javnem življenju. 1926. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 280.

Broširana velja 65 Din, v celo platno vezana 80 Din, poštnina 3,50 Din več.

Slovenici smo imeli že več knjig o lepem vedenju. Pred vsemi temi ima »Bon ton« to prednost, da upošteva najnovejša predpise in običaje, ki so prišli v navado v zasebnem in javnem življenju in se v povojnem času. Zlasti se ozira na dolžnosti, ki jih imamo v lastni državi ob različnih prilikah: napram kralju in kraljevski rodbini, ministrom, poslanikom, konzulom, ob raznih sprejemih itd. Bon ton je opisan po lastnih izkušnjah ter na podlagi najnovejših in najodličnejših Bon tonov tujih literatur. Bon ton razpravlja o vedenju ob veseljih in žalostnih dogodkih, o obnašanju na ulici, v družbi, pri koncertih in v gledališču ter na plesu, o vedenju v gostilni in kavarni, ali na posetih in ob obiskih.

Posebna poglavja so posvečena stanovanju in njegovi opremlitvi. Druga govorijo o go spodarjih in poslih, družini, taščah, tretje zopet o pravilnem oblačenju itd.

Knjiga je pisana v lepi slovenščini ter je izšla v jako elegantni opremlitvi. Zato bo dobrodošla vsaki slovenski družini, izvrstno bo služila doraščajoči mladini, ki se žele uvažati v kraljestvo oblike in omike, pa tudi odraslim, ki dostikrat potrebujejo vestnega svetovaleca, ko se ne morejo odločiti kako se naj vedejo ali oblečejo.

Knjigo, ki jo je izdala agila knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, prav toplo priporočamo.

Božična in novoletna darila:

pisemski papir, fine pisane mape, tintnike, spomin, knjige, albume za razglednice in slike, okraske za božična drevesca, jaslice in razglednice po najnižjih cenah v veliki in okusni izbiri tudi

M. Tičar, Ljubljana,
Selenburgova ul. 1 in Sv. Petra cesta 26

»Ker Katra ni dolžna trpeti zavoljo ničvrednosti mojega sina, se ji ima odkupiti tobak od trafikanta Avrama in izročiti meni v shrambo, ne pa da ga še nadalje hrani po zabojih, ki se tako lahko odpirajo.«

Iz spisa št. 129 se vidi, da je »imenovani Nikolaj« ukradel s podstrešja Serafimovo zimsko suknjo in jo prodal, denar pa zapil.

Spis št. 131 vsebuje nekoliko zločinov »imenovanega Nikolaja« in na zaledju tega spisa, ki je tudi poslednji o tem predmetu, piše: »Moj sin se ima prepušiti sam sebi in predmet položiti ad acta, ker ni ničesar več rešiti.«

Tako izgleda ta sveženj spisov, ki je v ostalem tudi najdebelejši v arhivu pokojnega Serafima Popovića.

Poslednja številka v delovodnem zapisniku, do katere je pred svojo smrtjo prišel, je št. 196, ali vidi se, da je poslednjih deset, petnajst števk vpisal v vse večjih in večjih razdobjih. Tako na primer št. 191 je vpisana pod 4. marec, št. 192 pod 11. marec, št. 195 pod 16. aprilom, a št. 196 pod 2. majem.

Št. 193 se glasi: »Danes se zgleda Katra in mi naznani, da je kanarček crnil, Bog mu daj mir in pokoj,« a na zaledju tega spisa stoji rešitev: »Ukazano Katri,

da mrtvega kanarčka zakoplje na vrtu in da ga ne zavrže, ker bi ga sicer »mačke pojedle.«

Št. 194 se glasi: »Ker se počutim danes zelo slabo in ker mi vsa združila, ki mi jih je Katra doslej pripravljala, ne pomagajo — odrejam, in sicer po nasvetu Katre same, da se pozove zdravnik.« Na zaledju tega spisa piše: »Nabaviti je zdravilo po zdravniškem receptu in držati se točno njegovih predpisov.«

Št. 195 se glasi: »Ker je danes ravno sedem let, odkar je moja dobra žena Marija umrla, je izdati Katri 7 grošev, da zapali svečo na grobu in da pozove svečenika, da okadi grob.« Na zaledju tega spisa piše: »Izvršeno. Ad acta.«

A št. 196 se glasi: »Danes se zgleda Katra in mi naznani, da se ji moja bolezen ne dopade in da bi trebalo pozvati zdravniški konzilijum. Desetavno sem proti temu, vendar uvidevši, da so Katri razlogi kolikortoliko opravičeni — odrejam, da se za popoldne ob štirih pozove zdravniški konzilijum.«

To je obenem tudi poslednji spis pokojnega Serafima Popovića, a št. 196 je poslednja v njegovem delovodnem zapisniku.

Nezakonski otrok

(Pripovedka iz Koreje.)

Svoje čase so Korejci razlikovali med zakonskimi in nezakonskimi otroki, sedaj pa velja pri njih vsako dete za zakonsko. Dolgo časa sem poizvedoval, kaj jih je dovedlo do te spremembe. Neki star mož pa mi je povedal sledečo zgodbo: Živel je minister, ki ni imel nobenega zakonskega otroka. Na Korejo pa je tedaj vladala navada, da mora vsak državni dostojanstvenik brez zakonskega otroka posinoviti katejakovli potomca iz kroga svojih sorodnikov in ga postaviti za dediča svojega premoženja. Ta minister si je torej izbral sina svojega brata. Posinovanje se je izvršilo z velikim sijajem in bliskom in pri tej imenitnosti so bili zraven navdušeni celo sam vladar. Ko so se zbrali v slavnostni dvorani, je vstopil med nje tudi desetletni ministrov nezakonski sin. V naročju je nosil košek priostrenih paličic in jih podajal zbranim odličnikom.

»Izbodite mi oči s to palico, če mi morete utaliti, da nisem očetov sin!« je klical.

Mnogi so se odzivali: »Saj vemo, da si očetov sin!«

Po tej izjavi, ki je bila tako jasna ko beli dan, se je vladar dvignil in spregovoril: »Vidite, to je pa prav za res bistroumen deček. Ali ne bi morda spremenili krivičnega zakona?«

In res: spremenili so zakon in od tedaj ni več v Koreji nezakonskih otrok.

Aspirin
0.5

Kevmatizem?
Proti temu pomagajo sijajno Aspirin-tablete Bayer

Padite na modro-belo-rdečo početno znamko.

Po slovanskem svetu

Ameriški Slovanski institut v Pragi

Po informacijah glasila čsl. legionarjev »Narodni Osvobodenci« se je novoimenovani poslanik ČSR v Washingtonu Zdenek Fierlinger energično zavezal za ustanovitev Ameriškega Slovanskega instituta v Pragi. Poslanik Fierlinger se je posvetoval o tem važnem vprašanju s članom kongresa Colom, ki zastopa državo Iowa, kjer je mnogo čeških kolonistov. Cole ima med njimi mnogo prijateljev. Pismenim potom se je obrnil Fierlinger tudi na ameriškega poslanika v Pragi L. Einsteina. Cole namerava predložiti na prihodnji seji kongresa načrt zakona, ki bi omogočil ameriški vladi porabiti za institut del palače ameriškega poslanništva v Pragi. Akcijo za ustanovitev Ameriškega Slovanskega instituta v Pragi bo podpiral tudi Carnegie in Rockefellerjev institut. Kuratoriju bodo načelovali učenjaki svetovnega slovesa, tako na primer profesor Columbia University Nicholas Murray Butler in prof. Jos. Brawn Scott. Državni tajnik Kellog in minister Hoover sta načrta zelo naklonjena. Na predlog poslanika Fierlingerja bodo v kuratoriju zastopani vsi češkoslovaški znanstveni krogi v Ameriki. Namen novega instituta bo v prvi vrsti študij slavistike. Zato je izbrana kot sedež instituta Praga, ki je bila s slovanskimi narodi vedno v tesnih kulturnih stikih. Praga je po svoji zemljepisni legi ustvarjena za središče slovanske kulturne vzajemnosti in je tudi doslej edina pravilno formulirala moderno koncepcijo te vzajemnosti.

Ni dvoma, da bodo praški oficijelni in znanstveni krogi aktivno sodelovali pri ustanovitvi novega slovanskega instituta. Institut bo ogromnega praktičnega pomena, ker bo dejansko pospeševal sodelovanje med Ameriko in Češkoslovaško s ene strani ostalimi slovanskimi državami z druge strani. Kakor v Ameriki, tako je zbudila Fierlingerjeva akcija tudi v oficijelnih češkoslovaških krogih veliko zanimanje. Predsednik Masaryk, prof. Niederle in zunanji minister dr. Beneš so že obljubili svojo pomoč, da se načrt ustanovitve Slovanskega instituta čimprej uresniči.

Prosveta v novodobni Rusiji

Marksistični kritizem, cenzura, seksualna pedagogika.

Sovjetski komisar za prosvetne zadeve Lunačarskij se je pred kratkim modil v Nemčiji in je debatiral z novinarji o stanju šolstva in prosvete v svoji domovini Rusiji. Dejal je:

V Rusiji dela šola na to, da se mladina razvija v smeri kolikor mogoče čiste kritizma. Osnovo tega kritizma tvori marksizem. Marksizem ni isto kar dogmatizem. Cerkev je sežigala svoje nasprotnike na grmadi, Rusija postopoma drugače. A znanost mora biti po mišljenju ruske vlade prepojena s proletarskim duhom kakor je bila prej prežeta s meščanskim duhom.

Ko je neki časnikar očital Lunačarskemu, da v Rusiji zatira cenzura svobodo besede, je komisar odgovoril takole:

Cenzura v Rusiji res eksistira, toda ne za klasično literaturo in za velike pisce. Klasične literature se še ni nikdo dotaknil s krivično roko. Ne le rusko, temveč tudi izvenrusko klasično slovostvo je boljševiski Rusiji sveto. Na pobudo sovjetske vlade se na priliko napravila serija zbranih spisov Leva Tolstega, ki izide v 91 knjižah. Vse kar je Tolstoj napisal, bo natiskano v tej zbirki, nič ne bo prečrtano ali krašeno, kakor je bilo pod carističnim režimom. Tudi spisom Dostojevskega ne dela vlada nobene sile. Njegova dela se ne tiskajo le radi tega, ker zaenkrat za doščajo stare izdaje. Glede živečih literatov pa je stvar drugačna. Tem je cen-

zura potrebna. Vlada jih hoče obvarovati škode, katero si pripravljajo sami. Vere pa ne sme nihče več zasmejavati in se ji rogati. V ruskih šolah se ne predava moralka, zato pa je v praksi nov pedagoški sistem, ki jo popolnoma nadomešča. Seksualna pedagogika zavzema lepo mesto v novem učnem načrtu, na žalost pa niso današnji učitelji dorastli svoji nalogi, katero bi morali vršiti in poučevati mladi svet v teh kočljivi vprašanjih.

Dragoceni prsti virtuoza Paderewskega

Paderewski, virtuos svetovnega slovesa in bivši prezident poljske republike, je te dni priredil velik koncert v newyorškem Carnegie Hallu. In sredi prvega koncerta...



nezgoda: težko si je ranil mali prst na desni roki. Ko je namreč pri nekem taktu močno udaril na tipke klavirja, se mu je odlomil noht. Prst je začel krvaveti, toda Paderewski je navzlic krvavljenju in bolečini igral dalje. Žel je velikanski aplavz, a dogleden čas ne bo več mogel nastopiti. Ranjeni prst zdaj brižno ležijo zdravniki - specialisti.

Prsti virtuoza Paderewskega so že pred vojno bili osigurani s pet milijoni dolarjev: a po vojni, kakor se zdaj doznava, je Paderewski desetkratno povzročil zavarovalnino. Če bi se torej tudi zgodilo, da Paderewski ne bi mogel več koncertirati, bi ne trpel pomanjkanja.

Čehoslovaki v Chicagu

V Chicagu je nad 250.000 Čehoslovakov. Politično in gospodarsko predstavljajo važen čimbenik javnega življenja v tem bogatem ameriškem mestu. Politično pripadajo večinoma demokratični stranki in imajo v občinskem svetu približno 10 odst. Glavna politična zastopnika češkega življa v Chicagu sta občinska svet, Čermak in Červenka. Gospodarska moč Čehoslovakov v Chicagu je razvidna iz tega, da je v čeških rokah 10 velikih bank, med katerimi ima n. pr. Kašparjeva banka 20 milijonov dolarjev osnovne glavnice. Poleg tega imajo Čehi tudi več dobro situiranih tovarn in trgovin. V Chicagu izhaja 29 čeških in 6 slovaskih listov. Najbolj razširjen je Geringrov dnevnik »Svornost« (»Edinost«), ki je slavil nedavno 50 letni jubilej. Sokol, ki je središče nacionalnega življenja češkoslovaške kolonije, je priredil 28. junija 1925. prvi zlet češkoslovaškega Sokolstva v Ameriki. Na telovadišču je nastopilo 1400 članov in članic. Gledalcev je bilo 45 tisoč.

Literarno in umetniško življenje je koncentrirano v Češkem umetniškem klubu. Čigar orzan je revija »Enkrat v določenem času«. Ime je dobila revija zato, ker izhaja res samo enkrat v določenem času. Člani kluba so med drugimi kipar Albin Polasek, slikarji A. Šterha, I. Tomanek, C. Svoboda in K. Willimovskij. V društvu književnikov so glavni zastopniki Jaromir Gšenka, dr. Vojan in dr. Nykl. Dnevnik »Svornost«

se tiska v novi tiskarni na Crawford Avenue. Lastnik in duševni oče lista je najpopularnejši kolonist Geringer, ki pozna malone vsakega Čeha v Chicagu, če ne osebno pa vsaj po imenu in ve, kdaj je kdo prišel v Ameriko. Okrog njega se suče vse življenje češkoslovaške kolonije.

Veliki monolit za Prago

Na Hradčanih, kjer biva prezident češkoslovaške republike, bodo v kratkem postavili veličasten spomenik, posvečen osvobodilni češkoslovaškega naroda. Spomenik bo imel obliko obelisk, rezanega iz enega samega kosa, in bo stal na dvorišču gradu.

Prevažanje tega ogromnega kamna je bilo silno težavno. Na sličnem prevo-

zu sta se zlomila že dva podobna kosa. Prevoz sedanega monolita je potreboval poseben vlak z 8 vagoni, med katerimi je specialni vagon za osmih parih koles imel na kolo, da donese monolit v Prago nepoškodovan.

Seveda so ljudje povsod na železniški progi občudovali veliki kamen ter so ga krasili z venci in posvetili. Vlak z monolitom je vozil skrajno oprezno ter je bil na poti samo podnevi. Spremljal ga je poseben štab železniških uradnikov.

Češkoslovaška javnost spremlja prevoz monolita, ki bo predstavljal simbol češkoslovaške svobode, z velikansko pozornostjo. V Pragi bodo kamen pozdravili z velikimi svečanostmi. Veselje pa bo še večje, ko bo obelisk srečno postavljen na Hradčanih.

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Nove igre in pomnožitev glavnega arhiva:

Sporočimo vsem članicam društev, da smo svojo zalogo iger zopet pomnožili za nekaj že opetovano zahtevanih in zaželenih dramskih del, ki so odsele vsem društvom na razpolago. Te igre so: »Revček Andrejček«, »Mlinar in njegova hiša«, »Kajno«, »Magdalena« in »Mefistov izum«. V najkrajšem času slode še druge, katerih naslove bomo še pravočasno objavili. Opozorjamo pri tej priliki vsa društva na našo že večkrat izraženo željo in prošnjo, da nam stavijo predloge glede onih iger, ki so lahke za igrati, brez posebno komplikirane scenerije, ki pa so imele uspeh med podeželskim ljudstvom. Ker vemo, da je takih iger vse polno po arhivih naših podeželskih odrov, prosimo društva, da nas tozadevno informirajo in nam stavijo igre na razpolago, da jih prepričemo in z njimi seznanimo tudi širšo javnost in ljudstvo na deželi. Prav isto velja tudi glede enodelank ter kratkih komičnih prizorov in burk, ker osobito v tem pogledu vlada na naših odrih veliko pomanjkanje. Vse to bo Zveza kulturnih društev kar najvestneje zbirala in urejevala, da bo društvom zahtevam in željam lahko vselej ugodila. Zato pričakujemo od naših članov polnega odziva: vsako društvo naj da na razpolago karkoli ima, ker s tem koristi skupnosti in tudi sebi.

Vračanje izposojenih iger in plačevanje izposojevalnine:

Glede vračanja izposojenih iger moramo društva zopet in zopet opozorjati na točnost in disciplino. Igre je vrtniti najkasneje po preteku enega meseca. V interesu vseh naših društev zahtevamo, da se vsi tega roka točno držijo, ker smo v službi zakasnitve primorani brezpozorno zaračunavati po obč. zboru določeno globo v višini šest enkratne izposojevalnine društva pa, ki se glede tega opetovano pregreše, do nadaljnjega izposojevanja iger izključiti. Tudi glede plačevanja izposojevalnine so društva jako netočna. Prosimo zato vsa naša društva, ter jih pozivamo da nam nemudoma vrnejo čez mesec dni izposojene igre in plačajo zastalo izposojevalnino. Mislimo naj na velike dobrote, ki jih uživajo ob poštrevanem in nesebičnem delovanju Zveze kulturnih društev, ki se ne strah nikakega truda in nikakih zaprek na svoji poti, ki prireja z velikimi stroški zvezna predavanja v oddaljenih krajih popolnoma brezplačno, ki snuje na deželi knjižnice, gledališke odre, tamburaške odseke itd. Ako društva mislijo na vse te stroške, s katerimi se ima boriti Zveza kulturnih društev, smo prepričani, da bodo tudi ona storila svojo člansko dolžnost in takoj poplačala zaostale dolgove.

Predavanja:

Veliko je še društev, ki nam do danes še niso sporočila svojih želja glede predavanj v letošnji sezoni; zato naročamo istim zadnjikrat, da to čimprej store, ker se na prepozno došle prijave in prošnje glede predavanj ne bomo mogli ozirati. Seznam predavateljev in njih tem je društvom razposlan; iz tega naj si izberejo svoje predavanja, ki jih žele imeti do konca sezone ter naj točno navedejo kraj, čas in dan predavanja. Društva, ki programa še niso prejela, naj nam to nemudoma sporoče in zahtevajo novega. Pri izbiri podeželskih predavanj opozorjamo zlasti na higijenska predavanja, ki so zelo podučna, zanimiva in ljudstvu navduševno potrebna. Ker so za vsa ta predavanja na razpolago lepe sklopne slike in filmi, naj nam društva, ki imajo lastne sklopne ali filmske aparate na razpolago, v svojih dopisih to navedejo. Pri vseh predavanjih pa prosimo društvene faktorje, da tudi oni v polni meri store svojo dolžnost, da z najvišjajšo agitacijo in reklamo od moža do moža zainteresirajo ljudi za snov predavanja in preskrbe čimvečjo udeležbo. Ker so stroški, ki jih ima Zveza kulturnih društev s svojimi predavanji ogromni, morajo na drugi strani društva skrbeti v polni meri vsaj za to, da imajo vsa predavanja res velik uspeh, ki tem stroškom in žrtvam vsaj deloma odgovarja.

Naročba na list »Zdravje«.

Po državnem higijenskem zavodu v Ljubljani naprošeni obveščamo naša društva, da bo izdajal higijenski zavod v Ljubljani list »Zdravje«, ki bo izhajal od 1. januarja prihodnjega leta dalje in prinašal nad vse poučne članke o naših zdravstvenih razmerah in potrebah. List bo širil pouk o osnovnih pojmihi higijene: dajal v poljudni obliki navodila in nasvete za pravilno higijensko vzgojo ter nauke za zdravje v življenju. Razširjal bo znanje o zdravju in boleznih, o vzrokih in o pogojih za ohranitev zdravja. Ta list, ki bo izhajal v obliki mesečnika, vsem društvom kar najtopleje priporočamo.

Knjižnice.

Glede knjižnic opozorjamo vsa društva, ki si nameravajo ustanoviti novo knjižnico

ali že obstoječo kompletirati, da nam svoje želje glede tega čimprej sporoče, dokler traja še stara zaloga knjig, katere moremo oddajati še po stari nizki ceni. Pogoji za dobavo knjižnice so navduševno ugodni, osobito, ker se dovoljuje oddajevanje knjižnic v obrokih. Vselej tega bi ne smelo biti nobenega društva na deželi brez večje ali manjše knjižnice. Vse knjige so poljudne in zanimive vsebine ter je društvom njih izbera dana na razpolago. Uporabljajte in ne zamudite ugodne prilike, temveč segajte pridno po njih!

Tamburaški odseki.

Tudi nova od ZKD ustanovljena tamburaška društva uspevajo že nad vse lepo. Instrumenti, ki smo jih pripravljenim društvom dobavili, so tako glede nizkosti cen, kakor tudi glede izdelave in lepega tona brezkonkurenčni ter v veliko veselje igralcem in njih okolici. Pričakujemo še nadaljnjih tozadevni prijav in želja, katere bomo kar najhitreje in z veseljem izpolnili.

POZIV VSEM NAPREDNIM DRUŠTVOM.

Končno opozorjamo še, da je še veliko število sokolskih, orjanskih, Črl-Metodovih, učiteljskih, bralnih in izobraževalnih, pevskih in glasbenih društev, čitalnic ter nebroj naprednih krajevnih organizacij in kulturnih institucij, katerih prosvetni odseki še niso včlanjeni pri ZKD. Vsa ta društva vabimo in prosimo ob zatonu letošnjega leta, da to čimprej store in popravijo zamuljeno. Letna članarina je tako malenkostna, da jo z lahko zmore vsako društvo, dočim so ugodnosti, ki so v zvezi s članstvom pri ZKD za društveni razvoj in procvit velikega pomena in največje koristi. Poleg vsega tega naj se naša napredna društva še zavdajo, da je članstvo pri ZKD, ki je skupna centrala in ognjišče vseh naprednih kulturnih ustanov, njih narodna in napredna dolžnost. Le če bomo vsi skupaj združeni v velikem kulturnem boju, katerega bomo že celo vrsto let, bomo kos svoji veliki nalogi ter izvajali zmago in uspehe!

Filatelijska

Preklic

Znani trgovec z znamkami Ernst Szécsi iz Subotice je v opisu slovenskih znamk v avgustovski številki »Donaupost« objavil o postanku 15- in 20kronskih znamk za ljubljansko pošto direktno, pokojnega direktorja dr. Debelaka in za vse urednike, ki so pri tisku sodelovali. skrajno žaljiv napad, kljub temu, da so vsi drugi pisli, n. pr. A. Gaber, dr. Petrič I. dr. o takomenovani II. plošči te znamke izrekli čisto nasprotno mnenje. Mrtev je sicer lahko napadati, čeprav ni častno, a obrekovalci imajo gotovo svoje prav tehtne vzroke. V tem zelo razširjenem listu je namreč Szécsi napisal sledeče:

»Druga izdaja pravzaprav ni uradna. Naročil jo je namreč neki poštni direktor v »namene zbiralcev«, pozneje je bila pa iz neznanih vzrokov pomešana z ostalimi znamkami prvotne izdaje in pri poštnem okencu pravilno prodajana. Ta druga izdaja se imenuje tudi »nedeljska izdaja«, ker je bila izgotovljena po zaključku delavnega časa, ponoči in o praznikih«.

Z objavo višini naklade za I. izdajo pri 15 K znamki z 28.500 in 60.000 komadi pri 20 K znamki ter s 10.000 komadi vsake zramke II. izdaje, je gospod Szécsi obdolžil pošto direktno, da je tiskala oziroma prodala mnogo več znamk, kot izkazujejo uradni računi.

V najnovejši številki »Donaupost« od 5. t. m. se je pa g. Szécsi skesal in objavlja sledeči, s kurzivno tiskani

»Popravek«.

Jaz sem v 7/8 številki tega časopisa od 1. avgusta t. l. trdil o drugi izdaji znamk po 15 in 20 K, da so bile te znamke naročene v zbiralske namene od nekakega poštnega direktorja, pozneje pa iz neznanih vzrokov z ostalimi znamkami prvotne izdaje pomešane in pri poštnem okencu pravilno prodajane.

Ta informacija se je izkazala v toliko kot nepravilna, da je cela stvar potekla brez vrednosti tedanjega poštnega direktorja in poštnih uradnikov. Postanek te druge plošče bi se po tem smel izjaviti iz čina tedanjega tiskarskega oseboja, kjer so bile znamke naročene, pri katerem pa — kakor že zgoraj rečeno — ni bil nobeden član tedanje poštne direkcije udeležen.

Ernst Szécsi, Szabadka-Subotica.

Osobito poštne direkcije je s tem preklam dobilo popolno zadoščenje, a Szécsijevi informatorji in opraščilci, ki šepetajo po ljubljanskih vogalih, naj molče ali na svoje senzacionalne tajnosti objavijo z dokazi v domačih listih s svojimi podpisi.

A. G.

O naših novih znamkah poroča Senfiov »Il. Br. Journal«, da bodo tiskane v državni tiskarni v Beogradu v knjigotiski po osnutkih tiskarskega gravirja Wagnerja. Na znamkah bo podoba kralja obrnena na desno. Galvani bodo izdelani na Dunaju in tudi papir pride iz Avstrije. V ministrstvu pošt so torej še vedno mnenja, da je najboljši reprezentativni amentnosti v tiskarni nastavljeni gravir, ki bo pač le celemu svetu pokazal, kakoj smisla za umetnost in kak okus imajo visoki beograjski poštni gosposode.

Papir naše modre 10 K znamke je — kakor znano — zelo različne vrste in debelosti. Najnavadnejši je tanki, luknjicavi papir in pa fini, popolnoma bel papir razne debelosti. Redkejši je že temu podobni papir, ki pa ni tako gladek in fin ter se mu posebno na zadnji strani pozna stv. kasti ton. Še redkejši je cunjasti papir in posebno pri nerabljenih znamkah zelo redke je beli karton razne debelosti, a najredkejši je gotovo tanki, gladki papir slonokoščene barve, katerega je šele pred kratkim opazil g. ravatelj Avgust Jug v Mariboru pri dveh nerabljenih komadih svoje bogate zbirke. Ker je barva papirja rumenkasta, se tudi modra barva znamke razlikuje od barve znamk na drugih papirjih. Tudi rabljena je ta znamka mnogo redkejša kot znamka na kartonu.

»Grosser Ganzsache Katalog«, katerega četrti del je izdal dr. Ascher s svojimi sodelavci v založbi Roberta Noske v Borni pri Lipskem, obsega celino dežel od črke H (Honduras) do črke M (Mittelkongo), obsega torej tudi našo državo, ki je radi množine različnih preteklov posebno zanimiva. Ker je zbiranje celin pri nas mnogo preveč zanemarjeno, naj bi knjigo, ki nevezana s poštino vred stane le 1.90 zlatih mark, naročila vsaj naša društva, ki bi gotovo s tem dvignila zanimanje za to polje filatelije, ki ni nič manj hvaležno kot so naše znamke. Na vsak način pa spadajo v vsako specialno zbirko tudi celine, ker drugače zbirka poštini vrednotnic ni popolna.

Razprodaja v Mayiairu najdenih znamk je privabila v London kupce s celega sveta. Za svojo najdbo je dobila lady Naylor-Leyland blizu enega milijona in pol dinarjev, pred šestdesetimi leti so pa vse te znamke stale kakih 300 dinarjev. Na dražbi pri firmi H. R. Harmer, kjer so bile prodane tudi druge redke znamke, je bilo skupljenih čez dva milijona dinarjev. Najvišjo ceno je dosegla pola 240 komadov po 2½ d. Britanske Kolumbije s 750 angl. funti.

Naši v Ameriki

Chicago, koncem novembra.

Mati v smrti, sin na vešala.

Da se Slovenci v Ameriki nahajajo tudi v najzadnjih poklicih v mestnih nižinah, potrjuje slučaj Mary Beauchampove, Slovenke s Stajerskega.

Pred meseci je vdova Beauchamp, stanujoča v boljsem delu razvitega čikaškega predmestja Cicera, odprla v svoji sobi plin in se na ta način rešila nadležne policije, ki je pred kratkim prišla nekega mladega Fernekesa (Fernača) radi ropu in uboja. Za Beauchampovo so dognali, da je vzdrževala tajno shajališče tolovajev in najzadnjih veleumestnih roparjev. Ko so preiskali njeno stanovanje, so našli pri njej veliko skritih dragocenosti, pa tudi celo skladišče streliva, samokresov, nabojev in bomb. Beauchampova je bila aretirana, nato so jo zopet izpustili. Ko so pa prišli Fernekesa, ki se je pri njej shajal in je bil po domnevah drugih Slovencev vдовin sin ter je bilo Beauchampovi treba na sodnijo k pričevanju in zagovarjanju, se je usmrtila s plinom. Fernekes je bil na sodišču spoznan krivim uboja. Kaznovan bo s smrtjo še pred koncem letošnjega leta.

Zgodovina Beauchampove je zavita v megle. Slovenci, ki so z njo občevali, sami ne vedo, odkod je bila postarna, rejena in z dragulji okrašena vdova s Stajerskim naglasom. Vedo pa povedati, da je bila poročena petkrat, nekda z Ircom, drugič s Hrvatim, tretjič s Slovencem. Francozom in še nekim drugim. Eden njenih sinov, Frank Brady, zobozdravnik v Chicagu, se je po materini smrti ogledal, da dobi del dragocene pokojnine. Njegovo slovensko ime je baje Franc Bradeli. Brady bi bržkone lahko še največ povedal iz zasogetne materine zgodovine in njene družbe s tolovaji (angleški listi so jo ob smrti imenovali »kraljico banditov«), pa on se drži večinoma angleške družbe in je med Slovenci popolnoma neznan.

Nesreča z avtom. Clevelandski Slovenec Frank Japelj se je vozil z avtom iz Clevelanda v Toledo. Na križišču električne železnice ga je dohitela nesreča. Padel je pod kolesa brzega vlaka, ki ga je razsekala na kose. Njegova smrt je tembolj tragična, ker se je imel v kratkem poročiti.

Jugoslovan ameriški nogometaški star. Bruno Merkoč, bržkone Hrvat, vsekakor pa Jugoslovan, je v ameriškem nogometu slovit »zvezda« (star). On velkokrat igra pri najboljših znanih nogometnih tekmah, stalno pa živi v Detroitu, kjer prinaša časopise skoro vsak dan na prvi strani njegovo sliko v najrazličnejših pozah in ga s tem izberno priporoča.

Kultura. V Collinwoodu igra dramsko društvo »Lilija« komedijo »Plota«. V West Parhu, Ohio, izvajajo slovenski godci s havajskimi kitarami humoresko »Barbica«. Društvo »Ljubljanski vrh« v Detroitu pripravlja dramo »Mati«.

Smrtna kosa. Avtomobil je povozil Tona Petroveca na cesti v Chicagu. Marija Normali, rojena Smeraj iz Dev. Marije v Polu pri Ljubljani, stara 45 let, je umrla v Newburgu, Ohio. Vincenc Dernack, doma iz Leskova pri Krškem na Dolenjskem, star 34 let, je umrl v Willocku, Pa. V Pleasant Valleyju, Pa., je umrl rFanz Razpotnik.

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja »GAZELA«, mila, ima prijetno delo in je hitro golov. Jaz ne perem nikdar z drugim kakor z »GAZELA« milom.



Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Nedelja, 20. ob 15.: »Pegica mojega srca«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven Ob 20.: »Druška mladost«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 21.: »Kranjska mladost«.

Ljubljanska opera

Nedelja, 20. ob 15.: »Glumati«, »Favna« in »Svatova«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 21.: »Zaprta«. Turek, 22.: »Eva«. Gostovanje g. Zdenka Knitla. F.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 20.: »Vesela vdova«. Kuponi (Nastop g. Urvalca). Ponedeljek, 21.: »Zaprta«. Turek, 22.: »Zaprta«. Sreda, 23. ob 19.: »Trnjulčica«. Otroška predstava.

Marionetno gledališče »Athena« v Narodnem domu v Ljubljani

Nedelja, 20.: »Ravnatelj sena (M. Jerc)«. Začarani princ (Pocci). Prva predstava ob 3. druga ob pol 6. v mali dvorani Narodnega doma. Sreda mariborsko.

Beograjska drama

Beograd, sredi decembra.

Od živinik del, ki so bila doslej v priporočju, je gotovo redavno najresnejša drama N. Predića: »Pukovnik Jelić«. Predić, znan po večjih dramskih delih, posebno po »Golgota«, se je po petnajstih letih zopet ozrl na dramski svet in napisal delo z obilježjem iz povojne dobe. Osrednja oseba, kjer se stekajo vse niti dramatičnega zapletanja, je polkovnik Jelić, ki se je vrnil iz strahot svetovnega pokolja v družbo in k mladi zdravni ženi kot invalid, brez desne roke in v levici, ki se suši in pa z deloma zrahljanim duševnim ravnotežjem. Svoj pisatelj ni tega jasno poudaril. Bil je, da sicer zdrav, ne more biti več on, kar je bil, zdravo kolo v celotni organizaciji, mož, čigar ime nosi celo neki hrib, čigar je izvršil velika junaštva. Izvlečen iz vojaškega življenja, se mrk in uporen odreče družbi in ženi, prevzet od ene same ideje: da pokaže svetu, da ni mrtve, da ni še gaden, da živeza pokopljeno in pozabljeno, pa da, da se proslavi, da znova začne njegovo ime, živo in spoštovano. Loti se pisanja knjige o preporodu družbe in ta knjiga je ves njegov op. edina možnost rehabilitacije. Toda knjiga ostane skoro neopazena. Srti in brez opore poslušna navet svojega svaka, da se pomiri z ženo. V trenutku, ko ji hoče pročitati roko, jo najde v objemu družega.

Delo v svojem osnovnem zamislu ni jasno in enotno, vsled česar peša tudi njegova umetniška vrednost. Solidno sta grajena prva dva akta, dasi je Jelićev problem sam po sebi literaren brez elementarne resničnosti in soraj slahoten temelj za uravnoteženo zgradbo. Iz istega vzroka je tudi glavna oseba zabrisana in neizrazita. In ta slabost zamisla radi zmedenosti tretjega in četrtega dejanja, kjer se razpoti enotnost in je konec bled in prelasek. Najboljše risano je obilježje, kjer se giblje par krepko začrtanih oseb; tekoč je tudi dialog. Pisatelj očituje podrobno poznavanje odra, vsled česar je tehnična stran drame izredno dobra. Igralci so vestno izpolnili svoje naloge in uspehi so posebno oni, ki so jim bile poverjene kreacije iz Jelićeve okolice.

Druge zanimive novitete je bila vzporedna Shakespearjeva tragedija »Julij Cezar«. Vsi odri danes s podvojeno pažnjo vzporedajo Shakespearjeva dela in jih poskušajo približati današnjim družbi, s pomočjo novo pojmovanih oderskih ali igralških problemov. Beograjska drama je že lani dosegla v tej smeri znatne uspehe in tudi letos s svojimi »Julijem Cezarjem« nadaljuje započeto delo. Manj v smislu raznih novotarij, pač pa glavno z namenom, da nudi resen, harmonično zaokrožen, neplesalk, komedijantov in akrobatov svoj ne baš težki kruhek, da zabava beograjsko publiko. Nova je letos tudi opereta, kjer marširajo preko desk »staroslavne« figure raznih »Bajader«, »grofov Luksemburških« in druge. Poleg prenovljenih kinematografov so bili odprti novi. Zda jih ima Beograd že osem — teh genialnih ustanov za brezposelnost in dolga. V eni sami palači delujeta zdaj kar dva. In eden celo z baje največje dvorane v državi. Ta izredni razvoj zabavišč v srcu mesta je pričel polagoma vplivati tudi na predmestja, kjer se že poraja težnja po modernizaciji. Lani te je zanesel korak v simpatično, predmestno kafano, odkoder je zvenelo petje hripavih pevki in trušci ciganskih orkestrrov. To je živel in se veselil stari Beograd, Beograd raznih-njenih src in razpaljenih instinktov. Beograd rase in krvi: Beograd brez blaziranosti, včasih malo divji, toda iskren in priroden. Deklici z razpuščenimi lasmi si dal banko (deset dinarjev), da je zapela cel venec v srce sezajočih zvezdalink in turških pesmi, ali pa ti je zapelavala priljubljeni erotični ples »čočke« (trebušni ples) od zvokih demonične ciganske »frule«. Tedaj si videl kakor ogled žareče oči, od strasti razvnete obraze, možake, ki so na stolu in po tleh z nerazumljivimi kretnjami spremljali razburljivo drgetanje plesalkinega telesa in ki so vsi, ko je stopila med nje, da pohere denar, odštevati svoji obolus, ne da bi se je kdo dotaknil. Večino teh orkestrrov in pevki-plesalk so že danes nadomestili »solidnejši« tamburaški zbori.

Beograjska sezona

Beograd, 12. decembra.

Pred mesecem, oziroma še malo prej, je pričel tudi Beograd z intenzivnim življenjem moderne mesta. Letovišča so vrnila zadnje goste in sredi živahnih ulic, sredi mnogih novih hiš ali vsaj prvenovljenih pročelij je pričelo utripati srce sodobne družbe — sezona!

Beograd se vsako sezono vidno bliža sodobni Evropi. Čuti se stremljenje, da postane evropsko veliko mesto in vidna je tudi po »za danimi vzori. Naravno je ta razvoj v zunanostih mnogo lažji in hitrejši. Tam kjer je lani podrti kazila rhičo se letos kosači petnadstropna palača, vsa pisana reklam in naznanili. Mnogo kafanic z nizkimi okni in neprilaznimi sobami so zamenjale letos kolikor toliko moderne restav. z ruskimi zbori, jazz-bandom itd. Ker je konkurenca močna, so si nekateri gostilničarji omislili kar cele varietete v svojih lokalih. Prideš, naročiš plačo in čakaš. Na gornjem koncu dvorane črn zastor, kjer se čez nekaj časa odigravajo lahke burke z lahko muziko. Biha! In povsod drugod nehrni enako ekscentrični, enako »moderni« imen, oznanjalcih zabavo. Par lelih nožic se premetava po odru, glas, ki mu oprostiš hrupavost zaradi njegove gospodarske, par sentimentalni romanc, balet in podobno. To je repertoar zabav, ki se nenavadno hitro izpopolnjuje. Trem varietetam in barom sta se pridružila letos še dva. In to povsod služi mednarodna družba

Današnji predstavi Marlonetnega gledališča v Narodnem domu. Ljubljansko gledališče za letke bo danes v nedeljo ponovilo program, ki je bil na sporedu že danes osem dni. Igrala se bo enodejanska »Ravnatelj sena«, delce Mirana Jarca in Pocčevica trodejanska »Začarani princ«. Prva igra nam odkriva krize in težave našega odra za letke, druga pa nam prikazuje bitnca, ki se pod čudežnim vplivom višjih moči izpreobraha v enodejansko trodejansko. Predstava je ob treh, druga pa ob šestih popoldne. Za božične praznike pripravila marlonetno gledališče naši deci lepo presenečenje.

Druge gledališke predstave so kmečko prebivalstvo v Zagrebu h dne 3. januarja. Kakor prvič nastopi tudi toml praj predstavo z govornim prosvetni minister Stjepan Radić.

Nova domača opereta v Novem Sadu. V sredo je bila na novosadskem gledališkem odru premijera originalne domače operete »Knežja nevesta«, katero je napisal in zložil dirigent novosadskega gledališča, g. Rahnle-Rachca.

Kdo bo pravzaprav gledališki intendant v Zagrebu? Poročilo o izpremembah na vodilnih mestih zagrebaškega Narodnega gledališča ni kakor noče biti konec. Po vsem, kar je znano, stoji le to, da bo upravnik dr. Julij Beneš razrešen svojih dosedanjih funkcij. Najnovejši vesti pravijo, da bo imel naslednje delati za kulturno zbiranje med Ingoslavijo in Poljsko. Ker je ravnatelj drame dr. Branko Gavella pozvan v Beograd, je treba na njegovo mesto imenovati nekoga drugega. Kandidata za to službo sta bila dva, režiser Ivo Reić in administrator Josip Bach. Kakor izgleda, bo zmagal poslednji. Upravo zavoda pa prevzema včasno vodstvo dr. Čihlař-Nehalev, ki je bil doslej urednik »Jutarnjeg lista«. Med njim in med bivšim zagrebskim županom Treščecem-Baranškim se bo končno odločalo o tem kdo zasede mesto gledališkega intendantu za stano.

Proslava petindvajsetletnice smrti Janka Veselinovića. Dne 22. decembra se bo vršila v Beogradu proslava petindvajsetletnice smrti pisatelja Janka Veselinovića, ki je podaril srbskemu narodu na bojiščih največjo literaturo. O Veselinoviću je »Jutro« obširneje pisalo prijet. Beograjska publika ima nastopni spored: V torek dopoldne bo slavnostna akademija v prostorih univerze. Govori profesor Mile Pavlović in čita se povesi »Mestra«. Ob štirih popoldne bo spomin ska seja Učiteljskega društva (Janko Veselinović je bil po poklicu najprej učitelj) in slavnostni govor. Zvečer bo predstava v Narodnem gledališču. Po uvodnem govoru g. Bogdana Vasića bo čital igralec Ilija Stanojević »Spomine na Janka«. Nato se bo igrala priložnostna igra »V redakciji Zvezde« od Mihaela Sretenovića, po igri bo prikaz Veselinovićeve proze »Pante« v stilu izrecenaci Čehovih kratkih proz. Program bo zaključilo »Prelo« iz igre »Globo«, nakar se bo vršil sestanek Veselinovićevega častil ocv v »Imperialu«.

Razstava slikarja Avgusta Cernigola v Gorici. G. Avgust Cernigol, ki je letos poleg razstavil svoja dela v Jakopičevem paviljonu prireditel od 16. do 22. t. m. razstavo svojih del v Gorici. Cernigol je kot slikar zastopnik smeri aktivistov.

Igralka Grammatica v Shawovi »Sveti Ivan« v Trstu. Dne 10. decembra je nastopila v Trstu največja sodobna italijanska dramska umetnica Grammatica v Shawovi »Sveti Ivan«. Grammatica, ki je že ostavila gledališke deske, se je vrnila na oder baš radi te vloge, katero izvrstno predstavlja.

Goncourtova nagrada podeljena Génévoixu. V sredo 16. t. m. je bila po petem skratinju s slabo večino (5:9) podeljena Goncourtova nagrada Mavriciju Génévoixu. Akademija Goncourt šteje redno 10 članov, toda to pot je prisostvovalo tradicionalnemu zajtrku samo 8 članov, kajti eno mesto je izpraznjeno po nedavni smrti Clemisa Bourgesa, eden pa (Descaves) je glasoval pismeno. Mavricij Génévoix, ki je dobil lepo nagrado za letošnji božič, je star 35 let ter je živel vedno daleč od francoske prestolice. Génévoix ni modernist temveč plattelvi v slogu mojstrskih romanopiscev preteklega stoletja od Balzaca do Maupassanta. Kot vojni invalid je napisal več vojni romanov kakor »Pred Verdunom«, »Vojna noč« in druge. Delo, ki mu je priborilo Goncourtovo nagrado je roman »Rabollet«, ki je izšel to jesen.

Vsaj v bližini mestnega srca. Na periferiji seveda še vtraja stari genre, ki ga bo naraščajoče mesto brzokno zmiorov vztrajnejše odpravilo od centra. Bog ve, kakšna usoda čaka že v najbližji dohodnosti vas, »Tri liste duhana«, in »Storo sloblo«, »Tri ključke«, »Devet kočijazev« in še toliko drugih vaših sestrice, kafanic iz starega sveta! Beograd je željan zahavišč moderneza tina in postrežljivi podjetniki mu jih dajejo, zmirom bolj evropske, zmirom velikomestnejše, od onih pa, ki zabavajo beograjsko publiko vsako noč, je gotovo dve tretjine Rusov. To je ena klavnihi nalog, ki so jo prevzeli emigranti v tem mestu, kjer se poje, in igra, v varietetih, posebno pa katarah — skoro povsod Rusi in zopet Rusi. Čuden odnos!

S počtetkom sezone je oživel tudi ples. Beograd pleše mnogo, ob vsemogočih prilikah, v savskovrstnih lokalih. Kdo bi našel vse plesne šole, kjer se poučujejo najmodernejši plesne novitete s starimi vred in kjer ne usahnemo cele mesece, iz dneva v dan, »melodije« jazz-bandal! Šolam se družijo neke vrste plesni sestanki, parkrat na teden, na zabave, pol šole, običajno do zore trajajoče ranje. Da seveda še posebej ne omenim plesnih zabav; letos je otvoril njihovo vrsto — bolj v predmestju — ples društva vdovcev in vdov. Smotreno in človeko, ljubno društvo! Pa kje povsod se še pleše! Beograjska posebnost so matinee-ji raznih društev — novih in staromodnih, s otiem, izranjem in seveda s plesom. Pleše se v gosposkih kavarnah vsak dan popoldne, od pete ure dalje:

Božični pozdravi naših vojakov

Naši fantje, ki zvesto služijo kralju in domovini po raznih garnizijah naše prostrane ujedinjene države, se povodom bližajočih se božičnih praznikov tudi letos v duhu spominjajo svoje ožje domovine ter žele starišem, svoicem, prijateljem in znancem ter vsem čitateljem priljubljenega »Jutra« vesele božične praznike in srečno Novo leto.

Kakor vsako leto, smo preleteli tudi letos celo vrsto pozdravov iz raznih garnizij, ki jih bomo splošno objavljali.

Sarajevu, slovenski fantje služijo v 4. zrakoplovni skupini: Anton Rozman iz Luž pri Kranju, Vinko Piber iz Gorij pri Brodu, Alojz Resman iz Zupuz pri Bledu, Josko Zorko iz Leskovca pri Krškem, Rudolf Sanoie iz St. Vida pri Ljubljani.

Sibenik, golenci brodraske podoficirske šole kraljeve mornarice, mornarji I. razreda: Adolf Bežalj, Alojz Pelicon, Vinko Oven, Franjo Korene, Maks Zidar, Franjo Korosec, Gusti Glanini, Lofje Jeršan, Milan Miruč, Ivo Bučar, Stane Golob, Lado Leskovic, Jsko Zemljak, Tinče Plisk, Josip Veblo, Edo Verdonik, Maks Drozg, Ernest Srabotnik, Franc Molik, Srečko Kranje, Joža Tomazič, Baro Pirc, Berči Glavač, Anton Petrin. — Mornarji: Jakob Gasperič iz Zabajke pri Slov. Bistrici, Vilim Hajme, Matija Tome, Mihael Prezelj in Franc Lampret iz Ljubljane, Josip Perc, Rafael Krusić in Franc Horvatić iz Novoga mesta, Anton Omrzelj iz Metulika, Edvard Smuk iz Velikih Lašč, Franc Opara iz Trebnjega, Valenti in Bizian iz Podoljnice pri Vrhniki, Franc Mevec z Jezera pri Cerknici, Alojz Stare iz Gorij nad Kranjem, Franc Bolanitić iz Glinja pri Kranju, Fr. Bečan iz Tržica, Alfred Ojmić iz Zg. Bistrice, Janez Blagovič iz Ljutomera, Fr. Petelinšek iz Ptuja, Ludvik Muršec iz Sv. Martina pri Mariboru, Franc Stanić iz Ormoža, Rudolf Darovec iz Straže pri Novem mestu.

Boka Kotsarska, pomorski hidroavliatirčar iz Kumburja: Slavko Loboda, Josip Vojunsek, Franjo Vičar, Avgust Klemenc, Marcel Cermelj, Lovro Alžman, Ignac Jošt, Alojz Plohi, Martin Najzar, Josip Kadunc, Alojz Skulj, Anton Sršen.

Užice, mitralaska četa 4. pešadijskega polka »Stevan Nemanja«: kaplari Stanko Sever iz Kranja, Josip Vidmar iz Ambrusa, Martin Luzar iz Gabrja, Ivan Kocjančič iz D. M. v Polju, redovci: Alojz Selšek, Daniel Burkelica, Feliks Čuda, Ivan Viderzar iz D. M. v Polju, Jos. Ponikvar, Anton Zalar, Andrej Cankar, Franc Stražičar, Franc Marinšek z Iza, Franc Ahlin, Anton Goršič, Rudolf Poderžal, Anton Šeme, Josip Rus iz Grosuplje, Josip Frižnar, Alojz Zorec iz Smarja, Franc Sedej, Ivan Pleško, Peter Šibenik iz Brezovice.

Škoflje, fantje 21. polka: Janez Rupar iz Škofje Loke, Josip Antončič iz Lože, Anton Hafner iz Bitenji, Martin Kolar iz Medna, Hugo Marušig in Josip Luževac iz Ljubljane, Karol Jereb iz Smarce, Anton Vrhovnik iz

Konjice, Miha Dimc iz Depalje vasi, Alojz Romškar iz Lukovice, Alojz Mikšič iz Cerknice, Miha Jerman iz Homca, Avgust Barle iz Preske, Janez Karpe iz Most, Miha Gregorin iz Lukovice, Avgust Vidmar iz Ljubljane, Ivan Košir iz Zirov, Edvard Kramaršič, Janez Žihari in Blaž Jugočič iz Škofje Loke, Matevž Slamnik z Jesenic, Ferdinand Straus iz Javornika, Oto Vončina iz Bohinja, Edvard Plevel, Ivan Šaferšič, Franc Krašna, Srečko Kunelj, Anton Podgornik in Alojz Sever iz Ljubljane, Stanko Znidar, Matevž Slamnik z Jesenic, Andrej Branc iz Mojstrane, Andrej Jakelj iz Podkorena, Alojz Zupan iz Kranjske gore, Janez Pogačnik in Miha Kunčič iz Gorij pri Bledu, Franc Zadnikar iz Brezovice, Stanko Mulej in Anton Polak z Bleda, Josip Noč in Peter Tumaž iz Javornika, Franc Pižem iz Žetemberka, Lučkovik Dovčan iz Moistrane, Franc Mertelj z Dovjega in Franc Jerjav iz Kranjske gore. Debar, vojniki 12. pešpolka: narednik Fr. Laskin in redovci: Janko Brank, Josko Nerat, Perdo Trop, Ernest Mohorko, Jakob Blagovič, Ivo Trop, Vinko Brancič, Vitoimir Cilenšek in drugi.

Čenovič v Boki Kotsarski, mornarji III. hidroplanske komande: Kokali Anton, Perdo Pavlič, Matko Rabič, Hinko Kndrič, Leopold Tonejec, Ivan Kraševac, Slavko Skvarča, Franjo Reberšek, Ivan Bukovec, Fr. Kremžar, Andrej Stefančič, Albert Gohac, Rudolf Rakuša, Leopold Arhar, Stevo Krelja, Josip Pohulja, Alojz Ploj, Josip Ferš, Ivan Kožuh.

Čuprila v Srbiji: kapetan Janko Kozub, narednik: Martin Dačman, Stanko Čeh, Iv. Ožbalk, Slavko Ožbalt in Knaflič, službovalci v artiljerijski podoficirski šoli.

Prisilna, slovenski fantje 31. pešpolka: Matija Šnelj in Ivan Simončič iz Sinje, Vrh, Jurij Partun in Peter Zazar iz Damlj, Ivan Butala, Peter Porše, Rudolf Metelj in Peter Šterk iz Stareza trga, Ivan Budkovič iz Semiča, Ivan Gorše in Jožef Laskner iz Ohrha, Matija Knič, Matija Matkovič in Franc Likovič iz Kvasice, Peter Jakobčič iz Saborja in Jure Muhlić iz Drežnika.

Albanska granica, orožniki službovalci v južnih krajih, kaplar Konrad Jakob, narednik Franjo Bravec, podnarednik Karlo Ogrin, kaplari: Franjo Rohič, Stanko Jerkovič, Ignacij Požgaj in narednik Anton Zupnek.

Tucquegnieux v Franciji, slovenski železozradarji: Anton Mirt iz Ralherburga, Jožef Brdič iz Novoga mesta, Martin Kočevar, Dominik Balda, Mihael Milnar, Alojz Milnar, Josip Medved in Josip Brezovnik iz Zidaneza mosta, Alojz Šoln in Alojz Orsac iz Ralherburga, Martin Zacičkovnik in Josip Bec iz Celja, Anton Reholi iz Kranja, Franc Hostnik iz Kozjega in Vinko Požun iz Vidma ob Savi.

Terrenofre ob Lofrel v Franciji, slovenski rudarji: Josko Inkret iz Sv. Petra na Medvedjem selu, Anton Bučar iz Grosuplja in Josip Levstik od Sv. Gregorja na Dolencskem.

Novo!

A. M. Dostojevskij: Zapiski iz mrtvega doma I/II. del.
Golar: Bratje in sestre v Gospodu, sanje poletnega jutra.
Hamsun-Albrecht: Glad, roman.

Novo!

Vsi navedeni romani so ravno kar izšli

v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Ceneje od tovarniških cen

Športne čepice (češka volna) najboljši blago v vseh modernih fazonah

se dobijo zaradi izredno ugodnega nakupa več ti-soč komadov pri tvrdki

Anton Pres'ner, Sv. Petra cesta 14

Splošna zadovoljnost vlada povsod, odkar se zopet dobijo izborne »Pekatele« in sicer makroni, špageti, rezanci in mnogo drugih vrst za juho in prikuha.

POZOR!

Opozorjate se, da eden naj nogačev v Zgornji in znanljiv (jedo, modro ali zlato) »ključ«

traja kakor štirje pari drugič, kapite eden par in prepišite se. — Nogačev brez Zgornji »ključ« so ponarejene.

pleše se v gosposkih restavracijah, vsak dan po večerji. No, saj tam se ples ni umaknil letu; na odrih, zgrajenih v restavracijskem vrstu, je vztrajal preko suhe sezone — prezanjale so ga le poletne plohe — do njemu naklonjene zime. Pleše se tudi — pa to so že nekakšni družabni vrhunci, kjer se shaja elita in bogastvo, Mislim razne klube, ki so se močno pomnožili in kamor je dostop dovoljen le članom in njihovim gostom. S članarino je zarisana meja, ki varuje stil in duha. Tam se poleg plesa živahno razvija Beograščanom zelo priljubljeni šport: igra. Beograd ima menda že tri gosposke igralnice, popolnoma v stilu Monte Carla. Vendar naletiš tudi v predmestjih prav lahko na pisane, od vseh vetrov znežene družbe, ki se v ostri hazardni borbi medsebojno praznijo in polnijo žepa. Ta strast je globoka kakor gonja za denarjem in ni malo družin, ki malo kar doma svoje igrice, za zabavo gostov...

Istočasno s sezono zabav je pričela tudi sezona kulturnih prireditev. V to smer je pot težja in napornejša, vendar je napadek že od lani znan. Posebno v glashenem oziru. Ta stroka ima največ publiko in sicer dobre, hvaležne publike, kakor lani, le v večjem številu, posečalo Beograd tudi letos razni umetniški evropskega slovesa, kakor pevci Fsturlj, Baklanov, pianist Weingartner in drugi. Vendar važnejše se mi zdi ustanovitve beograjske filharmonije, domačega simfoničnega orkestra, ki edini lahko stvori bazo domačega glasbenega življenja. Doslej edini orkester

kraljeve garde je sicer prirejal simfonične koncerte, vendar ni mogel biti ono, kar lahko postane orkester, ki služi izredno umetniškimi ciljem in vzgoji občene. Poleg tega novega orkestra napoveduje ta mesec še orkester pevškega društva »Stankovič«, združen z orkestrom »Prijatelj glasbe« svoj prvi koncert. V tej stroki so se torej domače sile pričele koncentrirati in prevzemati glasbeno življenje v svoje roke in to jo zdrav in pomemben pojav v srbskem narodnem razvoju. Upodabljajoča umetnost je večja sirota; zanjo se šele pripravljalo tla in je še zmirom ohsonna na veliko nerazumevanje. Pomemben je trud društva »Cvijeta Zuzorić«, ki je morda malo brez sistema — pričelo vztrajno prirejati razstave in utirati tej stroki pot v širšo javnost. Spomladi baie že namerava pričeti z zidanim lastnega umetniškega paviliona, ki bo izpolnil občutno vrzel tukajšnjih kulturnih stremljenj. — gledališče še posebej omenjati kot glavni faktor kulturnih prireditev bi bilo odveč. Pač pa Narodno univerzo, ki prireja vsak dan polnolna predstave, a je o vsemogočih predmetih in ki so zmirom dobro obiskana. Predvajanje prireja tudi francoski klub, razna druga društva in posamezniki. Če pripišemo letos že precej prebujeni intres za zimski šport — evo, beograjske sezone v glavnih obirih, letos že izmišljenije in mnogostranejši kakor lani, z nebroj klicami razvoja v bodočem letu.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Mrtvilo na tržišču zasebnih vrednot. — Prijaznejše razpoloženje za vojno škodo. — Devizno tržišče brez posebnih sprememb. — Valovanje francoskega franka in poljskega zlatnika.

Zagreb, 19. decembra.

Na efektnejem tržišču je dalje vladalo veliko mrtvilo. V močnejših bančnih vrednotah je prišlo nekoliko večkrat do zaključkov. Prastrediona je celo poskočila na 950, dočim so drugi močnejši papirji ostali brez sprememb. Se manj je bilo zaključkov v industrijskih papirjih. Izvenkulinski papirji so bili brez prometa. Nekaj več prometa beležijo ta teden državne vrednote. In to največ pod vplivom čvrstega razpoloženja v Beogradu, kjer je v tork Narodna banka nastopila z močnimi intervencijami, ki so tudi popravile tečaj presu 320. V naslednjih dneh se je vojna škoda dvignila: promptna na 324 do 326, za ultimo decembra pa na 325 do 327. Včeraj je vojna škoda zopet nekoliko oslabila.

Devizno tržišče je bilo ta teden brez posebnih sprememb. Dinar je bil v početku tedna nekoliko slabši, kar se je odrazilo v neznatnem napredovanju deviz v Zagrebu, včeraj na so devize znova oslabele pod vplivom močnejše novice dinarja v Curihu. B'aga je bilo vedno dovolj in Narodni banki ni bilo treba intervenirati. Deviza na Pariz je v ponedeljek močno padla, in sicer na 203, potem pa se je zopet popravila. Enako velja za poljski zlatnik. Proti koncu tedna so v Newyorku nazadovale vse evropske devize razen švicarskega franka.

V današnjem svobodnem prometu se v privatnih vrednotah ni poslovalo. Prav tako ni bilo večjega zanimanja za vojno škodo. Čulo se je samo blago: promptno po 325.50, za ultimo t. m. na po 326. Na deviznem tržišču je bila v svobodnem prometu tendenca nespremenjena. Promet minimalen. Tečaj brez večjih sprememb; le deviza na Pariz je znatneje poskočila, tako, da je denar zabeležil 215. Vzrok temu je močnejši porast na mednarodnih tržiščih, kar se spravlja v zvezo z imenovanjem novega francoskega finančnega ministra Dou-

merja, od katerega se pričakuje, da bo spravil v red francoske finance. Blaga je bilo v Zagrebu dovolj. Čulo se je za blago naslednje taksacije: Dunaj 796, Italija 227.75, London 273.75, Praga 167.25, Svica 1089.75.

Ljubljanski trg

Ta teden so bile v Ljubljani naslednje cene: Meso: goveje 15 — 19, teletina 17 — 20, svinjina 20 — 27, slanina 22.50 — 29, mast 30 — 31, kunka 35 — 37, prekajeno meso 30 — 35, koštrunje meso 14 — 15, kozličevina 20, konjsko meso 7 — 9, krakovske klobase 45, hrenovke in safalade 33, sveže in polprekajane kranjske 32 — 40, sihe kranjske 67, prekajeni slanina 30 — 35 Din kg. Perotina: piščanec 15 — 25, koka 25 — 35, petelin 30 — 40, raca 30 — 35, nepitana gos 60 — 80, pitana gos 120 Din komad. Domači zajci: 15 — 25 Din komad. Divjačina: divji zajec 25 — 60, poljaka jerebica 15 — 18, gozdna 25 Din komad. rna 20 — 35 Din kg. Rihe: krapi 26 — 32, linje in šuke 25 — 30, svile 50, klini 13.50 — 15, mreže 17.50 — 20 Din kg. Mlečni proizvodi: mleko 3 — 3.50 Din liter, sirovo maslo 45, čisto 60 — 64, kuhano 45, hovinjski sir 38 Din kg. Jajca: 2 Din komad. Sadje: jabolka luksuzna 8, I. 6, II. 4 — 5, III. 3 — 3.50, hruške: luksuzne 12, I. 10, II. 8, III. 6, maroni 8 — 12, orehi 10, luščeni 35, suhe češnje 10 — 12 Din kg. Šnecerijsko blago: kava 42 — 74, pražena 56 — 88, kristalni sladkor 12.50, v kockah 15, riž 10 — 13, testenine 10 — 14, čaj 75 Din kg. Mlevske izdelke: pšenična moka «0» 5.25 — 5.50, kaša 6 — 6.50, lepreni 6.50 — 7, ječmenček 9 — 14, koruzna moka 3 — 3.50, koruzni zdrob 4 — 5, pšenični zdrob 6.50 — 7, aidova moka 7 — 9.50 Din kg. Žito: pšenica 340 — 350, rž 240 — 290, ječmen 240 — 260, oves 245 — 260, prosa 275 — 300, koruza 230 — 235, ajda 300 — 325, fižol 350 — 360, grah 400 — 500, leča 600 Din za 100 kg. Gorivo: premog 40 — 46 Din za 100 kg; trda drva 160 — 180, mehka 100 Din za kušnični meter. Krma: sladko seno 80 — 100, polsladko 75, kisto 60, slama 50 za 100 kg. Sočiva in zelenjava: endivija 15 — 18, motovilce 20 — 25, radič 15, zelje 1 — 1.75, kisto zelje 3, ohrovt 2 — 3, karfiola 8 — 15, kolerabe 0.75 — 1, špinata 10 — 15, paradižniki 15, čebula 3, česen 15, krompir 1.25 — 1.50, kisa repa 2.50 Din kg.

Mariborski trg

Včeraj so pripeljali slaminari na trg 62 vozov z mnom po 12.50 — 25 Din kg. Zasklanih svinj je bilo 166 po 15 — 17.50 Din kg. Nadalje so pripeljali kmetje 12 vozov krompirja, ki se je trgoval po 1 — 1.50 Din kg.

Ostale cene: Perotina: kokoši 45 — 50, piščanci 16 — 39, gosti 70 — 80, race 35 — 40, purani 65 — 125 Din komad. Domači zajci: 10 — 40 Din komad. Zelenjava in sadje: česen 12 — 18, ohrovt 1 — 5, kisto zelje 3, kisa repa 2 Din kg, sveže zelje 1 — 3.75, endivija 0.75 — 1.25 Din glava. Sadje: jabolka 5 — 8, hruške 6 — 10 Din kg. Mlečni proizvodi: smetana 14 — 16 Din za liter. Jajca: 2.25 — 2.50 Din komad.

Dalje so pripeljali kmetje 8 vozov sena in 7 vozov slame. Cene: seno 75 — 80, slama 52.50 — 60 Din za 100 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (19. t. m.) zaradi pravoslavnega praznika sv. Nikole ni poslovala.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (18. decembra). S chilcaške borze prihajajo poročila o znižanih tečajih kar je povzročilo na Dunaju mlačnejše razpoloženje. Najdražje v šilgih za 100 kg vključno blagovnoprometnih davek brez carine na debelo: pšenica: domača 40 — 41, marchfeldska 38.75 — 39.25, madžarska poljska 45 — 46.50; rž: domača, marchfeldska 30 — 30.50; ječmen: domači 35 — 42; turščica: nova 22.50 — 23.50; oves: domači 28.50 — 30.50, madžarski 27.50 — 29.50.

Razdružitev. V torek 29. t. m. bo imela Kreditna zadruga, r. z. o. z. v Ljubljani, v posvetovalnici Hipotekarne banke izredni občni zbor, na katerem se bo sklepalo o razdružitvi zadruge.

Nova pokrajinska banka. V Priledoru v Bosni se je ustanovila Poljska banka z delniško glavnico 2 milijona dinarjev. Koristi tiralna glavna skupščina se bo vršila 21. svečana 1926.

Plačilne težkoče praške bančne tvrdke. Praška bančna tvrdka Adamović & Co. je prišla v plačilne težkoče in hoče doseči izvensodniško poravnavo.

Promesditev madžarske šampanske tvornice v Beograd. Iz Budimpešte poročajo: V tukajšnjih strokovnih krogih je razširjena vest, da bo tvornica šampanca v Pecu prihodnjo pomlad prenesla svoj obrat v Beograd. Stoji bodo demontrani in prepeklani v Jugoslavijo.

Conovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga, veljaven od 15. do 31. t. m. je objavljen v «Uradnem listu» št. 112.

Konkurz je razglašen o imovini Toma Veldina, trgovca v Grabah pri Središču. Prvi zbor upnikov bo pri okrajnem sodišču v Ormožu 29. t. m. ob 9.

Odprava konkurza. Konkurz, razglašen o Prekmurjski gospodarski zadrugi, r. z. z. t. z. v Dolini Lendavi, je odpravljen ker je bila vsa masa razdeljena.

Naknadni ugotovljeni narok. Za ugotovitev naknadno prijavljenih terjatev kakor tudi za razpravo in sklepanje o prisilni poravnavi v zadevi prezadolženca Franca Bodlaja, posestnika in trgovca v Kregarjevom, se določa narok na 31. t. m. ob 10. pri okrajnem sodišču v Kamniku.

Uvedba notranjega čeravnca na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Pogajanja med Avstrijsko narodno banko in ruskim novčaničnim zavodom glede notranjega čeravnca na Dunaju, so v glavnem končana. Najbrže bo ruski čeravec začel notirati na Dunaju že s početkom prihodnjega leta.

Krepak porast francoskega franka. Deviza na Pariz, ki je v Curihu predvčerajšnjim porasla na 1918 in pol, je poskočila včeraj dalje na 1995. Čvrsta tendenca za frank prihaja iz Londona. Vzrok so ji baje vesti o predstojajočih pogajanjih za zmanjšanje poostitja Francije.

Konkurenca češkemu steklu v Jugoslaviji in Rumuniji. Iz Prage poročajo: V češkoslovaških interesiranih krogih vzbuja v zadnjem času veliko pozornost dejstvo, da v Rumuniji in Jugoslaviji zelo iščejo kvalificiranih češkoslovaških steklarjev. V Rumuniji nastajajo namreč nove tvornice stekla enako se je v Jugoslaviji zgradila nova tvornica stekla v Zaječaru. Na ta način je izvoz češkoslovaškega stekla na Balkan rečno ogrožen.

Ohiok novčanice v češkoslovaški se je zmanjšal v drugem tednu t. m. za 206 milijonov na 7519 milijonov Kč.

Potrjevanje prisilne poravnave v konkurni. Potrjena je poravnava, ki jo je sklenil prezadolženec Davorn Brečko, posestnik v Savskem Brestovcu (Rathenburg), s svojimi upniki za 30% njihovih terjatev brez obresti.

Milijunska insolvenca v Berlinu. Velika berlinska tvrdka damske konfekcije Löwenthal & Levy, d. d., je zaprosila za poslovno nadzorstvo. Pasiva znašajo okrog 1.5 milijona mark.

Zvišanje davčnega minima v Nemčiji. V Nemčiji se je minimum za obdavčenje delovnega zaslužka dne 3. t. m. zvišal od 80 na 100 državni mark mesečno.

Praški akord o predvojnih dolgovih. Do 15. t. m. so imele posamezne države ratificirati v Pragi sklenjeni akord o ureditvi predvojnih dolgov in javiti to reparacijski komisiji. V Avstriji se je to že zadnje dni zgodilo, tako da bo, ako se to izvrši še s strani drugih držav, Avstrija začela v januarju s predvidenimi plačili. Kakor poročajo, le če madžarska vlada ratificirala ta dogovor in bo vplačala prvo rato (3—4 milijone zlatih kron) 2. januarja v skupno blagajno v Parizu.

Omejitve dolgoročnih inozemskih posojil italijanskemu zasebnemu gospodarstvu. S kraljevim dekretom se je v Italiji odredilo, da ne sme noben zavod in nobena trgovska družba ali trgovska tvrdka vzeti v inozemstvu posojila, ki teče preko enega leta, ne da bi se prosilo poprej za izrecno dovoljenje s strani finančnega ministrstva. To dovoljenje se bo podeljevalo samo, ako se bo dokumentarno obrazložilo povod za posojilo in njegovi pogoji. Samo taka prošnja ima izgled, da se bo upoštevala.

K polomu italijanske banke v Bondi. Nad rimsko banko Bondi, ki se nahaja kakor znano že dalje časa v plačilnih težkočah, je razglašen bankrot. Prvo zborovanje upnikov bo 2. januarja 1926.

Borze

19. decembra:

CURIH. Beograd 9.185, Berlin 123.30, Newyork 517.75, London 25.125, Pariz 19.995, Milan 20.89, Praga 15.35, Budimpešta 0.007260, Bukarešta 2.405, Sofija 3.775, Varšava 55, Dunaj 73.

TRST. Efekt: obligacije Julijske Kraljeve 68, Živnostniská 278, Askurazioni Generali 7590, Lloyd 1005, Occenta 161, Spliti cement 462. Devize: Beograd 43.90 do 44.10, Dunaj 345 — 355, Praga 73.50 do 74, London 120.10 — 120.25, Pariz 95.50 do 96, Newyork 24.75 — 24.85, Curih 477 do 480. Valute: dinarji 43.50 — 44 dolarji 24.70 — 24.80, 20 zlatih frankov 94 — 97, zlata lira 478.64.

BERLIN. Beograd 7.425, London 20.352, Newyork 4.195, Curih 81, Dunaj 59.18, Milan 14.925.

Prevzetnost

Kupimo brzojavne droge

borove, smrekove in jelove, obeljene, 25% od 7-5 do 9 m, 75% od 10, 11 in 12 m, vrh 13 do 15 cm. Obvezne ponudbe na enobom množino, časa in cene franco meje Italija poslati na I. Kralj i sinovi, Zagreb, Medjašna 5.

Dobra prstna vinska kapljica

se toči vsak čas v Mariboru, Tržaška cesta 3, «Pri veseljem kmetu», istovestno garantira domača kuharica za izborna gorila in mrlja jedila, 12423 a. Za obilen obisk se priporočata gostilničarja.

V našem se odda v prometnem kraju trgovina z mešanim blanom in gost in

Pogoji ugodni. Pismene ponudbe pod «Dobro» na ALOMA COMPANY, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1. 12551 a

Na obroke in posodo prve svetovne fabrike: STEINWAY, FÜRSTER, ROSENDOFF, FELD, Original STEINWAY itd. dobite pri muziko-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matice) ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata. Istelel najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, mojstrostih violon in najfinjših strun. Največja in najboljša tvrdka Jugoslavije! 67a

Iščemo za nastop 15. januarja ali 1. febr. 1926

korespondentko

starejšo moč, ki obvlada popolnoma slovenski in nemški jezik, slovensko in nemško stenografijo in strojepisje. Začetna plača Din 2000, oziroma po dogovoru. — Dopise s prepisi spričeval o šolski izobrazbi in prakti prosimo nasloviti na «Korespondentka št. 111» na upravo «Jutra».

Preselitev.

Uljudno naznanjam svojim cenj. naročnikom, da sem se preselil v svojo novo od stavne zadrage «Hera» z eno hčo na Kodeljevem in se najopije priporočam še za nadaljno naklonjenost.

Pavel Poglašen, krojaški mojster, Kodeljevo.

France Sterle

je danes, vdan v voljo božjo, previden s tolažili sv. vere v 80. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, 20. t. m. ob 4.15. uri iz hiše žalosti, Sp. Šiška, Vodm-kova c. 13 na pokopališče k sv. Križu.

Ljubljana VII. 18. dec. 1925.

Zalujče rodbine Sterletove.

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Na Dunaju izučena

magerka

za telesno in obrazno masažo se cenjenemu občinstvu najopije priporoč.

Antonija Burger Miklošičeva cesta št. 7, III. nadst.

«Jutro» roman

LUCIFER

Kateriga skorinskor napada vsakih deset dni, je to knjiga, ki jo vsi ljubijo. V njej so vsi ti svetovni dogodki, ki jih vsi ljubijo. V njej so vsi ti svetovni dogodki, ki jih vsi ljubijo. V njej so vsi ti svetovni dogodki, ki jih vsi ljubijo.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice, bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vzame 1000 60 Din

Ilustrirana 60 Din

Pristna ljutomerska vina
letnikov 1921, 1923 in 1924 prodaja od 56 l naprej in cele vagone po ugodni ceni
Gjuro Valiak
„Grajka klet“
Maribor

Zahvala.

V globoki boleti vsled ne nadne izgube našega srčnjoljubljenega soproga, gospoda

Petra Forčešina

izrekamo tem polom iskreno zahvalo vsem, ki so mi izrazili svoje sožalje in vsem onim, ki so me tolažili ob bridki iztebi ter onim, ki so spremili pokojnika k večnemu počitku.

Zalujča soproga in sinček.

Tužnim srcem naznanjamo, da je sinoči po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere preminula naša dobra mama, stara mama, sestra in teta, gospa

Marija Vozelj

Pogreb nepozabne bo v ponedeljek popoldne ob 2. uri iz Hiralnic sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k sv. Križu. Ljubljana, 19. dec. 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

Fr. Michelitsch
modna trgovina
Maribor, Gosposka ul. 14

Gospodinja, šivilje, obrtniki!
Dosedaj neprekosljivi
KÖHLER z desetletnim izkuštvo
se dobe v najmodnejših opreah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki
IVAN AUERHAMMER,
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 3.
Zaloga za Gorenjsko: Lovro Rebolj v Kranju
Prodaja se tudi na obroke!

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša ljubljena mati, stari mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Terezija Debevc roj. Jakopič

vdova po bančnem ravnatelju

v soboto, 19. t. m. ob 21. mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 21. t. m. ob 15. iz hiše žalosti na Mirju št. 4, na pokopališče pri Sv. Križu. Miše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

Blagi in nepozabni materi bodi ohranjen trajen spomin!

Ljubljana, dne 19. decembra 1925.

Stanko Debevo, art. kap. I. kl., sin, Tilly Debevo, roj. Lah, sinaha — Josip in Rihard Jakopič, brata.

Klub ljubiteljev sportnih psov v Ljubljani, naznanja svojim članom in prijateljem tužno vest, da je njegov ustanovitelj, najmarljivejši odbornik in urednik, gospod

Lovro Tepina

dne 18. t. m. nenadoma preminul. Pogreb se vrši dne 20. decembra ob pol 4. popoldne iz žrebčarne na Selu. Ohranimo ga v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 19. decembra 1925.

Za Božič nudim veliko ter skrbno sortirano zalogo. Blago za obleke, flanelo za bluze, sukno za plašč. Crep de ohin in taft za p'ne obleke. Čirke, rlate in srebrne volants. Žepni robel, plateni polpalmeni in balis. Nogavice, valence, modne v vseh modnih ravah. Rokavice, pletene in tkane. Telovnike za doma in go-pode. Lovske no-avice, dokol nice in modne kratke nogavice. Pullovero za gnanje in dame. Spornice perila iz z-mil. Otoci e ipo tne oblike. Moderne čep ce. Stalce, brle z: gospode in za smoking. Spod je bluze, spalne srajce in nazamnice. Bogata zaloga kraljev. Ostanke izvanjske nizke cene. Solidne cene. Točna postrežba. Tel. 128. 12451 a

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

PRVI DEL.

Kazma, razlagalec sanj.

1. poglavje.

Novica za Monte Irvina.

Monte Irvin, mestni svetovalec in bodoči londonski župan, je nemirno hodil po bogati knjižnici v svoji hiši v Prince's Gate. Med zobmi je mečkal ostanek ugasle smotke. Suh prepelčar je ležal pred kaminom. Njegove biserno svetle oči so sledile nervoznim kretnjam hišnega gospodarja.

Monte Irvin je imel petinštirideset let in je bil videti zdrav. Nekateri so ga celo smatrali z lepega moža. Imel je krepko telo, ki pa nikakor ni bilo debelo. Skrbno počesani črni lasje, brke in sveži, skoraj sirovi obraz, ki pa je kazal dostojanstvo vsega njegovega obnašanja, so mu dajali skoraj nekaj vojaškega. Kot bivši rezervni oficir je skrbno čuval svojo vojaško zunanost, čeprav ni nikoli služil in tudi v svoji skromnosti nikoli ni uporabljal svojega vojaškega čina.

Način njegovega smeha in orientalski izraz njegovih črnih oči, kojih trepalnice so bile napol povešene, sta razodevala delno semitsko pokolenje, kar pa se vobče ni opazilo v njegovem obnašanju, ki ni bilo prostaško, temveč obnašanje moža, ki je imel lepe uspehe v svojem življenju.

V istini je Monte Irvin uspel v vseh zadevah svojega življenja, razen v žalostni izjemi svojega zakona. Ni bilo dolgo, kar so se pojavile gube na njegovem čelu. Njegovi tovariši, ki so ga poznali kot vzdržnega človeka, so opazovali v restavraciji mestne hiše, kjer je vsak dan kosil in kjer je bil znan kot jedec, da v zadnjem času malo je, a mnogo pije.

Nenadoma se je prepelčar dvignil z mrzlično nemirnostjo, značilno za te vrste psov, in je začel lajati.

Monte Irvin je obstal in poslušal.

— Leži! je dejal. Miruj!

Pes je tekel k vratom in strastno vohal. Iz daljave so se začeli nerazločni glasovi. Irvin, ki se je za trenutek obotavljal, je stopil naprej in odprl vrata. Pes je hitel, hlastajoč v razburjenju skozi vrata, z Irvinovega obraza pa je izginila zadnja poteza upanja, ko je zapazil veliko, lepo dekle, ki je stalo na hodniku in govorilo s prvim lakajem Hinkesom. Obklečena je bila v umazan nepremočljiv plašč, imela je rumeno-rjave visoke čevlje in koničasto čepico vojaške vrste. Irvin bi se bil najrajši umaknil, toda dama se je okrenila in ga opazila pri vstopu v knjižnico. Prisiljeno se je nasmejal in se ji približal.

— Dober večer, Miss Halley, je dejal in skušal govoriti veselo, kajti od vseh prijateljic svoje žene je imel že najrajši Margaretto Halley. Ali ste mislili, da je Rita doma?

Dekletov obraz je razodeval zmedenost. Njena lica in njene bistro oči so kazale, da je popolnoma zdrava, toda ta večer so se ji oči izredno blestele, njena lica pa so bila bleđa.

— Da, je odgovorila, mislila sem, da bo doma.

— Žal vam ne morem povedati, kdaj se bo približno vrnila. Toda prosim, vstopite. Hočem povprašati...

— O ne, nikar se ne motite, nimam časa, hvala. Upam, da mi bo telefonirala, ko se vrne.

— Ali ji lahko kaj sporočim?

— Dobro — obotavljala se je trenutek — lahko ji poveste, če že hočete, da sem se šele ob osmih vrnila domov, zato nisem mogla priti prej.

Naglo je pogledala Irvina, vgriznila v ustnico in je tiho rekla:

— Rada bi jo bila videla.

— Ali je hotela z vami osebno govoriti?

— Da, Popoldne mi je pustila pismo.

Pri teh besedah je dekle spet zmeden pogledalo Irvina.

— Dobro, kaj se hoče, je dejala in mu z nasmehom ponudila roko: Lahko noč, Mr. Irvin. Nikar se ne motite in ne spremljajte me do vrat.

Toda Irvin je šel mimo Hinkesa z Margaretto Halley do duri. Vlažna megla je valovala okoli cestnih svetilk in majhnega avtomobila, ki je stal pred hišo in kojega motor je glasno ropotal.

— Kakšna noč! je dejal. Megla in vlaga!

— Vraže vreme, kaj ne? je reklo dekle smeje in se obrnilo na stopnicah, tako da se je luč, ki je sijala iz veže, zasvetila na njenih belih zobeh in dvignjenih očeh. Natikala si je velike kožuhaste rokavice in Monte Irvin je na tišem primerjal ta sveži, atletski tip lepote z nežno, eksotično ljubkostjo svoje žene.

Odprla je vrata majhnega avtomobila in se odpeljala, pozdravljajoča z roko, oblečeno v debelo rokavico, Irvinu, ki je stal med vežnimi vrati in gledal za njo. Ko je rdeča zadnja luč avtomobila izginila v megli, se je vrnil v hišo in šel nazaj v knjižnico. Če bi le vse prijateljice njegove žene bile take kot Margaretta Halley, si je dejal sam pri sebi, bi mu bile morda prištedene vse nervozne slutnje, ki so ga spravljale naravnost v obup. Njegove misli so spet navdajale te zastrupljene slutnje in spet je začel hoditi po knjižnici, v strahu in pričakovanju onega, ki naj bi potrdilo njegova najtemnejša domnevanja. Niti opazil ni, da je bil ves čas svojega pogovora obdržal ostanek ugasle smotke med zobmi. Še sedaj ga ni odložil, korakajoč po dolgi sobi od enega konca do drugega.

Potem pa je prišla pričakovana novica. Telefon je zazvonil.

Monte Irvin je stisnil pesti in globoko vzdihnil. Barva njegovega obraz se je tako spremenila, da bi bilo to dejstvo vzbudilo zanimanje zdravnika. Vendar se je obvladal in stopil k mizici, na kateri je stal apart. Porinil je konec smotke v levi kot ust in dvignil slušalo.

— Halo!

— Gospod, nekdo, ki se zove Brisley, želi...

— Zvežite me z njim!

— Dobro, gospod.

Sledil je kratek presledek, nato pa je dejal Monte Irvin:

— Da?

— Ime mi je Brisley. Imam poročilo za Mr. Monte Irvina.

— Monte Irvin govori. Ali imate kakšno novico, Brisley?

Irvinov krepki moški glas je pričal, da se komaj obvladuje.

— Da gospod. Gospa se je odpeljala v avtotaksijo od doma do Albermarle Street.

— A!

— Šla je v stanovanje Sira Luciana Pynea...

— Da!

— Dvajset minut pozneje je prišla ven v njegovem spremstvu. Šla sta v Old Bond Street. Tam jih je srečal Quentin Gray...

— A! je vzkliknil Irvin.

— Ravnokar je izstopil iz taksija. Vsi so nato odšli v stanovanje vedeževalca in razlagalca sanj Kazme.

Barva Monte Irvinovega obraza se je začela spreminjati. Ko je bil zazvonil telefon, je precej prebledel, sedaj pa se mu je vračala njegova navadna sveža barva.

— Naprej! je zapovedal govorilcu, ki je napravil presledek.

— Sedem minut pozneje, je nadaljeval nosljajoči glas, je prišel Mr. Gray sam na cesto. Poklical je mimohiteč taksij, toda voznik se ni hotel ustaviti. Mr. Gray je bil videti silno razburjen.

Nevidni govornik je čital iz beležnice, zato je bil njegov glas enakomeren in stavi skrajšani. Poročilo se je čulo, kot bi ga dajal policijski stražnik svojemu predstojniku.

— Naglo je odšel v smeri Piccadillyja. Tovariš mu je sledil. V bližini Ritza je dobil taksij. Vrnil se je z njim v Old Bond Street. Tekel je po stopnicah navzgor in ostal zgoraj štiri in pol do pet minut. Nato je prišel na cesto. Bil je zelo bled in vznemirjen. Odslavljal je voz in odšel. Tovariš mu je sledil. Videl je, kako je vstopil Ar. Gray v Prince's Restaurant. V veži je srečal Mr. Gray neznanega gospoda. Po kratkem pogovoru sta sedla v restavraciji k večerji, kjer sta še sedaj, kot je ugotovil moj tovariš, ki jima je sledil. Govorim vam iz postaje Dover Street podzemne železnice.

— Dobro, toda moja žena?

— Neki inozemec, skoraj gotovo Egipčan, menda kak služabnik Kazme, je prišel iz njegovega stanovanja nekaj trenutkov potem, ko je bil Mr. Gray poiskal taksij, in je odšel. Sir Lucian Pyne in gospa žena sta še vedno v stanovanju Kazme.

— Kaj je vzkliknil Irvin, potegnil iz žepa uro in pogledal nanjo. Saj je vendar osma ura že minula.

— Da, gospod, vse je zaprto, druge prodajalne v hiši so zaprli že ob šestih. Kazmina vrata so zaključena. Potrkal sem nanja, a nisem dobil odgovora.

— Nemogoče, kar mi pravite! Mora biti še kak drug izhod?

— Ne, gospod... Moj tovariš je ravnokar prišel. Javlja mi, da ja zapustil oba gospod pri vinu v restavraciji.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Za celo Slovenijo se vrši velika božična prodaja

v veletrgovini R. STERMECKI, CELJE, do 24. decembra po strahovito znižanih cenah.

Tekstilna roba.

Vzorčast Etamin 53 cm	Din 6.—
Modni Etamin 95 cm	> 17.—
Vzorčast Krep 70 cm	> 9.—
Pisano Cefir 68 cm	> 8.50
Bela natur tkanina 80 cm	> 11.—
Finj moden šifon 82 cm	> 15.—
Belo platno za prčke	> 25.50
Modni parhant 70 cm	> 15.—
Krasni flanel 75 cm	> 14.—
Polvlna z efektom 100 cm	> 24.—
Trpežni ševjot 105 cm	> 29.—
Karo-voľna za kostume 140 cm	> 44.—
Modni ševjot 110 cm	> 38.—
Damsko sukno 135 cm	> 45.—
Sukno za plašče 132 cm	> 74.—
Ševjot-Kamgarn 142 cm	> 49.—
Močno sukno 142 cm	> 75.—
Trpežni kamgarn 142 cm	> 86.—

Konfekcija.

Dekliške pari. oblecke	Din 42.—
Pantovski suknjeni kostum	> 190.—
Pantovska pelerina	> 90.—
Plašči za dekle	> 170.—
Damski plašč	> 360.—
Sportna flanel bluza	> 60.—
Sukneno sportno krilo	> 75.—
Damska flanel obleka	> 150.—
Modne moške hlače	> 100.—
Jahalne hlače	> 125.—
Suknena moška obleka	> 520.—
Moška kratka suknja	> 400.—

Moški klobuki.

Volneni, ozki kraji	Din 68.—
Volneni, modna oblika	> 76.—
Modni volneni klobuk	> 108.—
Finj volneni klobuk	> 125.—
Plišasti klobuk fini	> 190.—
Klobuk iz zajčje dlake	> 200.—
Specialiteta »Ita«	> 240.—
Pantovski klobuki	Din 45—63

Obutev.

Otročji močni čevlji 19/25	Din 30.—
Otročji močni čevlji 26/29	> 76.—
Otročji močni čevlji 30/35	> 102.—
Ženski nizki iz telet	> 140.—
Ženski nizki iz boksa	> 175.—
Ženski nizki iz ševreta	> 205.—
Ženski nizki iz laka	> 270.—
Ženski visoki iz telet	> 155.—
Ženski visoki iz boksa	> 185.—
Zelo močni gojzerji 36—39	> 160.—
Zelo močni gojzerji 40—46	> 240.—
Delavski čevlji	> 155.—
Moški iz teletne	> 160.—
Moški iz boksa	> 185.—

Moško perilo.

Srajca pis. prsa	Din 37.—
Bela pike srajca	> 58.—
Pisano modna srajca	> 86.—
Pina frak srajca	> 128.—
Trpežne molino hlače	> 23.—
Bela gradil hlače	> 42.—

Damsko perilo.

Srajca iz platna	Din 44.—
Srajca iz šifona	> 50.—
Srajca iz fin. batista	> 96.—
Hlače iz šifona	> 50.—
Hlače iz batista	> 76.—
Kombineza krilo	> 72.—
Kombineza hlače	> 96.—

Pletenina.

Nogavice otročje	Din 7.50
debele zimске	> 10.—
1 dinar za vsako leto	> 9.—
Moške nogavice	> 30.—
Moške volnene nogavice	> 13.50
Damske bomb. nogavice	> 23.—
Damske flor. nogavice	> 27.—
Damsko modno marm.	> 33.—
Modni svileni šal	> 18.—
Damske rokavice	> 23.—
Moške rokavice	> 14.—
Čepice otročje	> 20.—
Čepice deklishe	> 60.—
Čepica in šal	> 31.—
Damske male	> 27.—
Damske reform hlače	> 58.—
Moška srajca	> 54.—
Moška maja	> 130.—
Telovnik moški	> 50.—
Telovnik za fante	> 140.—
Sveater za moške	> 57.—
Sveater za fante	> 65.—
Damski žemper	> 125.—
Damski telovnik	> 125.—

Modna roba.

Plet. svil. samovoznika	Din 10.—
Svilena samovoznica	> 20.—
Težka modna svila	> 47.—
Moderna kravata	> 14.—
Trpežne naramnice	> 17.—
Moške podveze	> 7.—
Damske podveze s pasom	> 30.—
Moderna sportna kaša	> 36.—
Damski žep. robci tuc.	> 39.—
Moški žepni robci tuc.	> 42.—
Svileni žepni robci kom.	> 7.50
Svilena anarke šerne kom.	> 147.—

Torbarska roba.

Močna listnica »kroko«	Din 42.—
Pina listnica batik	> 50.—
»Kroko« denarnica	> 38.—
»Kroko« torbica	> 59.—
Pina lak torbica	> 50.—
Damski lak, pasi 2 cm	> 4.—
Damski lak, pasi 3 cm	> 6.—
Damski lak, pasi 4 cm	> 8.—
Zonna oledala	> 8.—

Postelina in namizna oprema.

Postelna garnitura	Din 310.—
Kavna garnitura. barv.	> 66.—
Platnena tedilna garnitura	> 200.—
Madras zastor garnitura	> 120.—
Bel servileti 60/60 cm tuc.	> 103.—
Barv. serv. 40/40 cm tuc.	> 43.—

Namizni prt 120/120	> 52.—
Protir brisače	> 17.—
Klot odeja s klot podlago	> 235.—
Flanel odeja (bomb.)	> 50.—
125X180 cm	> 50.—
Odel. mod. rožasta	> 123.—
130X180 cm	> 123.—
Voln. flanel odeja	> 290.—
125X180 cm	> 162.—
Stenska preproga 70/175 cm	> 162.—
Predpostelna smyrna imit.	> 67.—
50/100	> 67.—
Lepi juta tekači 65 cm	> 31.—
Lepi juta tekači 90 cm	> 62.—
Sobna preproga 140/220 cm smyrna imit.	> 310.—
200/300	> 660.—
Linoleum tekači 68 cm	> 51.—
Linoleum tekači 70 cm	> 56.—
Linoleum tekači 100 cm	> 95.—

Jeklena in nožarska roba.

Poniklani lasostrižnik	Din 35.—
Škarje za striž. »Soltingen«	> 29.—
Jeklena britva	> 10.—
Jeklena britva fina	> 20.—
Brivni aparat	> 15.—
Brivni noži 10 kom.	> 23.—
Škarje za vezenje	> 8.—
Škarje za šivilje	> 13.—
Manikr garnitura	> 25.—
Garnitura za šivanje	> 54.—
Žepni nož iekleni	> 3.40
Jedilno orodje tuc.	> 70.—
Jedilno orodje ponikljano	> 170.—
Alumin. žlice tuc.	> 32.—
Zelne škarje	> 2.60

Kosmetični predmeti.

Finj parfum	Din 4.—
Finj »Elida« parfum	> 12.—
Kolinska voda	> 15.—
Zobna krema	> 8.—
Zobni prašek	> 6.—
Odol za zobe	> 35.—
Pina toaletno milo	> 2.10
Glycerin milo	> 2.60
Sneek milo	> 4.—
Fau de Cologne milo	> 4.60
Finj Shampoo	> 1.75
Finj »Elida« Shampoo	> 3.25
Brivno milo	> 2.90

Razno.

Harmonike na meli:	Din 240.—
enoredne	> 400.—
dvoredne	> 250.—
Ustne harmonike 8 glas.	> 4.—
Ustne harmonike 14 glas.	> 7.—
Ustne harmonike 16 glas.	> 12.—
Ustne harmonike 32 glas.	> 20.—
Krtače za oblike Din 10, 15, 20.	> 25.—
Krtače za lase Din 18.—	> 25.—
Krtače za zobe Din 4.50, 5.50.	> 4.25
Glavnik žepni Din 1.50.	> 7.50
Glavnik za prali Din 6.—	> 9.—
Glavnik česalni Din 5.—	> 9.—

Opekarna

s okroglimi pečmi, novimi stroji s milnom in žago na prometnem kraju na pod soto ugodni pogoji. Posušbe na Publicitas d. d. oglašni zavod, Zagreb, Gunduličeva ul. 11.



Moderne naslanjače, garniture, divane, otomane, žimnice in tapetniske izdelke nudi najceneje. Rudolf Radovan, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg 7.

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in siruov Maribor, Meljska cesta 3

prilporeča svoje najfinije likerje vseh vrst, dezertna vina, kakor Vermuth, Marsala in Marsalet. Istotako je v zalogi vedno pristna slivovica, brinjevec, rum ter konjak

ALUMINIJ: Najlepše darilo!



ZLATO

vsebuje v Vaši roki se nahajajoče

ZLATOROG-terpentinovo milo!

V vsak tisočeri komad se vpreša en zlatnik za 10 frankov.

Poskusite, kupite komad pristnega ZLATOROG-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti! Mogoče, da najdete pripranju tudi

Vi zlatnik



Za vožnjo se povrne pri nakupu: Din 1000.— Din 20; pri Din 2000.— Din 50; Din 3000.— Din 80; Din 4000.— Din 120; Din 5000.— Din 170; Din 6000 Din 225; Din 7000 Din 300; Din 8000 Din 400; Din 9000 Din 550; Din 10.000 Din 700; Din 15.000 Din 1500 v blagu. Celje leži v sredini Slovenije ter je radi zelo ugodnih zvez z vlakmi prihod v Celje iz vseh strani Slovenije zelo poceni in prijeten. Vlakci prihajajo in odhajajo od vseh strani zjutraj, opoldan in sveder. Postrožba in odpre

Malinglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Pouk

Italijanske ure
v gameno za angleško konverzacijsko daje diplomirana učiteljica. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Konverzacija«. 32489

Instrukcija
nudi akademski - filozof pripravi stavo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Dneven polet«. 32507

Pouka
v italijanščini
zeli gospodična. Poudarila na upr. »Jutra«. 32592

Dobro učiteljico
nemškega jezika
zeli gospodična. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Nemščina«. 32593

Klavin in nemščina
se poudarila poučje. Naslov pove upr. »Jutra«. 32704

Gramofon
z 19 ploščami se prodaja za 400 Din. — Istotako tudi gramofon s 40 slovenskimi in novimi glasbenimi ploščami za 1500 Din. — K. Dejak, Rimska cesta 19. 32593

Harmonij
dobro ohranjen, se kupi. Poudarila na upr. »Jutra«. 32771

Gramofon in 2 violini
(koncertna in solska) ter 30 plošč, nagradni. Lah. St. Šiška, Gasliška ul. 13. II., (traven Solc). 32570

Pianino
prodaja. Cena po dogovoru. Poudarila na upr. »Jutra«. 32596

Violoncello
dobro ohranjen, se prodaja po ugodni ceni. M. Gorup, Aleksandrova cesta 44, II. nadst. Maribor. 32593

Citre
dobro ohranjene, se poudarila. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

Klavin
zelo dobro ohranjen, dober glas, radi razmer se jako ceni. Naslov pove upr. »Jutra«. 32718

Klavin
kratk. črn, dobro ohranjen, ceno naproday. Naslov pove upr. »Jutra«. 32730

Čbri
vse vrste gumijaste parne vulkanizacije P. Skafar v Ljubljani. Rimska cesta 11. 270

Modna šivilja
Marija Krmelj, Ljubljana, Bevkova ulica št. 9/II. izdružuje po meri večerke ter promenačne obleke, košumice, plašče, bluze, vsa popravila ter modernizirane. Cene zmernne 334

Dvokolesa
otroški vozilci in šivalni stroji se sprejemajo v popolno popravilo in prenovo na poukovanje in emuliranje z ognjem ter hranijo čez dno najnovejša (posebni odseki) »Ritona« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 31217

Mesnica v Mariboru
dobro bloda, na prometni cesti z vso upravo se odda s 1. januarjem v najem. — Pismene ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Mesnica«. 32497

Brivnica
v inventarjem na prometnem kraju, se takoj ugodno proda. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

Brivnico
kupim v okolici Ljubljane ali kje drugje, če mogoče s stanovanjem, za 9000 do 12.000 Din., lahko tudi več. Ostalo po dogovoru. Pismene ponudbe na naslov: M. Gjurin, Varadin, Graberje br. 7. 32678

Sportne sanke
povratne, izdeluje M. Fajfar, kolari, Trnovo. 32594

Službe
(dobe)
Agilne gospode
v svojo demonstracijo nove metode pri privatnih strohah za Ljubljano in Maribor. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Elektro-Lux«. 32593

Potujoči uradnik
se išče. Vpraka se Bourne et Co., Selenburgova 3. 32700

Gospa ali

gospodična
z lepim nastopom se išče za obisk privatnih strank samo v svojo ugotovitve demonstracije nove metode po akvizitaciji — proti plači in proviziji za takojšen nastop. Predstaviti se osebno do ponedeljka zvečer pri »Elektro-Lux« Dunajska cesta 22 med poslovnimi urami. 32599

Tri učenke
se sprejemajo za šivanje ženskega porla. Poudarila na Domato trgovino, dunajskega porla in vezin, t. z. z. o. z., Selenburgova ulica 1. 32569

Večje trg. podjetje
sprejme dve prodajalci za manufakture in galanterije, eno prodajalca za živilje, eno za špecijalne in ene prodajalca za pohištvo. — Refekcija se na samostojno delovanje. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Nemščina«. 32593

Agilnega potnika
pri sprejemanju trgovih dobrih pripravi. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Kemični izdelki«. 32599

Potnik
ki bi obiskoval trgovce v mestih in vaseh, se išče proti proviziji. Poudarila na poštini prelat 44 v Zagrebu. 32593

2 trg. sotrudnika
resnega značaja in agilna, strokovno izobrazena v štetilni, voljajoča prosta, sprejme trivka Fr. Stupica v Ljubljani. 32489

Starejšo kuharico
privrnostno in sposobno za vso vrsto gospodinjstva uradnikova kluba na večjem rudniku izhaja za nastop s 10. januarjem 1926. Stanovanje in hrana v hiši Poudarila na navedbo dosedanjega službovanja in z zahtevki plače poslati na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32444

Mesarski pomočnik
se takoj sprejme. Naslov v upr. »Jutra«. 32441

Učenko
sprejme »Volka«, d. d. v Ljubljani. 32403

2 jamska paznika
z radarsko srednjo solo, z dobrih spretnosti in najmanj dveletno prakso, SŠS izdružuje, na 30 let stara sprejme takoj. Stari predgovor prihodnj. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

8 minierjev
za akcoidno delo v kamnolomu izven Ljubljane in 1 kovača za popravilo orožja sprejme O. A. Merljak, Priškovce 3. Ljubljana. 32597

Slasčičar delovodja
strokovnjak, se išče za tovarno kekov. Prednost imajo oni, ki so bili že v enakem položaju zaposleni. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Delovodja«. 32590

Postrežnica
se išče za takoj. Naslov v upr. »Jutra«. 32572

Postrežnica
ali steklenica čes dan se sprejme Rožna dolina pod V. št. 35. 32585

Natakarica
zahtevna, za takoj, se išče. Predstaviti se je v hotelu Tivoli. 32583

Službe
(iščelo)
Mesarski pomočnik
več vrst mesarskih poslovanj, z dobrih spretnosti, se išče za takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Mesarstvo«. 32593

Kolarski vajenec
dobro izurjen, želi nadaljevati študij v Ljubljani. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Kolarna«. 32453

Gospodična
s trgovsko predizobrazbo želi mesto v trgovini samo proti ohrani Nastop 1. januarja. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Knjigovodja
z znanjem slovenske in nemške korespondence, se išče službe. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Knjigovodja«. 32593

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Vdova

srednjih let, čisto sama, zdrava in krepka, perfektna v trgovini in vseh gospodinjstvih delih, dobra kuharica. Išče mesto v kakršnokoli trgovini, trafiku ali kot samostojna gospodinja; najraje v mestu ali industriji. Kraj. — Nastop lahko takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Gospodična
povsem samostojna pisarniška moč, sedaj v neodpovedani službi želi premeniti svoje mesto. Resna, daljša praksa, lep nastop. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Delovodja-strojinik
starejša in znanljiva moč, zelo dober strojni ključar, delavnik in stragar, dobro izveštan monter, z delovodno prakso pri vsakovrstnih strojih želi službo sprejeti. Nastop lahko takoj ali s 1. januarjem 1926. Dopise na upr. »Jutra« pod »Strojnik«. 32593

Prodajalca
starejša moč, izveščana v vseh strokah, pridna in poštena. Išče službo za takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Gospodična
izveščana v vseh strokah, želi spremeni službo kot blaginjska ali prodajalca. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Ma'lenka
poštenih starišev, s prav dobrim bliskim izveščanjem, išče mesto kot učenka v trgovini z mesninami. Namig z vso okoliščino. Naslov pove upr. »Jutra«. 32544

Kot učenka
bi po Novem letu vstopila v trgovino 15letna deklica. Hrana in stanovanje v hiši. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra«. 32542

Absolventinja
mešansko solo in trgov. tečaja na liniji z Gmešinske prakso. Išče službo kot blaginjska ali prodajalca. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Mesto kuharice
išče mlava samostojna žena, ki bi opravljala tudi druga blaginjska dela. Govori nemški in slovenski. Naslov: Ana Winter, Podstreda, Slovenija. 32593

Strojepiska
za slovenski in nemški jezik, z redno prakso, se išče službo. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Samostojna gospodinja
išče službo za takoj, ker je dosedaj gospodinja — umir. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Plačnina natakarica
pridna in poštena, želi nastopiti službo. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Gospa
stara 26 let, želi mesto gospodinja pri samem gospodinu, najraje izven Slovenije. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

Bošnjaški deklet
srednjih let, išče službo kot gospodinja ali kuharica v boljši hiši. Nastop 1. januarja 1926. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Mlad trgovski pomočnik
išče službo z trgovini z mešanim blagom. Gre zahtevno bresplodno. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Službe
(iščelo)
Mesarski pomočnik
več vrst mesarskih poslovanj, z dobrih spretnosti, se išče za takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Mesarstvo«. 32593

Kolarski vajenec
dobro izurjen, želi nadaljevati študij v Ljubljani. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Kolarna«. 32453

Gospodična
s trgovsko predizobrazbo želi mesto v trgovini samo proti ohrani Nastop 1. januarja. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Knjigovodja
z znanjem slovenske in nemške korespondence, se išče službe. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Knjigovodja«. 32593

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Pisarniška moč

z večletno prakso, večja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju, išče vsa pisarniška dela. Išče mesto kjerkoli. Cenjene ponudbe pod »Slojina 100« na upr. »Jutra«, Ljubljana. 32574

Gospodična
zmožna samostojno voditi korespondenčno in dobro strojno prakso. Išče primerno službo. Cenjene ponudbe na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Inteligentna gospodična
iz odlične rodbine, večja slovenskega in nemškega jezika, želi vstopiti v trgovino, ministrijo ali v kakršnokoli delu. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Strojnik
abov. vije strojne šole v Ljubljani, išče primerno službo v katerikoli pokrajini države. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Prodajalca
starejša moč, izveščana v vseh strokah, pridna in poštena. Išče službo za takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Gospodična
izveščana v vseh strokah, želi spremeni službo kot blaginjska ali prodajalca. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Ma'lenka
poštenih starišev, s prav dobrim bliskim izveščanjem, išče mesto kot učenka v trgovini z mesninami. Namig z vso okoliščino. Naslov pove upr. »Jutra«. 32544

Kot učenka
bi po Novem letu vstopila v trgovino 15letna deklica. Hrana in stanovanje v hiši. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra«. 32542

Absolventinja
mešansko solo in trgov. tečaja na liniji z Gmešinske prakso. Išče službo kot blaginjska ali prodajalca. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Mesto kuharice
išče mlava samostojna žena, ki bi opravljala tudi druga blaginjska dela. Govori nemški in slovenski. Naslov: Ana Winter, Podstreda, Slovenija. 32593

Strojepiska
za slovenski in nemški jezik, z redno prakso, se išče službo. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Samostojna gospodinja
išče službo za takoj, ker je dosedaj gospodinja — umir. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Plačnina natakarica
pridna in poštena, želi nastopiti službo. Cenjene dopise na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Gospa
stara 26 let, želi mesto gospodinja pri samem gospodinu, najraje izven Slovenije. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

Bošnjaški deklet
srednjih let, išče službo kot gospodinja ali kuharica v boljši hiši. Nastop 1. januarja 1926. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Mlad trgovski pomočnik
išče službo z trgovini z mešanim blagom. Gre zahtevno bresplodno. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Službe
(iščelo)
Mesarski pomočnik
več vrst mesarskih poslovanj, z dobrih spretnosti, se išče za takoj. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Mesarstvo«. 32593

Kolarski vajenec
dobro izurjen, želi nadaljevati študij v Ljubljani. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Kolarna«. 32453

Gospodična
s trgovsko predizobrazbo želi mesto v trgovini samo proti ohrani Nastop 1. januarja. Gre tudi na delo. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Gospodinja«. 32593

Knjigovodja
z znanjem slovenske in nemške korespondence, se išče službe. Poudarila na upr. »Jutra« pod »Knjigovodja«. 32593

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Pozor!
Bošnjaški razpisniki, okraske ter druge plašne podobne predložiti na upr. »Jutra« pod »Pozor!«. 32593

Moška zimska suknja
se ceno proda. Streljaka ulica 33, I. 32573

Čopice in ščetke

dobite najceneje pri Hinko Simencu, Kongresni trg 8, poleg kina »Matice«. 32554

la Remscheidske žage
smamke »Saegedon«, polslovenske vošne, krošnje, robove itd., najmanjša, ima večjo v salogi trivka »Joklo«, Ljubljana, Stari trg 11a. 32594

Zaradi pozne sezi
pri vsakem stroju 15% popusta »Jutra« pod »Znaki«. 32593

Auto »Fiat« 501
v izbornem stanju se radi nalupa večjega proda za 48.000 Din. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Zlat medaljon
okrašen z velikim briljantom, ruski izdelek, ob sebi nosi ceni ceno. — Ogleda se pri Fr. Čuden, Prešernova 1. 32431

Madrace
vakovrsta, črna, volna, otomana, divana, klubske garniture dobite in izvirajo po naročilu primarno solitno in najceneje Rudolf Sever, Gosposvetska 6. 32593

Velik Meccano komplet
»Steinmayer«, velik format in par strop, vse v prav dobrem stanju, naproday. Naslov pove upr. »Jutra«. 32549

Lepa vitrina
lozen, podoben leseno, zamrzovalni, v celoti, miniaturni in drugi za darilo primerni predmeti na prodaj. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Pozor!
Prodajalci srednjeverne, konja z opremo, delovne sani in zapravilce. Na zahtevno pride na dom. — Poudarila na upr. »Jutra«. 32543

Primerna božična darila:
80 cm dolga postelja, 30 cm široka omara, 1 umivalnik z ogrelom za lutko (belo) naproday. Poudarila na upr. »Jutra«. 32593

Zimska suknja
nova, črna, se proda. — Naslov pove upr. »Jutra«. 32548

Opekarna
(poljska peč), se odda v najem event. prodaja. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

Dieselmotor
lečn. 11 HP, popolnoma opremljen, se proda. Naslov pove upr. »Jutra«. 32597

Moška zimska suknja
kratka, s košobino, salonska obleka, in čevlji št. 40, ugodno naproday. Naslov pove upr. »Jutra«. 32593

350 m³ bukovih drv
napol suhih, cepanic, moč okroglice, proda Germetič, Podkrovi pri Trzinu. 32581

Stamozreznica
ročni stroj, se proda. Poudarila na upr. »Jutra«. 32579

Nov siv plašček
za 10letnega dekleta se proda za 120 Din. Eje. pove upr. »Jutra«. 32518

Vrtniško opeko
pramog in dva dohite najceneje pri Vinko Krstiču, Trnovski pristan št. 540. 32593

Lekarna

Velika razprodaja!

Zaradi opustitve obrata se bodo od dne 10. dec. t. l. razprodajale vse filcaste in plišaste igrače, punčke in dr. lastnega izdelka, tako tudi velika množina gumij, celuloide in meh. igrač z 20% popustom. Razprodaja se vrši do nadaljnjega v trgovini Karla Worsche, Maribor, Gosposka ul. 8. kjer se bodo igrače tudi prekupcem oddajale po izredno nizkih cenah. Nepovratljiva kupna priložnost.

„LUTKA“

prva jugoslovanska
tovarna otroških igrač

Maribor

Ugodna prilika za nakup

Radi preuredbe gospodarskega obrata ima na prodaj **Franc Košak, posestnik na Grosupljem**, več lepih plemenskih in molznih krav (tudi s teleti) in telic lastne reje od izbranih staršev. Proda se tudi 1 zelo lep plemenski bik, 2 in pol leti star, simodolske pasme in 1 par lepih, težkih, vseskozi zanesljivih konj (pramov konj in kobila). Istotam je naprodaj tudi več dobrih, težjih sank, več lojterskih in drugih gospodarskih voz, 1 nov samski voziček (zapravljivček) in 1 lep kolesari, nekaj novejšega poljedelskega orodja, kakor njivskih bran in Sackovih plugov ter drugega gospodarskega orodja. Vse si je treba na mestu ogledati.

12512 a

Božična in novoletna darila

galanterija, parfumerija, srebrnina,
usnjati izdelki, perilo, trikotaža, itd.

Gaspari & Faninger

oddelek: Detail

Maribor Aleksandrova cesta 23

Poslovne knjige.

P. n. bančnim zavodom ter industrijskim podjetjem dobavljam poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v fini in trpežni vezavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica in črtalnica

A. Janežič, Ljubljana

Florjanska ulica 14

Najboljše in najcenejše kekse, čajno in božično pecivo

dobite v parni pekarni

VILJEM BIZJAK,

Gospodsvetska cesta 7.

Podružnica: Marijin trg šte. 3.

POZOR! Direktna prodaja iz tvornice
v Rogaški Slatini.

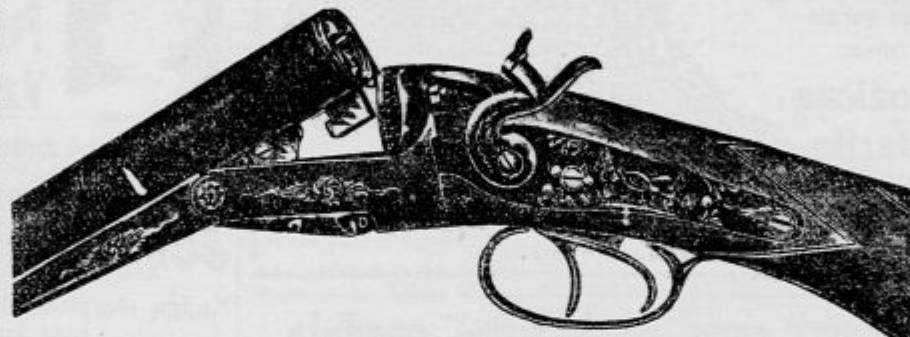
Transmisije

nagrobni križi, vrtno ograje iz litega železa.
vsi odlitki iz sive železne litine od Din 5
za 1 kg dalje.

K. & R. JEŽEK, tovarna strojev, livarna železa in kovin
Maribor, Melje 103.

474-a

Najlepše božično darilo je brezdimno preizkušena lovsa puška,



katero dobite že od 1000 Din naprej samo pri tvrdki D. Rakusch, Celje.



Teškoče osvetljenja v ateljeju

nastanejo navadno v mračnih jesenskih in zimskih dneh.
Takrat polaga vsak največjo važnost ravno na fotografske
plošče, a dobi lepe, izrazite negative, neoporečne gradacije

Agfa - Ultra - Special - plošče

so tudi v takšnih slučajih najbolj prikladne za slikanje.
posebno portretov, ker so zelo občutljive in imajo dovršeno
sto mrevanje tona in veliko črtnost pri osvetljenju, a po eg
ta še izvrstno gradacijo. Zelo prikladne tudi za umetno
luč. Zadržite prosim! A. 6 brezplačno pri gea. zastopstvu
VILJEM BRAUNS CELJE. 6911-a

AGFA - BERLIN S. O. 36.

AUTO

bodočnosti

mili „OPEL“

precizen fabrikat 2 in 4 sedežen

nad 50% prihranka

„OPEL“ poslovnica
ZAG EB, Illica 73

Iščemo zastopnika v Ljubljani

Najpopolnejši so novi „PFAFF“ brzošivalni stroji.



Za vsakovrsto obrt in industrijo
najbolj priporočljivi.

Večletno jamstvo.

Brezplačen pouk v vezenju
Znižane cene. Plačljivo na obroke

IGN. VOK,

Ljubljana

Novo mesto

Da omogočimo tudi p. n. ljubljanskemu občinstvu
udoben nakup svojih priznanih, deloma svetovno-
znanih specialitet,

smo otvorili 19. decembra

svojo podružnico

v Prešernovi ulici 5. (blizu lokal cvetličarne Herzogovskij)

V tej, po izvršnih umetniških načrtih
decela novo opremljeni prodajalni bomo
nudi svojim p. n. ljubljanskim odjemalcem:
vse običajno drogerijsko blago, tako
kemikalije, zdravstvene in kozmetične pre-
parate kakor vsakojake potrebščine za pu-
strezbo in nego bolnikov, otročkov in t. d.
v bogati izbiri in kar najboljši kakovosti.

Še posebej si usojamo opozoriti cenje-
ne dame na svojo izredno dobro asortira-
no zalogo najizbranejših francoskih mil,
parfumov in drugih lepotic.

P. n. fotografom in ljubiteljem foto-
grafije smo na razpolago z aparat. plošča-
mi, papirji in drugimi potrebščinami naj-
slavnejših francoskih in nemških tvornic.

Za točno postrežbo in solidne cene
jamčimo s polnim ugledom, katerega si je
stekla naša trdnost v svojem dosedanjem
poslovanju s šlom Jugoslavije.

Drogerija

Sanitas, Celje

Industrija pločevinastih in litografiranih amajalž

Ustanovljeno 1852.

Ustanovljeno 1852.

TEODOR KORN, LJUBLJANA

Poljanska cesta št. 8 (preje Henrik Korn) 7a73

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar — Instalacija
vodovodov — Naprava strelododov — Kopališke in klošne
naprave — Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo,
lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skala) za konzerve.

ŠUMARSKI PRISTAV

Dne 1. januara 1926. ima se popuniti kod vu-
kovarskog vlastelinstva u Sremu jedno mjesto šumar-
skog pristava. Reflektanti moraju biti absolventi šu-
marske visoke ili šumarske srednje škole (akademije),
te državljani SHS.

Ponude sa prepisima svjedočaba neka se šalju
do 25 decembra 1925. na „Šumarski ured vlastelin-
stva Vukovar u Sremu“.

Šumarski ured vlastelinstva Vukovar.

U Vukovaru, dne 10. decembra 1925.

Broj 594—1925.

12408 a

2 vprašani prosim!

Ali so Vam znane

velike ugodnosti naše bo-
žične reklamne prodaje?

Ali ste se iste že
udeležili?



Ako še ne, storite to nemu-
doma. Uverjeni smo, da bodo
naše pošiljke napravile Vam
kakor Vašim dragim neiz-
merno veselje. Tudi Vi bo-
dete prijetno presenečeni kakor vsi oni, ki so naše
parfume že naročili, o čemer nam priča nebroj pri-
znanljiv dopisov, od katerih nekatere spodaj navajamo.

Da seznamimo širšo publiko z našo izborni spe-
cijalito parfumov, aranžirali smo božično reklamno
prodajo, katera nudi udeležencem izvanredne ugod-
nosti.

Udeležba pri naši reklamni prodaji upravičuje
vsakogar, kdor naroči

6 steklenic najfin. „ODEON“ parfuma
lepo sortiran v kartonu za samo Din 65.— (na-
mesto Din 90.—) za sledeče:

1.) Na udeležbi pri razdelitvi 60 velikih
nagrada po nastopnem nastavku:

1 nagrada v skupni vrednosti	Din 50.000
2 nagradi po Din 10.000	Din 20.000
4 nagrade po Din 5.000	Din 20.000
2 nagradi po Din 2.000	Din 4.000
10 nagrad po Din 1.000	Din 10.000
41 nagrad po Din 500	Din 20.500

2.) Na razdelitvi 5000 posebnih nagrad
v skupni vrednosti Din 450.000 na ta način, da
mora povprečno vsaki tretji naročnik dobiti po-
sebno nagrado; razven tega pa v ugodnem slučaju
lahko odpade nanj še ena izmed velikih nagrad do
50.000 Din.

Pošljite tedaj takoj po nakaznici ali v denarnem pismu
znesek Din 65 (naroči se lahko tudi več kartonov namkrat),
naker dobite obratno našo krasno zbirko 6 steklenic „ODEON“
parfuma. Vsaki pošiljki je priložen kupon s tekočo številko ter
razdelilni načrt za nagrade, s koim se smatra strinjavočim se
vsak naročnik. Vlaganje ožr. porazdelitev kuponov za velike
nagrade se vrši pod nadzorstvom kr. notarja.

Kako pišejo naši naročniki:

V časopisu sem bra Vaš oglas za nagrade. Ker sem
se pri svojih znancih preverila, da so Vaši parfumi, kljub
niski ceni res fini, naročam en karton. 65 dinarjev Vam pošil-
jam posebej. Z. S. Hrušica

Vaša pošiljka mi je napravila velike veselje —
Tako lepe izbire 6 steklenic za samo 65 dinarjev nisem prič-
kovala. V enem ovitku sem našla priznanico za posebno nagrado.
Pošljite mi, prosim še dva kartona po 6 steklenic. Znesek
Din 130.— prilagam. M. P. Ljubljana.

Zelo veliko srečo sem imela. Pri prvi pošiljki sem do-
bila priznanico za posebno nagrado. Ko sem vnovič naročila
2 kartona na sem našla v enem zopet 1 priznanico. Pošljite mi
mi in takoj še dva kartona. Tudi več mojih prijateljev se je
odločilo za naročilo. B. L. Beograd.

Naročite orej nemudoma, kajti naša reklamna prodaja
traja samo do 27. decembra. Tudi Vi boste z našo po-
šiljko zadovoljni!

„ODEON“, tovarna kozmetičnih izdelkov in parfumov
Ljubljana, Vegova ulica šte. 8/a.